

T.C.
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SİYASET BİLİMİ VE ULUSLAR ARASI İLİŞKİLER BÖLÜMÜ
MAHALLİ İDARELER VE YERİNDEN YÖNETİM

YEREL YÖNETİMLERDE GÜVENLİK HİZMETİNİN
YERELLEŞMESİ

Yüksek Lisans Tezi

Fahrettin EMRE

Danışman:

Yrd Doç. Dr:Ali İhsan ÖZEROĞLU

İstanbul, 2013

**T.C.
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SİYASET BİLİMİ VE ULUSLAR ARASI İLİŞKİLER BÖLÜMÜ
MAHALLİ İDARELER VE YERİNDEN YÖNETİM**

**YEREL YÖNETİMLERDE GÜVENLİK HİZMETİNİN
YERELLEŞMESİ**

Yüksek Lisans Tezi

Fahrettin EMRE

Danışman:

Yrd Doç. Dr:Ali İhsan ÖZEROĞLU

İstanbul, 2013

T.C.
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ

Yüksek Lisans Tez Onay Belgesi

Enstitümüz Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı, Mahalli İdareler ve Yerinden Yönetim Yüksek Lisans Programı Y1112.060131 numaralı öğrencisi Fahrettin EMRE'nin "Yerel Yönetimlerde Güvenlik Hizmetinin Yerelleşmesi" adlı tez çalışması Enstitümüz Yönetim Kurulunun 09.01.2013 tarih ve 2013/01 sayılı kararıyla oluşturulan jüri tarafından onaylanmıştır ile Tezli Yüksek Lisans tez olarak kabul edilmiştir.

Öğretim Üyesi Adı Soyadı

İmzası

Tez Savunma Tarihi : 24.01.2013

1) Tez Danışmanı : YRD. DOÇ. DR. Ali İhsan ÖZEROĞLU

2) Jüri Üyesi : PROF. DR. M. Nafiz DURU

3) Jüri Üyesi : Prof. Dr. Hüseyin Besim AKIN

Not: Öğrencinin Tez savunmasında **Başarılı** olması halinde bu form **imzalanacaktır**. Aksi halde geçersizdir.

ÖNSÖZ

Yüksek lisans eğitimimin her safhasında önemli katkıları bulunun ve tezimin hazırlanmasında benden yardımlarını esirgemeyen ve yol gösteren tez danışmanımın değerli hocam **Yrd.Doç.Dr.Sayın Ali İhsan ÖZEROLU**'a teşekkürlerimi sunarım.

Çalışmamda benden her türlü desteğini esirgemeyen değerli arkadaşım Süleyman ÖZLÜ'ye, Bursa Toplum Destekli Kültür Müdürlüğünde görev yapan eskimeyen dostum Mustafa ÇEVİK'e, İstanbul-Bursa arasındaki yol arkadaşlarıma ve iş yerimdeki mesai arkadaşlarıma teşekkürlerimi sunarım.

Her zaman yanımda olan sevgili ailem ve çocuklarıma sonsuz sevgiler...

Fahrettin EMRE
Ocak 2013

YEM İN METNİ

Sundu ğum Yüksek Lisans Tezimi Akademik Etik İlkelerine ba ğlı olarak, hiç kimseden akademik ilkelere aykırı bir yardım almaksızın bizzat kendimin hazırladığına and içirim. 15.01.2013

Fahrettin EMRE

ÖZET

De i en güvenlik anlayı ına paralel olarak iç güvenli i sa layan kurumlarda da de i im kaçınılmazdır. Yöneti im anlayı ı ile yeniden yapılandırılan iç güvenlik kurumlarında vatanda a ula tırılan hizmetin daha verimli sonuçlar elde edilece i muhakkaktır. Bugüne kadar güvenlik birimlerinin ya da merkezi otoritenin iste i do rultusunda güvenlik hizmeti alan vatanda ların yeni güvenlik anlayı ı ihtiyacı olan güvenlik hizmeti alma dü üncesi etken haldedir. Mikro düzeyde sa lanan genel kolluk hizmetlerinin merkez kontrolünde sa lanması bazı aksaklıklara neden olmaktadır.

Ça da suçla mücadele anlayı ı artık çözümlenen suçlu anlayı ı ile de il vatanda ın kendini ne kadar güvenli hissetti i ile ölçülür. Artık önleyici güvenlik denildi inde sokakta devriye atan ya da her kö e ba nda bekleyen güvenlik görevlisi de il suç ortamlarının hiç olu maması eklindedir. Bu güvenlik anlayı ına göre ekillenen TDP felsefesi yerel düzeyde hizmet etmektedir. Projeler üreterek suçü önlemeye çalı an TDP'nin en büyük i birli i yaptı ı kurum belediyelerdir.

Bugün ÷lke çapında örgütlenmi olan belediyelerin amacı merkezin yetkilerini paylaarak vatanda a hizmet götürmek ve mahalli olan hizmetlerin daha hızlı daha ekonomik ve de daha etkin verilmesini sa lamaktır. Suçla mücadelede yerel yönetimlere önemli görevler veren Avrupa Kentsel artına göre kent güvenli inin sa lanmasında en büyük görev yerel yönetimlere dü mektedir.

Önleyici iç güvenlik hizmetlerinin yerel yönetimlere verilmesiyle suçla mücadelede yeni bir dönem açılmı olacaktır. Böylece yerel bir hizmet sunucusu olan mikro güvenlik kurumları daha aktif sorumluluklar alarak suçun ortaya çıkmaması için mücadele edeceklerdir. Sivrisinek yerine bataklıkla u ra an yeni güvenlik yapılanması bugünkü polis ve jandarmadan olu an genel kolluk yapılanmasından farklı olarak merkezi ve yerel kolluk yapılanması ekinde dü ünülerek merkezin ya da adli birimlerin kontrolündeki adli kolluk ve yerel yönetimlerin kontrolündeki önleyici kolluk ekinde olmasının suçla mücadelede bir benzeri olmayan bir yapıyı ortaya çıkarmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yerel Yönetimler, TDP, Kolluk, Güvenlik, Yerelle me

ABSTRACT

In accordance with the shifting understanding of security , institutions providing internal security need to go through a change as well. It is certain that ,reconstructed with the changing understanding of governance,institutions providing internal security will better serve community.Up to this day the citizenry were receiving security services the way the central government provided and posed as right but today the changing needs and understandings of security are more proactive.When totally controlled at central level, micro level law-enforcement faces some problems.

Modern understanding of fighting with crime is measured not with the number of cases solved but with the level of how much a citizen feels safe.Preventive security no more means a petrol officer in every corner but it means a crime-free atmosphere.Taking form in accordance with this recent understanding of security **TDP** serves at local level. Trying to prevent crime by project development, **TDP** is mostly in cooperation with municipalities.

Today organized in countrywide level, municipalities aim to share the central governments authorities and provide faster, cheaper and more efficient service. According to European Urban Provision the city's security issues are primarily the responsibility of local government.

The entrusting of preventive security services to the local governments will open a new era in law enforcement. Thus micro security services , as local service providers will be proactive in taking responsibilities in preventing crime. Instead of providing short term solutions, the new security organization will replace the nowadays police force and military police and will be organized as localized law-enforcement under the command of local judiciary and as preventive security force under the command of local government and this will be an unprecedented system of fighting with crime.

Keywords: Law-enforcement, localization, **TDP,security, local authorities, crime prevention**

Ç NDEK LER

ÖNSÖZ	i
YEM N METN	ii
ÖZET.....	iii
ABSTRACT.....	iv
Ç NDEK LER.....	v
KISALTMALAR.....	xii
EK L, RES M VE TABLOLARIN SIRALANI I	xiii
G R	1

B R NC BÖLÜM

1.YEREL YÖNET M NED R? TÜRK YE'DE TAR HSEL GEL M VE TÜRK YEREL YÖNET M S STEM

1.1. YEREL YÖNET M NED R	5
1.2. ÜLKEM ZDE YEREL YÖNET MLER N TAR HSEL GEL M	8
1.3. TÜRK YE YEREL YÖNET M S STEM	11
1.3.1. L ÖZEL DARELER	15
1.3.1.1. Vali.....	15
1.3.1.2. l Genel Meclisi.....	16
1.3.1.3. l Encümeni.....	18
1.3.2.BELED YELER.....	19
1.3.2.1 Belediye Kanununa Göre Tanımlar.....	20
1.3.2.2.Büyük ehir Belediyesi le lgili Kanundaki Tanımlar.....	20
1.3.2.2.1. Büyük ehir Belediyesi.....	20

1.3.2.2.2. İçe Belediyesi	20
1.3.3. TÜRK BELEDİYE SİSTEMİ	21
1.3.3.1. Belediyelerin Görevleri.....	21
1.3.3.2. Belediye Organ Ve Görevleri.....	21
1.3.3.2.1. Belediye Encümeni.....	21
1.3.3.2.2. Belediye Meclisi.....	22
1.3.3.2.3. Belediye Başkanlığı.....	24
1.3.3.3. Büyükşehir Belediyesi.....	26
1.3.3.3.1. Büyükşehir Belediyesinin Organları.....	27
1.3.3.3.1.1. Büyükşehir Belediye Başkanlığı.....	27
1.3.3.3.1.2. Büyükşehir Belediye Meclisi.....	28
1.3.3.3.1.3. Büyükşehir Belediye Encümeni.....	29
1.3.4.KÖY DARELERİ	29
1.3.4.1. Muhtar.....	30
1.3.4.2.Köy Hizmetleri Heyeti.....	30

KENT BÖLÜMÜ

2. GÜVENLİ KENT NEDİR? GÜVENLİ KENTLERİN OLUŞTURULMASI ORGANLAR, KENT GÜVENLİ KENT ANLAYI

2.1. GÜVENLİ KENT NEDİR?	31
2.2. KENT GÜVENLİ	33
2.3. SUÇ KORKUSU.....	33

2.4. KOLLUK	33
2.4.1. Kollu un Genel Olarak Yetkileri	34
2.4.2. Türkiye’de Kollu un Tarihçesi.....	34
2.4.3. Türkiye’de Kolluk Yapılanması.....	36
2.4.3.1.Genel Kolluk	36
2.4.3.1.1.Polis Te kilatı.....	37
2.4.3.1.1.1. Adli Polis.....	38
2.4.3.1.1.2. dari Polis.....	39
2.4.3.1.1.3.Siyasi Polis	39
2.4.3.1.2.Jandarma Te kilatı	39
2.4.3.2.Yardımcı Kolluk	41
2.4.3.2.1. Sahil Güvenlik Kollu u.....	41
2.4.3.2.2. Çar ı Mahalle Bekçileri.....	42
2.4.3.2.3. Çiftçi Mallarını Koruma Bekçileri	42
2.4.3.2.4. Köy Korucu Ve Bekçileri	43
2.4.3.2.5. Orman Kollu u	43
2.4.3.2.6. Belediye Kollu u (Zabıta).....	40
2.4.3.2.7. Özel Güvenlik Kollu u	43
2.4.3.2.8. Gümrük Kollu u.....	44

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. GÜVENL K H ZMETLER NDE YERELLE MEYE YÖNEL K YEN B R ANLAYI : TOPLUM DESTEKL POL SL K

3.1. KENTSEL GÜVENL K.....	46
----------------------------	----

3.2. TOPLUM DESTEKLİ POLİSİLE KİMLİK NEDİR?.....	50
3.2.1. Toplum Destekli Polisliğin Tarihsel Gelişimi.....	52
3.2.1.1. Problem Odaklı Polislik (POP)	53
3.2.1.2. Kırık Pencereler Teorisi.....	54
3.2.1.3. Sosyal Düzensizlik Teorisi	54
3.2.1.4. Toplam Kalite Yönetimi.....	55
3.2.1.5. Yeni Kamu Yönetimi.....	56
3.2.1.6. Proaktif Polislik	56
3.2.1.7. İstihbarat.....	57
3.2.1.8. Kurumlar Arası İşbirliği ile Suçla Mücadele	57
3.2.2. TOPLUM DESTEKLİ POLİSİN AMAÇLARI.....	58
3.2.3. TÜRK YE'DE TOPLUM DESTEKLİ POLİSİLE KİMLİK.....	58
3.2.4. TÜRK YE'DE TOPLUM DESTEKLİ POLİSİN TARİHÇESİ	58
3.2.4.1. 1.Dönem (2003-2006).....	59
3.2.4.2. 2.Dönem (2006 Sonrası)	60
3.2.5. ÜBE MÜDÜRLÜĞÜN GÖREVLERİ VE YAPILANMASI	62
3.2.5.1. Risk Analiz Ve Destek Büro	63
3.2.5.2. Toplumla İletişim Ve Proje Geliştirme Büro	64
3.2.5.3. Durum Tespit Ve Değerlendirme Büro	65
3.2.5.4 Diğer Bürolar	66
3.2.6. TDP'NİN ÇALIŞMA YOLLARI	66
3.2.6.1. Sorumluluk Alanı Huzur Toplantıları.....	66
3.2.6.2. Bilgilendirme Toplantıları.....	67
3.2.6.3. Bilgilendirme Çalışmaları.....	68

3.2.6.4. Bireysel rtibat çalı maları.....	69
3.2.6.5. Vatanda ın Talebi Üzerine Di er Kurumlarla li kiler.....	69
3.2.6.6. Okul Aile Birli i Toplantıları.....	70
3.2.6.7. Düzenlenen Sosyal Etkinlikler.....	70
3.2.6.8. Sosyal Yardımlar.....	71
3.2.6.9. Destek Ziyaretleri.....	72
3.2.7. TDP'N N TERÖRLE MÜCADELEDE KULLANIMI.....	73
3.2.7.1. Terörle Mücadelede Mardin TDP Örne i.....	75
3.2.7.2.Mardin le İlgili Projeler.....	76
3.2.7.2.1. Beyaz Perde-Beyaz Sayfa.....	76
3.2.7.2.2. Köy Bulu maları.....	77
3.2.7.2.3. Mardin Geceleri.....	77
3.2.8. Farklı Bir TDP Örne i “Erzincan Ailenizin Polisi Projesi”.....	77

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. GÜVENL K GÜÇLER YAPILANMALARINDA

YURTDI I ÖRNEKLER

4.1.ALMAN YA	79
4.1.1. Genel Olarak Alman Devlet Yapısı	79
4.1.2. Almanya Kolluk Yapılanması	80
4.1.2.1. Federal Düzeyde Polis Yapılanması	82
4.1.2.1.1. Kriminal Polis Dairesi (Bundeskriminalamt, BKA)	82
4.1.2.1.2. Federal Sınır Koruma Polisi (Bundengrenzschutzpolizei, BGS) ...	82
4.1.2.1.3. Federal Yol Polisi (Bundesbahnpolizei)	83
4.1.2.1.4. Federal Su Yolları Polisi (Stormpolizei)	83

4.1.2.1.5 Federal Hava Yolları Polisi (Luftpolizei)	83
4.1.2.1.6. Federal Parlamento Polisi (Bundestagspolizei)	83
4.1.2.1.7. Anayasayı Koruma Federal Dairesi(Bundesamt fürVerfassungsschutz)	84
4.1.2.2. EYALET DÜZEYİNDE POLİS YAPILANMASI	84
4.1.2.2.1. Eyalet Polisi (Polispolizei)	84
4.1.2.2.2. Şehir Polisi (Stadtpolizei)	85
4.1.2.2.3. Eyalet Hudut Polisi (Grenzpolizei)	85
4.1.2.2.4. Hazır Kuvvet Polisi (Bereitschaftspolizei)	85
4.1.3. Alman Polis Birimleri Arasındaki Koordinasyon Ve Birliği	85
4.2. BELÇİKA	87
4.2.1. GENEL OLARAK DEVLET YÖNETİMİ	87
4.2.2. BELÇİKA KOLLUK YAPILANMASI	88
4.2.2.1.Federal Polis Yapılanması	90
4.2.2.2. Yerel Polis Yapılanması.....	91

BEŞİNCİ BÖLÜM

5.GÜVENLİK HİZMETLERİNİN YERELLEŞTİRİLMESİNDE BURSA ÖRNEĞİ

5.1.BURSA TDP TARAFINDAN	93
5.2. FİZİKSEL YAPISI VE İNSAN KAYNAKLARI.....	94
5.3.BURSA TDP İÇİŞLERİ MÜDÜRLÜĞÜNÜN AMAÇLARI.....	94
5.4.HİZMET VE FAALİYETLER	95
5.5.GÜVENLİK GÜÇLERİ VE YEREL YÖNETİMLER ARASINDAKİ BİRLİK BURSA ÖRNEĞİ	97

5.5.1. Proje Hazırlama Safhası.....	98
5.5.2. Bursa TDP Projeleri.....	98
5.5.2.1.H GEP Projesi.....	98
5.5.2.2. Güvenli Alı veri Projesi.....	99
5.5.2.3. E-TDP Projesi.....	100
5.5.2.4. Ma dur Destek Projesi.....	101
5.5.2.5 ÇOGEP.....	104
5.5.2.5.1. ÇOGEP' N Amacı	104
5.5.2.5.2. Proje Uygulayıcıları	106
5.5.2.5.3. Projenin Uygulama Süreci	106
5.5.2.5.4. Proje Kapsamında Yapılacak Çalı malar	107

6.BÖLÜM

Ç GÜVENL K B R MLER YEREL YÖNET MLERE BA LANAB L R M ?

6.1. TÜRK YE'DE YEREL GÜVENL K ÇALI MALARI.....	112
6.1.1.Mevcut Güvenlik Yapısı.....	112
6.2. Yerelle tirme Çabaları	116
SONUÇ	120
KAYNAKÇA	123

KISALTMALAR

BGS :	Federal Sınır Koruma Polisi (Bundengrenzschutzpolizei)
BAK :	Kriminal Polis Dairesi (Bundeskriminalamt)
Bk. :	Belediye Kanunu
GER:	Gemeinsame Ermittlungsgruppe Rauschgift
.Ö. .:	1 Özel dairesi
Sk. :	Sayı Kanun
SDÜ:	Süleyman Demirel Üniversitesi
a.g.e.:	Adı Geçen Eser
a.g.t.:	Adı Geçen Tez
y.l.t. :	Yüksek Lisans Tezi
md. :	Madde
PVSK:	Polis Vazife ve Selahiyetleri Kanunu
ETK:	Emniyet Te kilat Kanunu
JTG VYK:	Jandarma Te kilatı Görev Ve Yetkileri Kanunu
SAHT:	Sorumluluk Alanı Huzur Toplantıları
STK:	Sivil Toplum Kurulu ları
TDP:	Toplum Destekli Polis
YKY:	Yeni Kamu Yönetimi

TABLO, EK L VE RES MLER N SIRALANI I

TABLO NO	TABLO ADI	SAYFA NO
Tablo 1	Sorumluluk Alanı Huzur Toplantıları	66
Tablo 2	Ö rencilere Yönelik Bilgilendirme Toplantıları	67
Tablo 3	Esnaf ve Vatanda lara Yönelik Bilgilendirme Toplantıları	67
Tablo 4	Kurumlara Yönelik Bilgilendirme Toplantıları	68
Tablo 5	Bilgilendirme Çalı maları	68
Tablo 6	Bireysel rtibat Çalı maları	69
Tablo 7	Çözömlenmek Üzere Bildirilen Konular	70
Tablo 8	Katılım Sa lanan Okul Aile Birli i Toplantıları	70
Tablo 9	Düzenlenen Sosyal Etkinlikler	71
Tablo 10	Sosyal Yardım Faaliyetleri	71
Tablo 11	Sosyal Yardım Yapılmasının Sa lanması	72
Tablo 12	Destek Ziyaretleri	72
Tablo 13	Ziyaretler	73
Tablo 14	2011Yılı Faaliyet Raporu	96
Tablo 15	TDP 2010-11 Yılı Kar ıla tırması	97
Tablo 16	H GEP Proje Tablosu	99

EK L NO	EK L ADI	SAYFA NO
ekil 1	Türk Kamu Yönetiminin Örgütsel Yapısı	12
ekil 2	Türkiye’de Yönetim İkeleri	12
ekil 3	Türkiye’de Yerel Yönetim İkesi	14
ekil 4	Federal ve Eyalet Polisi Birli i	86
ekil 5	Türkiye’de Güvenlik Yapılanması	113
ekil 6	Yerel Düzeyde Güvenlik Yapılanması	114

RES M NO	RES M ADI	SAYFA NO
Resim 1	Ma dur Destek Ziyaret	102
Resim 2	ÇOGEP Binası	107

G R

Bu güne kadar sadece vatanda a kendi istedi i güvenlik hizmetini veren devletler 1960'larda ortaya çıkan Toplum Destekli Polislik anlayı ı ile artık vatanda ın istedi i ya da ihtiyaç duydu u ekilde güvenlik hizmeti sunmaya ba lamı lardır. Yıllardır klasik anlayı la mücadele eden kolluk birimleri de i en zaman ile suçla mücadelede zaman zaman zayıf dü meye ba lamı lardı. Çalı ma devletin iç güvenlik hizmeti sunan birimlerinin kamu düzenini sa lamada daha etkin ekilde nasıl olması gereklili i üzerine yapılmı tır. Güvenlik anlayı ının de i ti i günümüzde toplumun huzurunun nasıl korunması gerekti i üzerine dü ünülmü tür.

Suçla mücadelede artık ba arı göstergesi müdahale edilerek adli birimlere iletilen konular de il daha suç olu madan suça neden olabilecek sebeplerin ortadan kaldırılmasıdır. Bu durumu 'Sivrisinekle u ra mak yerine bataklı ı kurutmak' diye tabir edebiliriz. Güvenli in bir kamu hizmeti olması ve devlet tarafından sunulması zamanın getirdi i devletteki dönü üme paralel iç güvenlik birimlerinde de dönü ümü zorunlu kılmı tır. Çalı mada hizmet ve devlet anlayı ındaki dönü üme paralel vatanda a hizmet sunmada daha etkin rol alan yerel yönetimler kolluk kuvvetleri, güvenlik anlayı ı, TDP uygulamaları ve buna paralel güvenlik hizmetlerinin yerel yönetimlerce sunulması konuları incelenecektir.

Büyüyen kentler, kırsaldan ehirlere göç, nüfus artı ı gibi durumlar gibi toplumdaki güvenlik endi eleri de büyümü . Artan nüfus toplumdaki sosyal kontrolü azaltmı tır. Sosyal Kontrolü u ekilde tanımlayabiliriz 'grup ya da toplumun ki inin davranı larını kontrol ederek sınırlandırması ve bunu sonucunda sosyal de erlerin benimsenmesi. Kom uluk akrabalık gibi de erler büyüyen kentlerin altında ezilmi tir. nsanların birbirlerini tanıma oranları azalmı suç oranları artmı tır. Nüfus oranlaması ve suç oranlamaları kar ıla tırıldı ında büyük yerle im alanları ve küçük yerle im alanları arasında çok büyük farklar oldu u gerçektir. Güvenli ortamlarda ya amak herkesin hakkıdır ve güvenli ortamı sa lamak devletin asli görevidir.

Tezde yeni güvenlik anlayı ı ve eski güvenlik anlayı ı konuları irdelenmi dü ünce de i ikliklerinin eylemsel nitelikleri tanımlanmaya çalı ılmı tır. Yeni güvenlik anlayı ına göre güvenlik artık merkezi otorite tarafından sa lanan bir

zorunluluk de il bizzat toplumun üyeleri tarafından talep edilen bir ihtiyaçtır. İnsanların kendini güvende hissetme ve suç korkularını yenmesi güvenlik anlayışının temelidir. Kent güvenliğinin sağlanması konusunda 1992 yılında imzalanan Avrupa Kentsel Güvenliği'nin bir milat olarak sayabiliriz.

Artık göre Kent güvenliğinin sağlanmasında toplumun katkıları karı karıya kaldı. Suçlarla ilgili tespit yapılmasının gerektiği ve suçla mücadele etmek için toplumsal gelişim politikalarının oluşturulması ve suçun sebeplerinin belirlenerek mücadelede yeni çözümlerin bulunması gerekliliği anlatılmıştır. Suçla mücadelede merkezîyetçilik anlayışının terk edilerek mücadelede başrolün yerel yönetimlerce yapılması istenmiştir. Tutarlı bir güvenlik, suç önleme politikası geliştirilmeli ve güçlü bir kanun desteği sağlanmalıdır. Güçlü bir kent belleği oluşturulmalı bölgede yaşayan herkesin katkısı sağlanmalı, güvenlik güçleri ile halk arasında işbirliğinin geliştirilmesi, adli seçeneklerden daha farklı yaptırımlar geliştirilmeli madde başlıkları için yerel düzeyde çözümler üretilmesi ve suçun oluşmasını önleyecek çalışmaların yapılması gerekliliği vurgulanmıştır.

Çalışmanın amaçlarında biriside suçla mücadelenin sadece merkezi otoritenin görevi olmadığını yeni güvenlik anlayışına göre mücadelede yerelin seçilmiş temsilcileri, temsil kurumları ve görevlileri, güvenlik güçleri, STK'lar, hukukçular, sosyal danışmanlar ve özel sektör temsilcileri olarak sayılabilir.

Çalışmada mevcut devlet yapılanması hakkında genel bilgilere yer verilmiştir. Üniter bir devlet yapısında olan Türkiye, merkezden idare ve yerinden yönetim esaslarına göre teşkilatlanmıştır. Anayasanın 127. Maddesinde yerel yönetimlerin tarif yapılmıştır. Yerel yönetimlerin varlık sebebi ülkenin tek merkezden yönetilmesinin imkânsız, sağlıksız ve ekonomik olmayışından dolayıdır. Merkezin yükünü hafifletmek ve mahalli hizmetlerin daha hızlı. Ekonomik ve etkin olması için yerel yönetimlere ihtiyaç vardır. Mahalli idarelerin en büyük özelliği halkın yönetime en yakın bir biçimde ulaşabilmesidir. Demokrasinin gelişmesinde en önemli unsurlardan biri olan yerel yönetimler halkın bilinçlendirilerek birer kontrol mekanizması haline gelmesini sağlamaktadır.

Merkezi teşkilatın kontrolünde olan genel kolluk birimlerinin sağlanması oldu u güvenlik hizmetlerinin yerel yönetimlerce sunulup sunulamayacağını

incelendi i çalı mada dünyadaki örnekler incelenmi tir.2006 yılında ölkemizde de uygulanmaya ba layan TDP bunun mümkün olabilece inin en somut bir örne idir. Ancak bu günkü idari yapılanma, sosyal ve terör gibi sorunlar bunun kısa zamanda mümkün olamayaca ının belirtisidir.

Çalı mada niteliksel yönden yerel yönetimler, kolluk yapılanması ve güvenlik anlayı ının tanımlanması, aralarındaki ili kilerin açıklanması. Sınıflandırılması yönetsel, politik ve ekonomik açıdan bir ara tırma yapılması gereklili i, vurgulanmı tır. Veri toplama tekni i olarak doküman incelenmesi yapılmı ve bunlarda a ırlıklı olarak kitaplar. Süreli yayınlar, dergi, brifingler, raporlar kanun metinleri, elektronik veriler ekinde yapılmı tır.

Altı bölüm olarak hazırlanan tezin ilk bölümünde yerel yönetimlerin tanım ı yapılmı tır. Yerel yönetimlerin tarihsel geli im incelenmi ölkemizdeki yerel yönetim sistemleri hakkında bilgi verilmi tir. l özel idareleri hakkında genel bir bilgi verilmi özel idarenin organları olan vali, il genel meclisi ve il encümeni hakkında tanımlar yapılarak görevleri anlatılmı tır. Belediyeler hakkında tanımlar yapılmı , büyük ehir belediyesi ve ilçe belediyelerinin görevleri hakkında bilgi verilmi tir. Türk belediyecilik sistemi hakkında bilgiler verildikten sonra Belediyelerin görevleri organları hakkındaki bilgiler ve köy tüzel ki ili inin organları anlatılmı tır.

Çalı manın ikinci bölümünde ise güvenli in tanımı yapılmı , kent güvenli i hakkında yakla ımlar anlatılmı , suç korkusu, kollu un genel tanımı, kollu un yetkileri, Türkiye’de kollu un tarihçesi açıklanmı tır. Kolluk yapılanması, genel kolluk, polis, polisin alt bile enleri olan adli, idari ve siyasi polis tanımları, jandarma te kilatı, yardımcı kolluk nedir, sahil güvenlik te kilatı hakkında bilgiler sahil güvenlik te kilatının neden genel kolluk sayılamayaca ı anlatılmı tır. Yardımcı kolluk adı altında hizmet veren çar ı mahalle bekçileri, köy korucuları, orman kollu u, belediye zabıtası, özel güvenlik kollu u ve gümrük kollu u kavramları üzerinde durulmu tur.

Üçüncü bölümde güvenlik hizmetlerinde yeni bir anlayı olan TDP tanımı yapılmı TDP’nin çıkı sebeplerinden olan kentsel güvenlik, POP, kırık pencereler teorileri, sosyal düzensizlik teorisi, toplam kalite yönetimi, yeni kamu yönetimi gibi TDP’nin yol haritası anlatılmı tır. TDP’nin tarihçesine de inildikten sonra ana fikir

olan proaktif polisli e de inilerek TDP'nin istihbari faaliyetlerde kullanılması. Amaçları ve Türkiye'de TDP tarihçesi açıklanarak güvenlik hizmetlerinin yerelle mesine gerekçeler açıklanmıştır. TDP yapısal olarak yerel bir hizmet vermekte ise de örgütsel olarak merkeze ba lı bir olumdur. Yurt içinde yapımı oldu u çalı malarda bunu açıkça göstermiştir. ki dönem halinde incelenen TDP yapılanma a masında çok farklı olum oldu unu göstermiştir. TDP için hazırlanan yönetmelikte bile TDP'nin yerel görevleri açıklanmıştır. Mikro düzeyde yapılan Mardin projeleri ve Erzincan Örne i anlatılmıştır.

Dördüncü bölüm kolluk yapılanmalarında yurt dı ı örnekler incelenerek yerel yönetimlere ba lı olarak görev yapan emniyet birimleri izah edilerek Alman devlet yapılanması kolluk yapılanması Federal düzeyde yapılanma ve organları yerel düzeyde yapılanma i bölümü ve koordinasyon tespiti yapılmıştır. Belçika örne i incelendi inde devlet ve kolluk yapılanması polis yapılanmasının i levleri izah edilmiştir.

Be inci bölüm TDP hizmetlerinin ülkemizde en iyi örneklerinden biri olan Bursa TDP hakkında genel bir bilgi verildikten sonra Yerel güvenlik anlayı ı tarihçe yerel yönetimler ile aralarında i birli i sunulan hizmetler ve faaliyetler incelenmiştir. Bursa TDP'nin proje hazırlarken hangi yollar takip etti i hangi kurumlarla i birli i içerisinde oldu u projesinin amaçları hedef kitlesi yapımı oldu u projeler projenin sonuçları, kapsamı, uygulayıcıları gibi de erlendirmeler yapılmıştır.

Altıncı bölümde ise iç güvenlik birimlerinin yerel yönetimlere ba lanırsa etkinli inin olup olmayaca ı konusunda sorulara cevap aranması bu konuda yapılan ara tırmalar incelenerek nasıl daha verimli ekilde suçla mücadele edilebilece i dü ünülmü tür. Bu bölümde yerel güvenlik anlayı ı ve merkezi güvenlik anlayı ı arasındaki farklılıklar olu turulduktan sonra merkezin bu konu hakkındaki ara tırma ve projeleri de erlendirilerek bir bölgede suçu önlemenin mikro düzeyde ve yerel imkânlarca yapılmasının gereklili i ve merkezi idare yöneticilerini bu konu hakkındaki görüşleri de erlendirilmiştir. Bakanlık sisteminin çok konulu u bu günlerde devletin yapısının yakın zamanda bir de i ime u rayaca ı dü ünülmektedir. Hiç üphesiz bu de i im tüm kurumları etkileyece i gibi iç güvenlik birimlerini de etkileyecek ve yapısal de i imler kaçınılmaz olacaktır.

B R NC BÖLÜM

1. YEREL YÖNETİM NEDİR? TÜRK YE'DE TARİHSEL GELİŞİM VE TÜRK YEREL YÖNETİM SİSTEMİ

1.1. YEREL YÖNETİM NEDİR?

Yerel yönetim (adem-i merkeziyet) batı dillerindeki desentralizasyon kelimesinin Türkçe karşılığıdır. Yerellik (subsidiarite) ilkesi, sözlükte ikinci olma, yedekte olma, destek verme ve yardım etme anlamına geldiği gibi, teknik olarak hizmetti halka yakınlaştırma anlamında da kullanılmaktadır.¹

Yerelleme, sözlükte yöreselleme ve mahallileme anlamına gelmektedir.Yerelleme tanım olarak yerel yönetimlerin merkezi yönetime oranla güçlendirilmesini yerel yönetimlere doğrudan bir yetki, görev ve kaynak aktarım sürecini ifade eder.²

Mahalli idareler, salt bir koordinatif değil aynı zamanda idari muhtariyet ve bir hareket serbestisinin ifadesidir.Uzaktan hükümet etmek mümkün olmakla birlikte, idarenin iyisi halka yakın olmalıdır.Hizmette halka yakınlık ve yerellik (subsidiarity) ilkesi, kamusal ihtiyaçları karşılamak üzere oluşturulan farklı idari düzeyler arasında görev ve yetki bölümünü esas alan bir ilkedir³

Yerelleme, merkezi yönetimin elindeki planlama, karar verme, kaynak oluşturma gibi idari yetkilerin taraflı kuruluşlarına, mahalli idarelere, meslek kuruluşlarına ve gönüllü örgütlere (vakıflar, dernekler ve şirketler gibi) aktarılmasıdır.⁴

Anayasanın 127. Maddesinde yerel yönetimler “mahalli idareler il,belediye ve köy halkının mahalli müterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere, kuruluş ve esasları

¹ FINDIKLI Remzi, ‘dare Hukuku’, Selim Kitapevi, Ankara 2009, s.89

²KARAKILÇIK Y.-ÖZCAN A.”Yerellik (Subsidiarite) ilkesinin Türk Yerel Yönetim Sistemine Uygulanabilirliğinin İrdelenmesi”Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi C.14 sayı.4Ekim 2005,TODA E s.10-11

³ GÖREL .Hakkı, 1 dairesi, SBF Yayınları, Ankara ,1952 s.13

⁴ SBYKP Yerel Yönetimler Özel İhtisas Komisyonu Raporu s.10

kanunla belirtilen ve karar organları; gene kanunla gösterilen seçmenler tarafından seçilerek olu turulan kamu tüzel ki ilikleridir.” ekinde belirtilmi tir.

Yerel yönetimler genel idari te kilatlanmada merkezi idareyi tamamlayıcı günlük hayatta mahalli hizmetlerin görülmesinde önemli yeri olan demokratik kültürün geli mesinde etkin halkın yönetim hizmetlerine katılımının en yo un oldu u idari kurumdur.

Mahalli idarelerin ba lıca özellikleri unlardır:

- Görev ve yetkileri yerinden yönetim ilkesine uygun olarak kanunla düzenlenen kamu tüzel ki ilikleridir,
- Karar organları seçimle belirlenir ve seçilmi organların organlık sıfatlarını kazanmalarına ili kin itirazların çözümü ve kaybetmelerine ili kin denetim yargı yoluyla olur,
- Merkezi idarenin vesayet denetimine tabidirler,
- Bakanlar Kurulu'nun izniyle aralarında birlik kurabilirler,
- Büyük yerle im yerleri için kanunla özel yönetim biçimleri getirilebilir.⁵

Yerel yönetim birimi, ülkenin idari bütünlü ü içinde yer alırlar.Merkezi yönetimin vesayet denetimi altındadırlar.Merkezi yönetim kanunun öngördü ü ekinde hukuka uygunluk ve yerindelik denetimi yapabilir,yerel yönetimlerin de ülke yönetiminde bütünlü ü sa lamak amacıyla uymaları gereken milli amaç ve hedeflerle ilgili standartları belirler.

Mahalli idarelerin “demokrasi”, ”katılım” ve “verimlilik” olmak üzere üç temel i levı vardır⁶

Demokrasi, mahalli idarelerin varolu gerekçesinin özünde, demokrasi inancı vardır. Mahalli idareler, mahalli halkın siyasi uurlanmasında demokrasinin alt

⁵ FİNDİKLİ R, ‘ dare Hukuku’, a.g.e. s.91

⁶ Lionel D.Feldman-ÜNLÜ Halil, **Metropolitan Yönetim: Dünyada ve Türkiyede**, BB Yayını, 1987, s.14

yapısının olu turulmasında demokratik tecrübe ve alı kanlıkların kazanılmasında vatandaşın ilk e itimini aldı ı bir demokrasi okulu veya laboratuvarıdır⁷

Katılım, mahalli idarelerin en önemli özelli i, halkın kendi kendini yönetmesine imkân vermesidir. Yönetilenlerin yönetime katılabilmesi, geleneksel olarak mahalli idarelerin do u u ile gerçekle mi tir. Bir ülkede özerk ve güçlü mahalli idareler, siyasi birli in sa lanması ve katılımcı yönetimin gerçekle tirilmesine önemli katkıda bulunmaktadır⁸

Verimlilik, Mahalli idareler, mahalli ihtiyaçları daha iyi belirledikleri için kıt kaynakları daha öncelikli yerlere tahsis ederek daha fazla verim sa layabilirler. Mahalli idareler, mahalli halkın ihtiyaçlarının daha iyi kar ılanması için etkin, verimli ve mahalli artlara duyarlı idari kararların alınarak uygulanmasına çalı ırlar. Ancak, mahalli idarede verimlilik sa lamak için bu birimlerin optimal büyüklü e sahip olmaları gerekir.⁹

Yerel yönetimlere faaliyetlerini sürdürebilmesi için gelir kaynakları aktarılır. Yerel yönetimler aralarında birlik kurabildikleri gibi i birli ine girerek hizmeti anla ma yoluyla da yerine getirebilirler. Büyük ehir belediyesi statüsü özel bir yönetim biçimidir. Ülkemizde yerel yönetimlerin organ sıfatını kaybetmeleri Danı tay kararı ile olur.

Yerel yönetimler ile di er kurumları arasındaki görev ve yetki bl my anayasanın kabul etti i esaslar üzerinden olmaktadır.

Türkiye’de ki yerel yönetimlerin genel özeliklerini anayasamızın 127. maddesini esas alarak öyle belirtebiliriz.

- 1) Türkiye’de yerel yönetim teriminin kapsamına giren kurulu lar; il özel idareleri, belediyeler ve köylerdir.
- 2) Yukarıda sözü geçen yerel üniteler, kamu tüzel ki ili ine sahip anayasal kurulu lardır.
- 3) Seçimle meydana gelen karar ve yürütme organlarına sahiptirler.

⁷ GREL .Hakkı , 1 dairesi A..SBF yayınları s.14

⁸ KELE Ru en, *Yerinde Yönetim ve Siyaset*, Cem Yayınları 1994 s.17

⁹ FINDIKLI R, *dare Hukuku*, a.g.e. s.92

4) Yerel yönetim ünitelerinin seçilmi organlarının organlık sıfatını kazanma veya kaybetmeleri konusundaki denetimin esas itibariyle yargı yolu ile di er alanlardaki denetimin ise idari vesayet yolu ile gerçekleştirilmesi öngörülmektedir.

5) Yerel yönetimler merkezi idare ile olan ba ve ili kilerinde idari vesayetini getirdi i sınırlamalar dı nda idari ve mali özerklikten yararlanacaklardır.

6) Yerel yönetimlerin asli görevi kendi sınırları içindeki halkın mü terek mahalli ihtiyaçlarını kar ılamaktır. Bunun içinde, Anayasa'da bu kurulu ların özel gelir kaynaklarına, dolayısıyla arı bir bütçeye ve hizmetleri yürütecek kendi personeline ve örgüte sahip olmaları öngörülmektedir.

7) Büyük yerle im merkezleri için kanunla özel yönetim biçimleri getirilebilmesi öngörülmektedir.

Yerel yönetimlere görevleri ile orantılı gelir kaynaklan sa lamak da anayasal bir zorunluluktur¹⁰

1.2. ÜLKEM ZDE YEREL YÖNET MLER N TAR HSEL GEL M

Ülkemizde geçmi i yakın tarihe dayanan mahalli idare kurulu larının, bir ihtiyaçtan kaynaklandı nı söylemek güçtür. Batıda, özellikle Fransa'da kurulan mahalli idareler, ülkemizde deyim yerindeyse taklit edilerek olu turulmu kurulu lar¹¹Onar'ın yerel yönetim te kilatını Tanzimat ricalı, idari te kilatını Avrupa'dakine benzetmek, Hristiyan azınlıklara yönetime katılma imkânı verildi ini göstererek yabancı devletlerin siyasi entrikalarını önlemek amacıyla kuruldu unu belirtmi tir.

Türkiye'de mahalli idare gelene i, kökeni çok fazla geriye uzanmayan bir yapıya sahiptir. Osmanlı toprak yapısı ve rejimi itibariyle, devrin bütün imparatorluklarında oldu u gibi merkezîyetçi bir yönetim yapısına sahipti. Bu yönetim gelene i Selçuklulardan kalmı bir mirastır. Tarihçilere göre ilk örneklerini Tanzimat döneminde gördü ümüz yerel yönetimlerin ortaya çıkmasındaki esas

¹⁰ Nadaro lu Halil – Kele Ru en, "Merkezi idare ile Mahalli idareler Arasındaki Mali ili kilerin Dünü ve bugünü" (Türkiye örne i), VII. Maliye Sempozyumu'na sunulan tebli , 23-25 Mayıs 1991, Marmaris, s. 27-28

¹¹ Kamu Yönetimi Ara tırma Projesi(Yerel Yönetimler Ara tırma Raporu)TODA E Yayınları,1992

etkenin demokrasi de il, Osmanlı mparatorlu u'nda resmile mi bir yerel yönetim statüsünün ancak "merkeziyetçilik sisteminin yerle me gere i ve özellikle azınlık unsurlarının siyasal katılması ve etnik haklarını elde etmeleri yönünde dı devletlerin yaptı ı baskıların sonucunda ortaya çıktı nı belirtirler¹²

Devletin Batılı tarzda örgütlenmeye yönelmesi, belediye hizmetlerinin geleneksel tarzda/vakıflara dayalı örgütlenmesi ile bir çeli ki yaratıyordu. Evkaf ve htisap Nezaretlerinin kurulması belediye hizmetlerinin görülmesi konusunda önemli bir de i iklik anlamına geliyordu. Yürümeyen eski sistemin yerine yeni bir sistemi koymakta ya anan zorluklar, büyük sorunlar da do ruyordu. Kırım Sava ı sırasında stanbul'a gelen kalabalık sayıdaki ngiliz, Fransız ve talyan askerlerinin barındırılması ve buna yönelik alt yapı yetersizli i, Fransız tarzında 1854 yılında ehremaneti'nin kurulmasıyla sonuçlandı. Eskimi ve fonksiyonunu yitirmi geleneksel sistemle kör-topal yürüyen belediye hizmetleri, yeni bir yapılanmayla çözülmeye çalı ıldı. 13 Haziran 1854 tarihinde yayınlanan nizamname ile belediye hizmetlerinde ehremini dönemi ba ladı. ehremini'nin sadece belediye hizmetleriyle u raacak olması önemli bir adımdı (Kadı'nın ba ka pek çok görevi vardı).

Ancak, belediye hizmetlerinin görülmesi konusunda Evkaf Nezareti'ne de pek çok sorumluluk yüklenmesi bir ikili i do urdu (Tanzimat döneminin temel özelliklerinden biri de hemen her alanda ya anan ikilikti). Kimin neden sorumlu oldu u tartışılması yo un olarak ya andı ve bürokratik karga a, kırtasiyecilik arttı. Bu ortamda Tanzimat yöneticileri belediyeleri, idari ve siyasi yapının temeli olarak görmediler. Onlar için belediye, ehirleri modernle tirecek bir araçtı sadece. Dolayısıyla Tanzimat dönemi belediye anlayı ı, yerel demokrasiyi güçlendirmenin bir aracı olarak hiçbir zaman dü ünülmemi ti. Ya anan sorunlar yayınlanan nizamnamelerle çözülmeye çalı ıldı. 1857 yılında stanbul 14 belediye dairesine bölündü. Beyo lu'nun (6. daire) belediye görevleri arasında unlar vardı: Mahalle, çar ı ve pazarların düzen ve temizli i; yapı i leri; yol, kaldırım, la ım ve suyollarının yapımı ve bakımı; gıda maddeleri ile ilgili narh kontrolü (1865'ten itibaren narh kaldırıldı) ve sokakların petrol lambası ile aydınlatılması (1865'ten itibaren gerçekleştirildi). Bunlar Beyo lu için geçerliydi. Gayrimüslimlerin yo un olarak

¹² Dünyada Mahalli dareler, T.C. ç i leri Bakanlı ı Mahalli dareler Genel Müdürlü ü, Ankara, 1995

ya adıkları Beyo lu'ndaki 6. daire, 1913 yılına kadar varlığını sürdürdü. 1864 tarihinde yayınlanan Vilayet Nizamnamesi, Osmanlı mülki idaresi açısından bir dönüm noktasıdır. Merkezin yükünü azaltmak için, kentin bayındırlığı, altyapı inşası, temizlik, aydınlatma, narh, çarşı ve pazar işleri, itfaiye gibi konularda yetkili olmak üzere belediye meclislerinin kurulmasına karar verildi. Vali ya da kaymakam tarafından atanacak olan "reis" belediye meclisine başkanlık edecek, kararları uygulayacak ve vilayet ile belediye ilişkilerini düzenleyecekti. Nizamnameye rağmen, belediye meclisi uygulaması birkaç istisna dışında uygulanmadı. Dolayısıyla İstanbul'da daha önce kurulan belediyenin dışında belediye örgütü kurulamadı. İstanbul'da da Beyo lu belediye dairesi (Müslüman olmayan nüfusun yaşadığı) sadece ayrıcalıklı bir konuma sahipti. Diğer belediye daireleri gelir kaynaklarından yoksundu.¹³

19. yüzyılla birlikte geleneksel Osmanlı kurumlarının iç ve dış gelişmelerin (Tarıma dayalı toplumsal yapının çözülmesi, Sanayi devriminin etkilerinin Osmanlı'ya girişi, Fransız devriminin yarattığı ayrılıkçı akımlar...) etkisiyle ortaya çıkan yozlaşma ve çöküş sonucunda, devlet ve toplum yapısını etkileyen değişimler gündeme geldi. Özellikle kıyı kentlerinde bazı ürünlerin ihracı, Batı ürünlerinin iç pazarda satımına dayalı bir ticaretin ortaya çıkması ile birlikte, kıyı kentleri hem ekil, hem de işlevde işbirime başladılar. Bu yerleşim yerlerinde değişim seviyeye paralel olarak yeni yerel ihtiyaçlar ortaya çıktı. Sağlık, temizlik, ulaşım, yangınlardan korunma gibi yeni hizmet istekleri doğdu. Yaşanan dönüşüm sonucu ortaya çıkan ihtiyaçların nitelik ve nicelik olarak yozlaşmış geleneksel kurumlarla karşılanması mümkün değildi. Bu da, yeni kurumların ortaya çıkmasını bir zorunluluk haline getirdi.¹⁴

Cumhuriyetin ilk yıllarında yerel yönetimlerin ana işlevi, Kurtuluş Savaşı ile yıkılıp yıkılan ülkeyi onararak temel hizmetleri verir hale gelmek ve sınırlı olan nüfusu (11 milyon) arttırma politikası ile birlikte ülkenin sağlık sorunlarının

¹³ UYAR Hakkı 28 Mart 2004 yerel seçimleri öncesinde, CHP İzmir İl Örgütü'nün düzenlediği Yerel Yönetimler Okulu'nda verilen(16 Kasım 2003) konferans metni

¹⁴ Göymen Korel, "Türkiye'de Yerel Yönetim", Cumhuriyet Dönemi Türkiye Ansiklopedisi, c. 10, İletişim Yay., s. 2838-2844.

(özellikle salgın hastalıklar) çözümüne katkıda bulunmaktı. Buna Cumhuriyet'in baş kenti olan Ankara'nın örnek bir şehir olarak imarı ve geliştirilmesi.¹⁵

Yeni kurulan devletin yerel yönetim kurumları yeterince güçlü değildi. Yeterli sayıda nitelikli personelleri ve mali kaynakları yoktu. Bu gibi sorunları aşmak için 1930 yılında 1850 sayılı Belediye Kanunu çıkarıldı. Fransız kanunlarından esinlenerek oluşturulan 1850 sayılı BK 1980 dönemine kadar yürürlükte kaldı.

Atatürk'ün 1930'lu yıllarda belediyecilikle ilgili söyledikleri dikkat çekicidir: "Türk ülkesi içinde köylere varıncaya kadar bütün şehirlerimizin güvenlik ve bayındırlık görevi olması, önce tuttu umuz amaçlardandır. Türk'e ev bark olan her yer, sağlıklı, temiz, güzel, modern kültürün örneği olacaktır. Devlet kurumları yanında doğrudan doğruya bu işlerle ilgili olan urayların (belediyelerin) bu görüş ve düşünülmesiyle çalışmalarını istiyorum"¹⁶

1864 yılında Osmanlı Avrupa'sında 10 vilayet ve 44 sancak, Asya kısmında 16 vilayet ve 74 sancak, Afrika'da ise bir vilayet ve 5 sancak olmak üzere 27 vilayet 123 sancak kurulmuştur.¹⁷ 1923'de 421 olan belediye sayısı 1938'de 537'ye ulaşmıştır. Bu belediyelerden 1923'te sadece elektrik tesisatı vardı; bu oran, 1938'de 150'ye ulaşmıştır. Su tesisatı olan belediye sayısı 1923'te 20 iken, 1938'de 245'e çıkmıştır.¹⁸ 2009 yılında açıklanan mahalli idarelere seçilecek organ sayısı verilerine göre halen 81 İl Özel idaresi, 2948 belediye, 34.305 köy idaresi bulunmaktadır.

1.3. TÜRK YE YEREL YÖNETİM SİSTEMİ

Türk yönetim sistemine göre idare merkezden yönetim ve yerinden yönetim ilkelerine göre yapılandırılmıştır. Birbirinin tamamlayıcısı nitelikte olan idari organların kendine has görevleri vardır. Merkezden ve yerinden idare sistemleri, hukuki olmaktan çok devletlerin idari politikaları, siyasal rejimleri ve sosyal yapıları ile ilgilidir.¹⁹

¹⁵ Tankut Gönül, **Bir Baş Kentin İmarı Ankara (1929-1939)**, Anahtar Kitaplar, İstanbul, 1993.

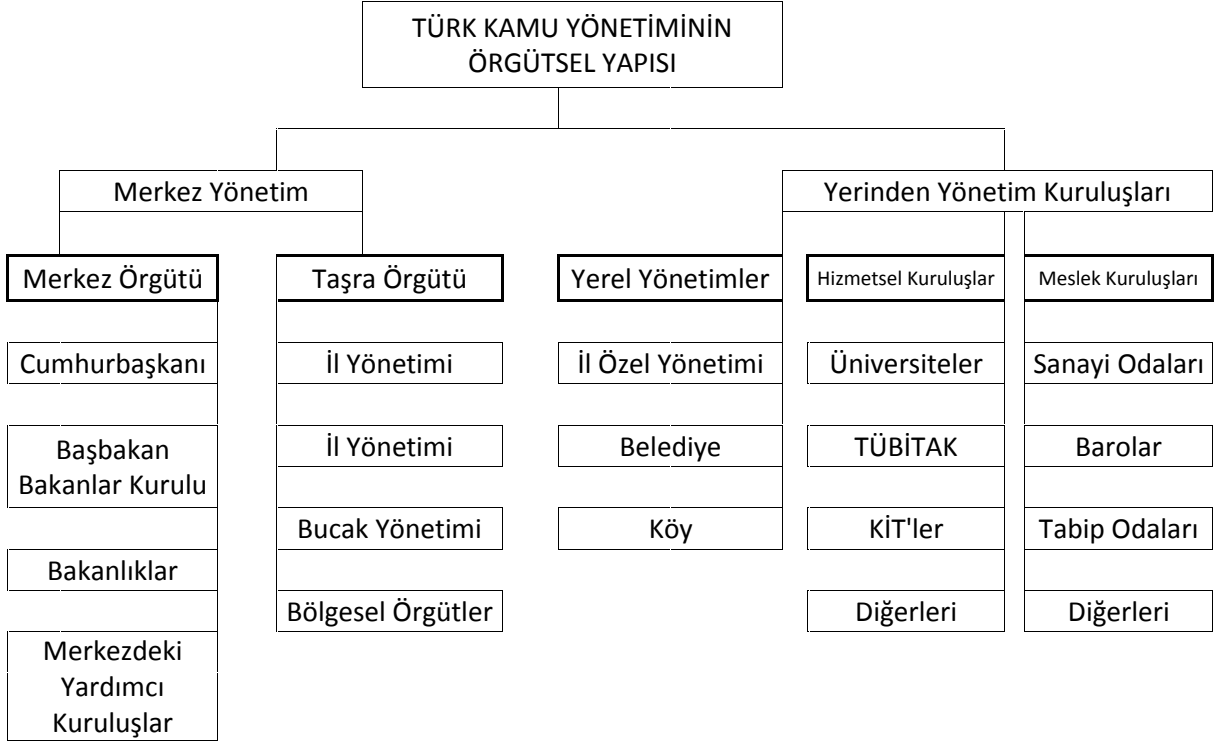
¹⁶ GÖKAÇTI M. Ali, **Dünyada ve Türkiye'de Belediyecilik**, Ozan yay., İstanbul, 1996, s.135-136

¹⁷ Türkiye'de Yerel Yönetimler, Yapısal ve İstatistiksel Değerlendirme, www.icisleri.gov.tr/yayinlar/belbas/a.htm.s.2, 01.03.2004

¹⁸ TEKEL İhan, **Türkiye'de Belediyeciliğin Evrimi**, Ankara, 1978, s. 95.

¹⁹ FİNDIKLI R, **İdare Hukuku**, a.g.e. s.53

ekil 1: Türk Kamu Yönetiminin Örgütsel Yapısı

Kaynak: Kar ıla tırmalı Polis Yönetimi, S.413

1982 anayasasında tekrar ekillenen Türk idari yapısı madde 123ve 126/2 göre “Merkezi Yönetim”, “Yetki Geni li i Yönetimi” ve ”Yerel Yönetim” hâline getirilmi tir.

ekil 2. : Türkiye’de Yönetim İlkeleri

Türkiye’de Yönetim İlkeleri

Anayasanın 127 Md. de yerel yönetimler “Mahalli idareler, il, belediye ve köy halkının mahalli müterek ihtiyaçlarını karılamak üzere, kurulu esasları kanunla belirtilen ve karar organları; gene kanunla gösterilen seçmenler tarafından seçilerek olu turulan kamu tüzel ki ileridir.” ekinde tanımlanmı tır.

Anayasaya göre merkezi idarenin görevlerinin genel; yerel yönetimlerin görevlerinin ise, bunlar mahalli müterek ihtiyaçları karılamaya yönelik hizmetlerden ibaret olaca ndan, merkezi idareye ait olanlara oranla daha özel oldu u söylenebilir.²⁰ Mahalli idarelerin görev ve yetkileri kanunla belirlenmi tir. Bir kısmı zorunlu veya iste e ba lı görevler ekinde ayrılmı tır. Kanunla (köy, il ve ilçedinde) idari kararlar kurulu lar. Mahalli idareler ile di er kurum ve kurulu lar arasında hizmet, görev ve yetki bölü ümü ile ilgili olarak anayasamızın kabul etti i esas kıstas, hizmetlerin özelli i olmaktadır. buna göre Mahalli ve müterek ihtiyaçları gidermeye yönelik her hizmet, esasen mahalli idarelerin görev ve yetkileri kapsamında dü ünülmelidir. Buna ra men, mahalli idareler verilmi bir çok hizmetin paylaşımında sorunlar ya andı ı görülmektedir. Gerçekten de daha evvelce mahalli idarelere verilmi bir çok hizmet daha sonra çıkarılan kanunlarla merkezi idarelere verilmi ; fakat mahalli idarelerden de alınmamı tır. Batılı yerel yönetimlerin anlayışında, merkeze ait hizmetlerin yerel yönetimlere devri e ilimi göze çarpmaktadır.²¹

Siyaset bilimcilere göre, mahalli idareler, siyasi, sosyal ve iktisadi sebeplerden do an bir sebep de il, bir sonuçtur. Çünkü bir ülkeyi tek merkezden idare etmek, fiilen mümkün olmadı ı gibi, sa lıklı ve ekonomik de de ildir. Merkezi idarenin yükünü hafifletmek ve mahalli hizmetleri daha etkin yürütebilmek için kullanılan iki yoldan biri, merkezi yönetimin ta ra temsilcilerine geni yetkiler vermek; di eri de, tüzel ki ili e sahip, özerk yerel yerinden yönetim kurulu larının kurulmasına imkan vermektir.²² Mahalli idareler, günlük hayatta hayati fonksiyonları

²⁰ GÜNDAY Metin, **Kamu Yönetimi Reformunun dari Yapılanmaya li kin Anayasal lkeler Açısından De erlendirilmesi** www.danistay.gov.tr.02.04.2007

²¹ DERD MAN R.CENG Z, **dare Hukuku**, Alfa Aktüel Yay.2010,s237

²² TORTOP Nuri, **Mahalli dareler**, Yargı Yay. Ankara 1999,s.24

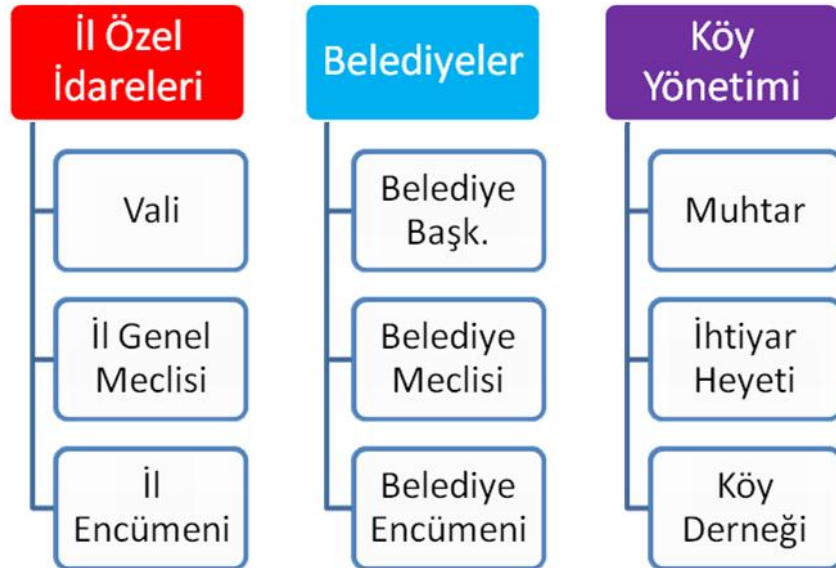
ifa etmeleri, mahalli hizmetlerin görülmesindeki etkinli i ve demokratik kültürün yerle mesindeki rolleri nedeniyle önem kazanmaktadır²³

Yerel yönetimleri düzenleyen kanunlar u ekilde sıralanabilir:

- 5216 Sayılı Büyük ehir Belediye Kanunu
- 5393 Sayılı Belediye Kanunu
- 5302 Sayılı 1 Özel daresi Kanunu
- 5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu
- 5355 Sayılı Mahalli dare Birlikleri Kanunu

ekil 3 : Türkiye’de Yerel Yönetim İkesi

Türkiye’de Yerel Yönetimler İkesi

²³NADARO LU Halil, Mahalli daretler: Felsefesi-ekonomisi-Uygulaması, Sermet Matbaası İstanbul 1978, s.VI

1.3.1. L ÖZEL DARELER

İl özel idaresinin amacı, il halkının yol, su, eğitim, kültür, sağlık, tarım, ekonomi gibi ortak ve yerel ihtiyaçlarını karşılamak, ülke ekonomisine yerel olarak katkıda bulunmak ve kalkınma planlarının il düzeyinde başarısını sağlamaktır.²⁴Görev bölgesi il sınırlarıyla belirlenir. 5302 sayılı Kanun ile yeniden ekillendirilen il özel idareleri vali, il genel meclisi ve il encümeni ekinde üçlü organ yapısı ile görev yapmaktadır.

İl Özel dairesi; kanunların öngördüğü belli ve ortak hizmetleri yürütmekle görevli, taşınmaz ve taşınmaz malları ile müstakil bütçesi ve karar organları bulunan, tüzel kişiliğe sahip kamu kuruluudur. Türk demokrasisinin temel okulları sayılmakta, yapısı itibarıyla da kökleri yüzyıl öncesine uzanan vazgeçilmez bir idare ekli olarak bilinmektedir. Bu yönüyle de Türkiye Cumhuriyeti anayasalarında yer verilmiştir.

Bağımsız bir tanıma göre İl Özel dairesi; il mallarını ve gelirini, il menfaatine uygun olarak yöneten ve gözetken, kanunla belirli ve sınırlı özel görevleri olan bir tüzel kişiliktir. İl Özel dairesi, yerel halkın il yönetimine katılmasının bir sonucudur. İl, yerel yönden yerinden yönetim kurulu u olarak il özel idaresi adını alır.²⁵

İl özel idarelerinin üçlü bir işleyiş mekanizması vardır.Bunlar;vali, il genel meclisi ve il encümenidir.

1.3.1.1.Vali

Vali, kamu tüzel kişiliğini haiz il özel idaresinin baş ve yürütme organıdır. Vali il genel meclisine ve il daimi encümenine başkanlık eder. Diğer organlar il genel meclisi ile il daimi encümeni sadece icrai kararlar almak ve yapılan işleri denetlemekle yetkilidir. Alınan uygulama kararlarını vali yürütür. Vali yerel yönden yerinden yönetim organı sıfatıyla bazı görevleri üstlenir; İl adına alınacak kararların hazırlanması valiye ait bir görevdir. İl özel idaresinin bütçesini hazırlayıp önce daimi

²⁴TÜRKAL, Hasan, “İl Özel idarelerine Eleştirel Bir Bakış”, Yerel Yönetim ve Denetim, Cilt 5, Sayı 3, Mart 2000, s. 43.

²⁵DEDEOĞLU, Erdoğan, “İl Özel idarelerinin Tarihi Gelişimi ve Bugünkü Durumu”, Yerel Yönetim ve Denetim Dergisi, Ocak 1997, Cilt 2, s.1

encümene sonrada il genel meclisine sunmak. İl genel meclisinin veya daimi encümenin aldığı kararların tatbik ve icrası valiyeye aittir. Vali il özel idare bütçesinin ita amiridir bundan dolayı il özel idaresinin bütçesini harcama ve kullanma yetkisine sahiptir. İl genel meclisinin kararı dairesinde il'e ait malları satmak, mübadele etmek, bunların tahsislerini de i tirmek yetkisi valiye aittir. Vali, il tüzel ki ili ini temsil eder ve bu sıfatla il özel idaresi adına tasarruflarda bulunur. İl özel idaresi adına sözleşme yapar ve memurlarını atar.

1.3.1.2. İl Genel Meclisi

İl Genel Meclisi, il özel yönetiminin karar organıdır, üyeleri halk tarafından seçilir. Seçimler beş yılda bir, tek dereceli, nispi temsil yöntemine uygun olarak, serbest, eşit, gizli oyla, açık sayım ve döküm esasına göre yapılır. İl Genel Meclisi ilçeler adına seçilen üyelerden oluşur. Seçilme yeterliliğine sahip her yurtta İl Genel Meclisi üyesi adayı olabilir. Genel meclislerin üye sayısı, ilçe sayısına ve nüfusuna göre değişir.²⁶

➤ Nüfusu 25.000'e kadar ilçelerde	2
➤ Nüfusu 25.001 – 50.000 arasında ilçelerde	3
➤ Nüfusu 50.001 – 75.000 arasındaki ilçelerde	4
➤ Nüfusu 75.001 – 100.000 arasındaki ilçelerde	5

Üye seçilir.

Nüfusu 100.000 fazla olan ilçelerde her fazla 100.000 nüfus için 1 asil ve 1 yedek üye ilave olunur. Nüfusu 100 000'den yukarı olan ilçelerde fazla her 100 000 nüfus için bir asıl, bir yedek üye ilave olunur. Nüfusun 100 000'e bölünmesi hesabında artık sayı 50 000'den az olursa hesaba katılmaz, 50 000 (dahil)'den fazla olursa artık sayıya da bir asıl, bir yedek üyelik hesap edilir.²⁷

İl Özel idarelerinin birinci karar organı niteliğiyle faaliyet gösteren İl Genel Meclislerine, yönetsel reform sürecinde, önemli işler ve sorumluluklar yüklenmiş ve

²⁶ BİÇAKLI Buket, a.g.t.s.17

²⁷ 2972 sayılı 'Mahalli idareler ile Mahalle Muhtarlıkları Ve Halkın İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanun' mad.5

il idaresinin ana yönetim organı konumu verilmiştir. Yeni i levlerine paralel olarak meclisin yapısında da bazı de i ikliklere gidilmiştir.²⁸

İl genel meclisi, seçim sonuçlarının ilânını izleyen be inci gün kendili inden toplanır. Bu toplantıda meclise en ya lı üye başkanlık eder. Meclis, bu toplantıda, üyeleri arasından ve gizli oyla meclis başkanını, meclis birinci ve ikinci başkan vekillerini, ikisi yedek olmak üzere dört kâtip üyeyi ilk iki yıl için görev yapmak üzere seçer. İlk iki yıldan sonra seçilecek başkanlık divanı, yapılacak ilk mahallî idareler seçimlerine kadar görev yapar. İl genel meclisi, il genel meclisince belirlenecek bir aylık tatil hariç her ayın ilk haftası meclis tarafından önceden belirlenen günde mutlak toplantı yerinde toplanır. Bütçe görüşmesine rastlayan toplantı süresi en çok yirmi gün, diğer toplantıların süresi en çok be gündür. Gündem, meclis başkanlığı tarafından belirlenir ve üyelere en az üç gün önceden bildirilir. Valinin önerdiği hususlar gündeme alınır. Gündem, çe itli yollarla da halka duyurulur. İl genel meclisi, üye tam sayısının salt ço unlu uyla toplanır ve katılanların salt ço unlu uyla karar verir. Ancak, karar yeter sayısı, üye tam sayısının dörtte birinden az olamaz. Oylamada e itlik çıkması durumunda meclis başkanının bulunduğu taraf ço unluk sayılır. Gizli oylamalarda e itlik çıkması durumunda oylama tekrarlanır, e itli in bozulmaması durumunda meclis başkanlığı tarafından kur'a çekilir. Meclisin toplanmasında, üye tam sayısının salt ço unlu u sağlanamadığı takdirde, başkan, gün ve saatini tespit ederek en geç üç gün içinde toplanmak üzere meclisi tatil eder. Gelecek toplantı, üye tam sayısının dörtte birinden az olmayan üye sayısı ile yapılır. İl genel meclisi tarafından alınan kararların tam metni, en geç be gün içinde valiye gönderilir. Vali, hukuka aykırı gördü ü kararları, yedi gün içinde gerekçesini de belirterek yeniden görüşmek üzere il genel meclisine iade edebilir.²⁹

İl genel meclisinin bazı görevleri şunlardır;

- Stratejik plan ve yatırım çalışmalarını, il özel idaresi faaliyetlerini personel performans ölçütlerini görüşüp karara bağlamak,

²⁸ PARLAK Bekir, "Tarihi Perspektifte ve Reform Sürecinde .Ö. .", **Yerel Yönetimler Üzerine Güncel Yazılar I Reform**, Nobel Yayın Da ıtım, Ankara,s.187

²⁹ 5302 sayılı İl özel idaresi kanunu Mad. 11-12-13-14-15 md.

- Belediye sınırları dı ındaki umuma açık yerlerin açılı ve kapanı saatlerini belirlemek.
- İl çevre düzeni planı ve belediye sınırları dı ında kalan bölgelerin imar planlarını olu turmak,
- Bütçe ile ilgili faaliyetleri yürütmek,
- Ta ınmaz malların alım, satım, trampa edilmesine tahsisine, tahsis eklinin de i tirilmesine ve kiralama i lerine karar vermek,
- Encümen üyelerini ve ihtisas komisyonu üyelerine seçmek,

Kanunlarda öngörülen cezaları vermek ve uygulamak, gibi maddeler sayılabilir.

1.3.1.3. İl Encümeni

İl encümeni, il özel idaresinin yürütme ve danışma organıdır.

İl encümeni valinin başkanlığında, il genel meclisinin her yıl kendi üyeleri arasından bir yıl için gizli oyla seçeceği beş üye ile biri malî hizmetler birim amiri olmak üzere valinin her yıl birim amirleri arasından seçeceği beş üyeden oluşur. Ancak, seçilecek üyelerin farklı ilçelerden olması zorunludur. İl encümeninin seçilmiş bir başkan olmadı ından encümene genel sekreter başkanlık eder.³⁰

İl özel idaresinde validen sonra en önemli ve etkili isim olan genel sekreter işleri bakanı tarafından görevlendirilir. Üye tam sayısı ile toplanan encümen kararları salt çoğunluk ile almaktadır. İl encümeninin görevleri arasında;

- Stratejik plan ve yıllık program ile bütçe kesin hesabı inceleyip il genel meclisine görüş bildirmek,
- Yıllık çalışma programlarına alınan işlerle ilgili kamulaştırma kararları almak ve uygulamak,

³⁰ FİNDIKLI, **dare Hukuku**, a.g.e. s.95

- Kanunlarda öngörülen cezaları vermek ve uygulamak,
- Öngörülme yen giderler ödene inin harcama yerlerini belirlemek,
- Vali tarafından havale edilen konularla ilgili görü bildirmek,
- Belediye sınırları dı ndaki umuma açık yerlerin açılı ve kapanı saatlerini belirlemek,
- Ta nınmaz mal satımına, trampa edilmesine ve tahsisine ili kin kararları uygulamak, süresi üç yılı geçmemek üzere kiralanmasına karar vermek
- Kanunla verilen di er görevleri yapmak sayılabilir.

Vali kanun, tüzük, yönetmelik ve il genel meclisi kararlarına aykırı gördü ü encümen kararının bir sonraki toplantıda tekrar görü ülmesini isteyebilir. Encümen, kararında ısrar ederse karar kesinle ir. Bu takdirde vali, kesinle en encümen kararının uygulanmasını durdurur ve idari yargı mercilerine yürütmeyi durdurma talebi ile birlikte on gün içinde ba vurur. tiraz Danı tay tarafından en geç altmı gün içinde karara ba lanır.³¹

5302 sayılı Kanun'da encümenin valiye kar ı kararında ısrar etmesi halinde hangi oranın aranaca ı açık de ilken, 3360 sayılı Kanun'un 140. maddesinde bu oran 2/3 olarak belirtilmi tir.³²

1.3.2.BELED YELER

Mahalli yönetim denilince akla ilk gelen birim olan belediyeler halka en yakın ve en yaygın hizmet birimleridir. Kamu hizmetlerinin halka çabuk ve etkin sunulması, hizmetlerde kolaylık ve etkinlik sa laması sebebiyle bütün dünyada belediyeler, yönetim sistemi içinde önemli yer tutmaktadır.³³ Belediye deyiminin kökeni "belde"dir. Belde tabirinin batıdaki kar ılı ı ise site(cite)dir. Site, çevresi ve

³¹ DERRMAN R.CENG Z, **dare Hukuku**, Alfa Aktüel Yay.2010,s247

³² BIÇAKLI Buket, **TÜRK YE'DE L ÖZEL DARELER N NGEL M VE DÖNÜ ÜMÜ YÜKSEK L SANS TEZ** ,SDÜ,2009,s.25

³³ FINDIKLI **dare Hukuku**, a.g.e. s.96,

sınırları belli, içinde yerli veya yerle mi bulunanların bayındırlık eserleriyle imar ettikleri belirli bir mekan anlamındadır.³⁴

Belediyeler, bir bölgede topluluklar halinde yaşayan insanların, yerel nitelikteki ortak ihtiyaçlarının merkezi yönetim tarafından gerekti i ekilde karar ılanamamasından dolayı ortaya çıkmı lardır. Yerel nitelikteki kamu hizmetlerinin merkezi yönetim tarafından yerine getirilmesinin maliyetinin yüksek olması ve sakıncalarının fazla olması bazı kamu hizmetlerinin yerel yönetimlere devredilmesini zorunlu kılmı tır.³⁵

1.3.2.1. Belediye Kanununa Göre Tanımlar:

a) **Belediye:** Belde sakinlerinin mahallî mü terak nitelikteki ihtiyaçlarını karar ılamak üzere kurulan ve karar organı seçmenler tarafından seçilerek olu turulan, idarî ve malî özerkli e sahip kamu tüzel ki isini,

b) **Belediyenin Organları:** Belediye meclisini, belediye encümenini ve belediye ba kanını,

c) **Belde:** Belediyesi bulunan yerle im yerini, (5393: Md. 3)

1.3.2.2. BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ İLE İLGİLİ KANUNDAKİ TANIMLAR:

1.3.2.2.1. Büyük şehir Belediyesi:

En az üç ilçe veya ilk kademe belediyesini kapsayan, bu belediyeler arasında koordinasyonu sa layan; kanunlarla verilen görev ve sorumlulukları yerine getiren, yetkileri kullanan; idarî ve malî özerkli e sahip ve karar organı seçmenler tarafından seçilerek olu turulan kamu tüzel ki isini ifade etmektedir.

1.3.2.2.2. İlçe Belediyesi:

Büyük şehir belediyesi sınırları içinde kalan ilçe belediyesi; ilk kademe belediyeleri ise büyük şehir belediye sınırları içinde ilçe kurulmaksızın olu turulan ve büyük şehir ilçe belediyeleriyle aynı yetki, imtiyaz ve sorumluluklara sahip belediye olarak tanımlanmaktadır. İlçe ve ilk kademe belediyelerinde de belediye yönetimi,

³⁴ **ÖZBÜLGÜN** Erol, **Bütün Yönleriyle Osmanlı** 2. Baskı, z Yay. İstanbul, 2004, s.390

³⁵ **KELE** , Ru en. **Yerinden Yönetim ve Siyaset**, İstanbul: Cem Yayınevi, 2000 s.22

belediye başkanı, belediye meclisi ve belediye encümeninden oluşmaktadır.(5216: Md.3)³⁶

1.3.3. TÜRK BELEDİYESİSTEM

1.3.3.1 Belediyelerin Görevleri

5393 sayılı Bk madde 14'te belediyelerin temel görevleri sayılmıştır.Kanuna göre başlıca kurumlara verilmeyen görev ve hizmetleri belediye yapar.Belediyelerin görev ve sorumluluk alanları belediye sınırlarıdır.

Kanunda belirtilen görevlerin bazıları şunlardır;

- Bayındırlık görevleri,
- Ulaştırma görevleri,
- Düzenleyici görevleri,
- Zabıta görevleri,
- Sosyal ve kültürel görevleri

1.3.3.2. Belediye Organ Ve Görevleri

1.3.3.2.1. Belediye Encümeni

Belediye organlarından biri olan belediye encümeni Belediye Kanununun 33. ve 36. maddeleri arasında düzenlenmiş ve belediye encümeni ile ilgili sayısal ayırım yapılmıştır. Belediye başkanı, encümenin do al üyesi ve başkanıdır. Ayrıca bazı durumlarda belediye başkanı yokken belediye başkanının seçeceği bir kişide encümene başkanlık edebilir. “1 belediyelerinde ve nüfusu 100.001’ in üzerindeki belediyelerde encümen, başkan dâhil yedi kişiden oluşur. Belediye başkanı hariç encümenin altı üyesinden üçü meclis üyeleri, diğer üçü ise birim amirleri arasından seçilir. Nüfusu 100.000 ve altı belediyelerde ise encümen, başkan dahil olmak üzere beş kişiden oluşur. Belediye başkanı hariç dört kişiden ikisi meclis üyesi, diğer ikisi de birim amirleri arasından seçilir. 100.000 ve altı belediyelerden kasıt ilçe, ilk

³⁶ KÖKSAL Bekir, **BELEDİYESİSTEMİNİN STANDARTİZASYONU ve İSTANBUL ÖRNEĞİ** İ.Y.L.T.2006S.6-7

kademe ve belde belediyeleridir. Çünkü il belediyeleri bu sınıflandırma içerisinde de ildir. Belediye Kanunu'na göre belediye başkanını görevlendirmeden önce belediye başkan yardımcılarını veya encümen üyelerinden herhangi birini doğrudan encümene başkanlık edemezken, 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu'nda belediye başkanının doğrudan görevlendirmesi olmasa bile başkan yerine genel sekreter encümene başkanlık edebilir.³⁷

Belediye Kanunu'nun 34. maddesinde belirtilen Belediye Encümeninin görev ve yetkileri kısaca şunlardır; stratejik plan ve yıllık çalışma programı ile bütçe ve kesin hesabını inceleyip belediye meclisine görüş bildirme, öngörülme-yen giderler ödeneğinin nereye harcanacağını tespit etme, bütçede fonksiyonel sınıflandırmanın ikinci düzeyleri arasında aktarma yapma, vergi, resim ve harçlar dışında kalan dava konusu olan belediye uyuşmazlıklarının anlaşılması ile tasfiyesine karar verme, taşınmaz mal satımına, trampa-sına ve tahsisine ilişkin meclis kararlarını uygulama; süresi üç yılı geçmemek üzere kiraya verme gibi görevleri bulunmaktadır.

1.3.3.2.2. Belediye Meclisi

Belediyenin karar organı olan belediye meclisi, 5 yılda bir yapılan seçimlerle, seçme hakkına sahip hem erkekler tarafından doğrudan doğruya seçilen üyelerden oluşur. Belediye başkanlığı ve belediye meclisi üyeliği seçimlerinde, Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkındaki 26.4.1961 tarih ve 298 sayılı kanun hükümleri uygulanmaktadır. Belediye meclisi, seçim sonuçlarının ilânını takip eden beşinci gün belediye başkanının başkanlığı altında kendiliğinden toplanır ve gizli oyla meclis birinci ve ikinci başkan vekilini seçer.

Belediye kanunu 18 md.ye göre belediye meclisinin görevleri kısaca şunlardır;

- a) Stratejik plan ile yatırım ve çalışma programlarını, belediye faaliyetlerinin ve personelinin performans ölçütlerini görüşmek ve kabul etmek.
- b) Bütçe ve kesin hesabı kabul etmek, bütçede kurumsal kodlama yapılan birimler ile fonksiyonel sınıflandırmanın birinci düzeyleri arasında aktarma yapmak.

³⁷ KÖKSAL Bekir, a.g.t.s.19-20

- c) Belediyenin imar plânlarını görmek ve onaylamak, büyük ehir ve il belediyelerinde il çevre düzeni plânını kabul etmek.
- d) Borçlanmaya karar vermek.
- e) Ta inmaz mal alımına, satımına, takasına, tahsisine, tahsis seklinin de i tirilmesine veya tahsisli bir ta inmazın kamu hizmetinde ihtiyaç duyulmaması hâlinde tahsisin kaldırılmasına; üç yıldan fazla kiralanmasına ve süresi otuz yılı geçmemek kaydıyla bunlar üzerinde sınırlı aynî hak tesisine karar vermek.
- f) Kanunlarda vergi, resim, harç ve katılma payı konusu yapılmayan ve ilgililerin iste ine ba lı hizmetler için uygulanacak ücret tarifesini belirlemek.
- g) artlı ba ı ları kabul etmek.
- h) Vergi, resim ve harçlar dı nda kalan ve miktarı be bin YTL'den fazla dava konusu olan belediye uyu mazlıklarını sulh ile tasfiyeye, kabul ve feragate karar vermek.
- i) Bütçe içi i letme ile 6762 sayılı Türk Ticaret Kanununa tâbi ortaklıklar kurulmasına veya bu ortaklıklardan ayrılmaya, sermaye artısına ve gayrimenkul yatırım ortaklı ı kurulmasına karar vermek.
- j) Belediye adına imtiyaz verilmesine ve belediye yatırımlarının yap-islet veya yap-islet-devret modeli ile yapılmasına; belediyeye ait irket, isletme ve i tiraklerin özelle tirilmesine karar vermek.
- k) Meclis ba kanlık divanını ve encümen üyeleri ile ihtisas komisyonları üyelerini seçmek.
- l) Norm kadro çerçevesinde belediyenin ve ba lı kurulu larının kadrolarının ihdas, iptal ve de i tirilmesine karar vermek.
- m) Belediye tarafından çıkarılacak yönetmelikleri kabul etmek.
- n) Meydan, cadde, sokak, park, tesis ve benzerlerine ad vermek; mahalle kurulması, kaldırılması, birle tirilmesi, adlarıyla sınırlarının tespiti ve de i tirilmesine karar vermek; beldeyi tanıtıcı amblem, flama ve benzerlerini kabul etmek.

- o) Di er mahallî idarelerle birlik kurulmasına, kurulmu birliklere katılmaya veya ayrılmaya karar vermek.
- π) Yurt içindeki ve içi leri Bakanlı ının izniyle yurt dı ındaki belediyeler ve mahallî idare birlikleriyle kar ılıklı is birli i yapılmasına; karde kent ili kileri kurulmasına; ekonomik ve sosyal ili kileri geli tirmek amacıyla kültür, sanat ve spor gibi alanlarda faaliyet ve projeler gerçekleştirilmesine; bu çerçevede arsa, bina ve benzeri tesisleri yapma, yaptırma, kiralama veya tahsis etmeye karar vermek.
- q) Fahrî hem erilik payesi ve beratı vermek.
- r) Belediye ba kanıyla encümen arasındaki anla mazlıkları karara ba lamak.
- s) Mücavir alanlara belediye hizmetlerinin götürülmesine karar vermek.
- t) mar plânlarına uygun ekilde hazırlanmı belediye imar programlarını görü erek kabul etmek.

1.3.3.2.3. Belediye Ba kanı

Belediye ba kanı, belediye idaresinin ba sı ve belediye tüzel ki ilinin temsilcisidir. Türkiye'deki belediye ba kanlı ı sistemi "güçlü ba kanlık sistemi" olarak nitelendirilebilir. Belediye ba kanları bir siyasi partiye ba lı olarak veya ba ımsız olarak seçimlere katılırlar.³⁸

Belediye kanunu 37 md. de belediye ba kanı u ekilde tanımlanmı tır; "Belediye ba kanı, belediye idaresinin ba ı ve belediye tüzel ki ilinin temsilcisidir. Belediye ba kanı, ilgili kanunda gösterilen esas ve usullere göre seçilir. Belediye ba kanı, görevinin devamı süresince siyasî partilerin yönetim ve denetim organlarında görev alamaz; profesyonel spor kulüplerinin ba kanlı ını yapamaz ve yönetiminde bulunamaz."

Belediye kanunu 38. Md. ye göre belediye ba kanının görevleri unlardır;

³⁸ UMMR(Union of The Municipalities of Marmara Region), **Local Government in Turkey**, İstanbul, 1980

- a) Belediye tekilâtının en üst amiri olarak belediye tekilâtını sevk ve idare etmek, belediyenin hak ve menfaatlerini korumak.
- b) Belediyeyi stratejik plâna uygun olarak yönetmek, belediye idaresinin kurumsal stratejilerini oluşturmak, bu stratejilere uygun olarak bütçeyi, belediye faaliyetlerinin ve personelinin performans ölçütlerini hazırlamak ve uygulamak, izlemek ve değerlendirmek, bunlarla ilgili raporları meclise sunmak.
- c) Belediyeyi Devlet dairelerinde ve törenlerde, davacı veya davalı olarak da yargı yerlerinde temsil etmek veya vekil tayin etmek.
- d) Belediye Meclisi ve Belediye encümenine başkanlık etmek.
- e) Belediyenin taşınır ve taşınmaz mallarını idare etmek.
- f) Belediyenin gelir ve alacaklarını takip ve tahsil etmek.
- g) Yetkili organların kararını almak artıyla sözleşme yapmak.
- h) Meclis ve encümen kararlarını uygulamak.
- i) Bütçeyi uygulamak, bütçede meclis ve encümenin yetkisi dışındaki aktarmalara onay vermek.
- j) Belediye personelini atamak.
- k) Belediye ve bağlı kuruluşları ile işletmelerini denetlemek.
- l) Artsız bakiyeleri kabul etmek.
- m) Belde halkının huzur, esenlik, sağlık ve mutluluğu için gereken önlemleri almak.
- n) Bütçede yoksul ve muhtaçlar için ayrılan ödeneği kullanmak, özürllülere yönelik hizmetleri yürütmek ve özürllüler merkezini oluşturmak.
- o) Temsil ve ağırlama giderleri için ayrılan ödeneği kullanmak.

- p) Kanunlarla belediyeye verilen ve belediye meclisi veya belediye encümeni kararını gerektirmeyen görevleri yapmak ve yetkileri kullanmak.

1.3.3.3. BÜYÜK EHİR BELEDİYESİ

Büyük ehir Belediyesi Kanunu ilk defa 1984 yılında artan göçle gelen hızlı kentleşme sorunuyla daha başarılı bir şekilde mücadele edebilmek için getirilmiştir. Büyük ehir belediyelerini düzenleyen 3030 sayılı kanun, 2004 yılında yürürlükten kaldırılarak, yerine 5216 sayılı kanun uygulamaya konmuştur. Bu kanun 2004 yılında yeniden yazılarak, değişen şartlara uyarlanmıştır. Kanuna göre Belediye sınırları içindeki ve bu sınırlara en fazla 10.000 metre uzaklıktaki yerleşim birimlerinin son nüfus sayımına göre toplam nüfusu 750.000'den fazla olan il belediyeleri, fizikî yerleşim durumları ve ekonomik gelişmişlik düzeyleri de dikkate alınarak, kanunla büyük ehir belediyesine dönüştürülebilir. Büyük ehir belediyesi en az üç ilçe veya ilk kademe belediyesini kapsar. İlçe belediyesi, büyük ehir belediyesi sınırları içinde kalan ilçe belediyesini; ilk kademe belediyesi büyük ehir belediye sınırları içinde ilçe kurulmaksızın oluşturulan ve büyük ehir ilçe belediyeleriyle aynı yetki, imtiyaz ve sorumluluklara sahip belediyeyi ifade eder. Büyük ehir belediyesi büyük ehir belediye meclisi, büyük ehir belediye encümeni ve büyük ehir belediye başkanından oluşur.³⁹

Büyük ehir kapsamındaki belediyeler arasında hizmetlerin yerine getirilmesi bakımından uyum ve koordinasyon, büyük ehir belediyesi tarafından sağlanır. Büyük ehir, ilçe ve ilk kademe belediyeleri arasında hizmetlerin yürütülmesiyle ilgili ihtilâf çıkması durumunda, büyük ehir belediye meclisi yönlendirici ve düzenleyici kararlar almaya yetkilidir. Yeni kurulan büyük ehir belediyelerinde meydan, bulvar, cadde, yol, sokak, park, spor ve kültürel tesislerin büyük ehir belediyesi ile büyük ehir kapsamındaki diğer belediyeler arasında dağılımına ilişkin esaslar büyük ehir belediye meclisi tarafından belirlenir. Büyük ehir belediyesi mücavir alanlarının ilçe ve ilk kademe belediyeleri arasındaki bölümü büyük ehir belediye meclisince yapılır (5216:Md. 27). Bu madde ile büyük ehir belediyelerine,

³⁹ Yerel Yönetim Sistemleri TESEV yay.2009,s.50

büyük ehir sınırları içerisindeki ilçe ve ilk kademe belediyeleri arası hizmet ilişkileri ve koordinasyonu üzerine önemli yetkiler verilmiştir.⁴⁰

2012 yılında kabul edilen 6360 sk ile büyük ehir sayısı 29'a yükselmiştir.

1.3.3.3.1. Büyük ehir Belediyesinin Organları

Büyük ehir belediyeleri Büyük ehir belediye başkanı, belediye meclisi ve belediye encümeninden oluşmaktadır.

1.3.3.3.1.1. Büyük ehir Belediye Başkanı

Büyük ehir Belediye sınırları içindeki seçmenler tarafından, çoğunluk usulüne göre 5 yıllık olarak seçilen başkan Büyük ehir belediye idaresinin başkanı ve tüzel kişiliğinin temsilcisidir. Büyük ehir Belediye başkanı başkan olmadığı zaman Büyük ehir Belediye meclisinin seçtiği başkan vekili sırası ile vekâlet eder. Büyük ehir ve Büyük ehir kapsamındaki ilçe ve ilk kademe belediye başkanları görevlerinin devamı süresince siyasi partilerin yönetim ve denetim organlarında görev alamaz, profesyonel spor kulüplerinin başkanlığı yapamaz ve yönetiminde bulunamaz.

Büyük ehir belediye başkanını görevlerinden bazıları şunlardır;

- Belediye tekilâtının en üst amiri olarak belediye tekilâtını sevk ve idare etmek, beldenin ve belediyenin hak ve menfaatlerini korumak,
- Belediyeyi stratejik plâna uygun olarak yönetmek,
- Büyük ehir belediye meclisi ve encümenine başkanlık etmek,
- Büyük ehir belediyesinin ve başlı kuruluşları ile ilişkilerinin etkin ve verimli yönetilmesini sağlamak,
- Kanunla büyük ehir belediyesine verilen görev ve hizmetlerin etkin ve verimli bir şekilde uygulanabilmesi için gerekli önlemleri almak.
- Yetkili organların kararını almak amacıyla, büyük ehir belediyesi adına sözleşme yapmak,

⁴⁰ KÖKSAL Bekir,a.g.t.s.22

- Büyük ehir belediyesinin hak ve menfaatlerini izlemek, alacak ve gelirlerinin tahsilini sağlamak,
- Belediye personelini atamak, belediye ve bakanlıklarını denetlemek,
- Mahkemelerde davacı veya davalı sıfatıyla ve resmî mercilerde büyük ehir belediyesini temsil etmek,
- Gerektiğinde bizzat nikâh kıymak,
- Diğer kanunların belediye bakanlarına verdiği görev ve yetkilerden büyük ehir belediyesi görevlerine ilişkin olan hizmetleri yerine getirmek ve yetkileri kullanmak.
- Gerektiğinde görev ve yetkilerinden bir veya birkaçını ilçe veya ilk kademe belediye bakanına devretmek.

1.3.3.3.1.2. Büyük ehir Belediye Meclisi

Büyük ehir belediye meclisi, belediyenin en büyük karar organıdır. Büyük ehir Belediye meclisleri, doğrudan seçilen üyelerden oluşmakta ve her ay olağan olarak toplanmaktadırlar.

Büyük ehir belediye meclisinin bazı görev ve yetkileri şunlardır;

- a) Belediyenin bütçesini, nazım imar planını ve yıllık çalışma takvimini hazırlamak,
- b) İlçe belediyeleri arasında işbirliği yapmak, Cadde sokak ve meydanlara isim vermek,
- c) İlçe belediyelerince hazırlanan altyapı plan ve programları ile bütçelerini inceleyerek aynen ya da değiştirilerek kabul etmek.⁴¹

⁴¹ FİNDİKLİ R, **dare Hukuku**, a.g.e. s.105-106

1.3.3.3.1.3. Büyük ehir Belediye Encümeni

5216 sayılı kanununun 16. Mad.sine göre Büyük ehir belediye encümeni; belediye başkanının başkanlığı altında, belediye meclisinin kendi üyeleri arasından bir yıl için gizli oyla seçeceği iki belediye üyesi biri genel sekreter, biri mali hizmetler birim amiri olmak üzere belediye başkanının her yıl birim amirleri arasından seçeceği iki belediye üyesinden oluşur. Belediye başkanının katılmadığı toplantılarda, encümen toplantılarına genel sekreter başkanlık eder. Encümen Büyük ehir belediyesinin günlük icraatlarını yapar ve Büyükşehir Meclisinin aldığı kararları yürütür.

Büyük ehir belediyesi encümeninin bazı görevleri şunlardır:

- a) Strateji plan ve yıllık çalışma programı ile bütçe ve kesin hesabı inceleyip Büyükşehir Meclisine görüş bildirmek
- b) Yıllık çalışma programına alınan işlerle ilgili kamulaştırma kararlarını almak ve uygulamak
- c) Öngörülmeyen giderler ödeneğinin harcama yerlerini belirlemek
- d) Bütçede fonksiyonel sınıflandırmanın ikinci düzeyleri arasında aktarma yapmak
- e) Kanunlarda öngörülen cezaları vermek
- f) Ulaşım araçlarına ilişkin ücret ve tarifeleri belirlemek,
- g) Belediye cezalarının belirlenmesi.⁴²

1.3.4. KÖY DARES

İnsanların bir arada yaşama ihtiyaçlarından ortaya çıkan köy ayrı bir varlıktır.en küçük ve yaygın mahalli idare birimi olan köyler kamu tüzel kişiliğe sahiptir.Ülkemiz nüfusunun yaklaşık % 30 civarı köylerde yaşamaktadır ve köylerin sayısı 36.000'dir.31.3.1924 tarih 442 sayılı köy kanunu, nüfusu 2.000'den az olan yerleri köy,nüfusu 2.000-20.000 olan yerleri kasaba, nüfusu 20.000'den fazla olan

⁴² TUZCUOĞLU Ferruh , *Dünyada ve Türkiye'de Metropol Olgusu ve Metropollerin Yönetimi*, Sakarya 2002, s.255

yerleri ehir olarak kabul etmi tir.Yeni bir köy idaresinin kurulabilmesi için 150 ki ilik bir nüfusa ihtiyaç vardır.⁴³

Köy idaresinin organları muhtar, köy ihtiyar heyeti ve köy derne idir.

1.3.4.1. Muhtar

Muhtar köy idaresinin ba ı ve devletin temsilcisidir.Köy halkınca be yıllık dönem için seçilir.Siyasi bir ba lantısı olmadı ı için demokratik bir tercihle ba a gelir.

Muhtarın görevleri kısaca unlardır; köy i lerine harcanacak parayı toplar, köy tüzel ki ili ini temsil eder. Muhtar genel yönetimin köydeki görevlisi olarak, yasaları ve hükümet emirlerini duyurur; köy içinde dirlik ve düzeni sa lar; genel yönetimle ilgili görevlerin köyde uygulamasına yardımcı olur

1.3.4.2. Köy htiyar Heyeti

htiyar meclisi, köy yönetiminin, yürütme, denetleme ve karar organıdır. ki farklı üye yapısına sahip heyette üyelerden seçilmi olanlar köy derne i tarafından, tek dereceli ve ço unluk usulüne göre yapılan seçimle, be yıllık bir süre için belirlenmektedir.Do al üye olanlar ise Köy okulunun müdürü/ö retmeni ve köy imamıdır. .

Seçimle gelen üyelerin sayılar ise u ekildedir.

- Nüfusu 1000'e kadar olan yerlerde 8
- 1000-2000 arasındaki yerel erde 10
- ki binden fazla olan köylerde, 12 ki idir.
- Bunların yarısı asıl di er yarısı ise yedek üyelerdir.

⁴³ FINDIKLI R, **dare Hukuku**, a.g.e. s.107

K NC BÖLÜM

2. GÜVENL K NED R? GÜVENL K B R MLER OLU TURAN ORGANLAR, KENT GÜVENL K ANLAYI I

2.1. GÜVENL K NED R?

Güvenlik kavramı kısaca, ki ilerin canlarına, ırzlarına ve mallarına gelebilecek tehlike ve tehditlerin yoklu unu ifade etmektedir.⁴⁴ Güvenlik kavram olarak emniyet, asayii n sa lanması, kamu düzeninin sa lanması, birey veya toplumun kendilerine veya maddi ve manevi de erlerine kar ı suç i lenmesinin önlenmesi ve her eye ra men i lendiyse olayın aydınlatılması gibi durumları anlatır.⁴⁵

Güvenlik, insan hayatında çok önemli olmu ,güvenli in sa lanması hizmeti de önemli bir kamu hizmeti olagelmi tir. Güvenli in sa lanması, ça da devletlerin de olmazsa olmaz ilkeleri arasında yer almakta ve devletlerin var olma nedenlerinin ba nda gelmektedir. Toplumun güvenlik içinde hayatını sürdürebilmesi bakımından, güvenlik hizmetlerinin devletin temel görevlerinden biri olarak yürütülmesi vazgeçilmez bir ihtiyaçtır. İlk insandan beri, bireyler yeme-içme ihtiyacını giderdikten sonra “güvenli” bir yer ve ortam bulma ihtiyacını hissetmi tir. Bunun nedeni, insanın tüm ihtiyaçları arasında ‘güven içinde olma ihtiyacı’ veya ‘güvenlik ihtiyacının önemli bir yere sahip olmasıdır. Tarihsel olarak bireysel güvenlik her zaman önemli olmu tur, ama özellikle insanların birlikte (toplu halde) ya amaya ba laması ile “toplumsal güvenlik” de önemli olmaya ba lamı tır.⁴⁶

Güvenlik olgusu toplumun her katmanına sorumluluk yüklemektedir. Birey, aile, toplum ve kurumların güvenlik ile ilgili yükümlülükleri vardır. Güvenlik

⁴⁴ **Derdiman R. Cengiz**, “Belediyelerin Kolluk Fonksiyonlarına li kin Genel Bir Deneme (I)”, **Ça da Yerel Yönetimler**, C. 6, S. 3, Temmuz 1997, s.107.

⁴⁵ **AYDIN A.Hamdi**, **Toplumsal Güvenlik ve Yerel Siyaset**,Yerel Siyaset dergisi,s.8

⁴⁶ **AYDIN A.Hamdi**,a.g.e.s.9

hizmeti toplum hayatında önemli yer te kil etmektedir ve toplumun ihtiyacına göre ekillendirilmelidir. Bugün güvenlik hizmetleri sunumu bir meslek olarak kar ımıza çıkmı tır. E itim, sa lık, adalet, güvenlik gibi kavramlar devletin temel görevleri arasındadır.

Emekli orgeneral Ya ar BÜYÜKANIT'ın 2007 yılında yaptı ı bir konu mada güvenlik tanımını u ekilde yapmı tır; Güvenlik, hepinizin çok iyi bildi i gibi, çok boyutlu bir kavramdır. Bugün artık güvenli i, içinde sadece askerî de il, siyasi, hukuki, ekonomik, sosyolojik ve psikolojik etmenlerin oldu u bir çerçevede tanımlamak gerekmektedir... Gerçekten, ya adı ımız dönemde güvenlik kavramı ifade etti im gibi çok de i mi tir ve bu de i im çok büyük bir hızla gerçekleş mi tir... Özellikle, 1990'lı yıllarla birlikte bilgi ve ileti im teknolojisinin hızla yaygınla ması; dünyada mal, hizmet, sermaye ve fikir hareketlerinin serbest ve hızlı dola ımı çerçevesinde ülkelerin ba ta ekonomik, güvenlik ve kültür olmak üzere çe itli alanlarda birbirine daha ba ımlı hâle gelmeleri sonucunda bütün ülkeler, küresel sorunlar kar ısında ortak de er, yakla ım ve tavırlar benimsemeye zorlanmı lardır... Bugün risk ve tehditlerin yanlı algılanması ve uygulanması ve bu hususun, karar verme süreçlerini olumsuz etkilemesi, sonuçları itibarı ile güvenlik anlayı ında yeni boyutlar getirmi tir.⁴⁷

Günümüzde güvenlik kavramı çe itli sınıflandırmalara maruz kalmı tır. Bunlar “iç güvenlik” ve “dı güvenlik” bir sınıfta “sosyal güvenlik”, “bireysel güvenlik ”ve “toplumsal güvenli i” farklı bir sınıfta de erlendirilmektedir.

Dı güvenlik ülkenin dı etkenlere kar ı korunmasını ifade ederken, ç güvenlik ise;ki ilerin ve toplum ve devlete kar ı hayatının ve tasarruf emniyetinin ve özgürlü ünün hukuk kuralları içerisinde korunmasını ifade eder.Bireysel güvenlik ahsın kendinin can, mal ve ırz güvenli inin sa lanması için kendi ve ilgili kurumların aldı ı tedbirleri,toplumsal güvenlik ise Cahit TALAS “bir ülke halkının bugünü ve yarınını güven altına almayı amaçlayan ve birbiri arasında sıkı bir birlik ve uyumla kurulmu olan kurumlar bütünü olarak tanımlar.

⁴⁷ BÜYÜKANIT Ya ar, **Açılı Konu ması. Güvenli in Yeni Boyutları ve Uluslararası Örgütler**, Harp Akademisi Mayıs 2007

2.2. KENT GÜVENLİ

Bütün bu değerlendirilmeler ışığında karıştırmaya yeni bir terim çıkmaktadır. Bu “**Kent Güvenli**”dir. Kentlerin her şeyden önce gerçekleştirmesi gereken bir konu ya da güvenliğin sağlanmasıdır. Bir kentte insan ya da güvenliğini çok yönlü tehditler altında bulunmaktadır. Bozuk gıdaların satılması, yangınlar, trafik kazaları, tekniklere uygun olmayan yapılmış binaların çökme riski, yolda kapalı bırakılan kanalizasyon kapaklarının varlığı gibi pek çok sorun kent halkının ya da güvenliğini tehdit altında bırakmaktadır.

2.3. SUÇ KORKUSU

Suç korkusu kısaca kişinin bir suç ya da suç ile ilişkili kavramlara karşı meydana çıkardığı duygudur. Kişi her ne kadar suçla direkt maruz kalmasa da kişisel ve toplumsal hayatı üzerinde içe kapanma, yabancılaşma, kişisel bozukluklarına yol açmaktadır. Suç korkusunun etkisi suçla direkt maruz kalandan daha fazla sayıda kişiye zarar verme etkisi vardır. Yapılan çalışmalar sonucunda bu duyguya en fazla maruz kalanların yaşlılar ve kadınlar olduğu gözlemlenmiştir. Suç korkusunun ortaya çıkma sebeplerinden bazıları daha önce bir suçla maruz kalmak, kendini savunamayacak kapasitede olmak sayılabilir. Suç korkusuna kapılmanın bazı etkileri vardır bunlar; medya organlarının yayınları çevreden öğrenilen olaylar ve şehir efsanesi tabir edilen durumlardır.

2.4. KOLLUK

Kent güvenliği Türkiye’de giderek artan bir sorun olarak gözükmekte, bu sorunun en temel nedenlerinden birinin de kentleşme sürecinin önemli faktörlerinden olan iç göçler olduğu düşünülmektedir.⁴⁸ Plansız şekilde büyüyen kentler güvenliğini olumsuz yönde etkilemektedir. Bundan sonra tüm ülkede kamu düzenini sağlamak amacıyla görev yapan “**Kolluk**” tabir edilen merkezi yönetimin kontrolünde olan güvenlik tekilatları görev yapmaktadır.

⁴⁸ Geray Cevat ve diğerleri; “**Can Güvenlikli Kent**”, *Ada Kentliyim*, Açık Oturum, Yıl: 1, S. 3, Ağustos-Kasım 1995, s.57.

Kollu un bir di er tanımı da öyle yapılabilir; Kamu düzenini koruma, suç ve suçlunun tespitiyle görevli kanunların kendisine verdi i yetkiler dairesinde görev yapan gerekti inde zor kullanabilen silahlı ya da silahsız kurumlara kolluk denir.

Kolluk faaliyetlerini u ekilde de erlendirebiliriz: Kollu un faaliyetlerini yapabilmesi için üç ilkeye uyması gerekir;

- **ELVERİLİK**, Kullanaca ı araç, yöntem vs.lerin elveri li olması,
- **GEREKLİLİK**; en uygun tedbirlerin alınması,
- **ORANTILILIK**; lemlerle amaç, amaçla da aracın uygun olması

2.4.1. Kollu un Genel Olarak Yetkileri;

- a) Kolluk bazı faaliyetleri sınırlayabilir.
- b) Kolluk suç i lenmesi önleme yetkisi vardır
- c) Kolluk silah ve zor kullanma yetkisi vardır
- d) Kolluk ki ilerin ki isel durumları ile ilgili foto raf çekimi parmak izi vb tedbirler alabilir..
- e) Kolluk bazı faaliyetleri idareye bildirir.
- f) Kolluk bazı i lemleri ruhsat ve izne ba layabilir.

2.4.2. Türkiye’de Kollu un Tarihçesi

Türklerde devlet gelene i, tarihin en eski devlet kurucularından olmaları dolayısıyla binlerce yıl öncesine dayanmaktadır. Kadim Türk devletlerinde askeri ve idari i lemlerde de lider olan “Ba bu ”lar; aynı zamanda kolluk i lerini de üzerlerine almı lardır. Bunun için ilk devirlerdeki kolluk tarihimiz, tamamıyla askeri tarihimizden ibarettir. (Lider durumunda bulunan) “Ba bu ” Hakanlar aralarında birçok yazılı ve sözlü hukuk kaideleri de koymak suretiyle suç sayılan fiillerin i lenmesine de mani olmak ve suç i lendikten sonra da faillerini ortaya çıkarmak suretiyle toplum düzenini bozucu faaliyetleri önlemi bulunmaktadır. Eski Türk

medeniyetinde Ba bu Hakanlar tarafından yürürlü e konulan idare ve inzibat sistemine ait üç önemli kanunun var oldu u görülmektedir. Bu üç kanun, O uz Töresi, Ulu Yasa ve Timur'un çıkardı ı Tüzükat'tır. Kolluk tarihimizle ilgili olarak en eski yazılı belge durumundaki Tonyukuk kitabesi, (Miladi 725) Suba ı ünvanlı nal Kaan'dan bahseder ki; dolayısıyla, kolluk tarihimizi Suba ılardan itibaren ba latmak ve inal Kaan'ın, en eski kolluk amiri oldu unu kabul etmek gerekir. Bu arada, en eski Türkçe' de bir de Yargan kelimesinin geçti i ve bu kelimenin de zabıta manasına geldi i belirtiliyor. Mo olca zabıta anlamına gelen Daruga kelimesi ile e anlamlı oldu u savunulan Yargan'ın Uygur Türk metinlerinde 'zabıta ve taharri memuru' anlamında kullanıldı ı ifade edilmektedir. Türk Devletlerinin iç güvenliklerini, ordularından ayırdıkları bir kısım kuvvet ile sa lamak yoluna gittikleri görülmekte ve ülke düzeyinde, ilk zamanlar askeri amaca hizmet Eden fakat sonraları kentler düzeyinde merkezile tirilen bir güvenlik sistemi kurdukları görülmektedir. Darma örgütünün idari yapısına çok benzemektedir.⁴⁹

slam dönemine varıldı ında ise Selçuklular ve Osmanlılarda kolluk hizmetlerine daha çok "suba ı" denilen bir makam görülmektedir. Özellikle Osmanlı dönemine Suba ılık makamı kadılık makamı ile güçlendirilmi yerle im yerlerinde kadının verdi i emirlerin yerine getirilmesinin kontrolü Suba ılarda idi. Padi ahlardı er devlet i lerinde oldu u gibi kolluk hizmetlerinin sa lanması i lerini sadrazamlar vasıtası ile görmü lerdir. Bu bakımdan bu günkü iç i leri bakanına benzer bir konumda dönemin sadrazamları kolluk te kilatların en üst makamında bulunmu lardır.

Daha sonraları "ases" denilen yeni bir olu um çıkmı . Asesler Suba ılarla beraber görev yapmaya ba lamı tır. Bu günkü emniyet müdürü rütbesine denk sayılan asesba ılık makamı genel sorumlu idi. Asesler ilk önceleri geceleri görev yapmak üzere kurulmu ken zamanla görev anlayı ları de i mi devamlı suretle asayi i sa lar konuma gelmi lerdir.

1800 yıllar kolluk te kilatları için daha farklı bir döneme dönü mü tü. 14.6.1839 tarihinde "Asakir-i Zaptiye Nizamnamesinin kabul tarihi Türk Jandarma Te kilatı'nın kurulu tarihi olarak kabul edilmi tir. Altı yıl sonra 10.4.1845 tarihinde

⁴⁹ **Türk Kolluk Hizmet Tarihi**, www.polislik.net, 12.12.2009

bu zamana kadar zabıta adıyla anılan tekilat için ilk defa “polis” ifadesi kullanılmı ve yayınlanan “Polis Nizamnamesi” ile kamuoyuna duyurulmu tur. Bu tarihten itibaren stanbul kent merkezinde polis tekilatı görev yapmı , kırsalında ise Asakir-i zaptiye alayları asayii sa lamı tır.

Türk kamu yönetiminin tarihi de erlendirmesinde; merkeziyetçi güçlü devlet anlayı ve yukarıdan a a ıya kararların alındı ı yapı ve i leyi e sahip oldu u söylenebilir. Bu özellikler Türkiye’de tüm kamu kurumlarına yansı mı tır. Türkiye, Fransa’nın etkisiyle çoklu kolluk yapılanmasına sahip bir ülkedir. Bu açıdan polis, jandarma, sahil güvenlik ve kısmen gümrük muhafaza, orman muhafaza tekilatları iç güvenlikten sorumlu genel güvenlik tekilatları sayılmaktadır.⁵⁰

2.4.3. Türkiye’de Kolluk Yapılanması

1924 anayasasıyla yeniden ekillenen ülke yönetiminde merkezilik ön planda tutulmu anayasanın 10. Md.sine göre ülke il, ilçe kaza ve nahiyeler tanımlanmı , il ve ilçe merkezlerinde polis müdürlükleri olu turulmu buraların asayii i leri polise bunların dı ndaki bölgeler ve kırsalda jandarmanın sorumlulu una verilmi tır.

Ülkemizde kolluk yapılanması “Genel Kolluk” ve “Yardımcı kolluk” olmak iki ana unsur üzerine oturtulmu tur. Genel kolluk ve özel kolluk arasındaki en önemli fark yetki ve ba lılık olarak açıklanabilir. Genel kollu un öncelikli görevi asayii in sa lanmasıdır. Özel kollu un ise genel kollu a göre daha sınırlı bir sorumluluk alanı ve yetkileri vardır. Genel kolluk devletin merkez tekilatlarına ba lı iken özel kolluklar daha çok belirlenen kurallar ile kurumlara ba lıdır.

2.4.3.1. Genel Kolluk

3201 sayılı Emniyet Tekilatı Kanunu 3.maddesine göre Genel Kolluk, polis ve jandarmadan olu maktadır. Yardımcı kolluk ise bunların dı nda kalan tekilatlardır.

⁵⁰ ÇEV K H. Hüseyin ve di erleri, **Güvenlik Yönetimi**, Seçkin Yay. Ankara 2010s.17

2.4.3.1.1. Polis Te kilatı

İlk olarak 1845 tarihinde ekilenen polis te kilatı Osmanlı döneminde çe itli a amalardan geçtikten sonra Cumhuriyet Türkiye'sinde 24.6.1920 tarihinde milli hükümet tarafından Emniyeti Umum Müdürlü ü kurulmu .Kurulan müdüriyet Osmanlı devletindeki te kilattan ayrı olarak Anadolu genelinde hizmet vermeye ba lamı tır.

Milli Mücadele yıllarında, Osmanlı Devletinin en son Emniyet-i Umumiye Müdürlü ünün ülke düzeyinde ve 1919 yılındaki kadrosu; 26 Polis Müdürü, 37 merkez memuru, 107 Serkomiser, 150 ikinci komiser, 499 üçüncü komiser, 4210 polis memuru, 8 Taharri ba memuru ile 22 birinci sınıf, 45 ikinci sınıf, 209 üçüncü sınıf memur olarak gösterilmektedir.⁵¹

1934 senesinde çıkarılan 2559 Polis Vazife ve Selahiyetleri Kanunu ve 1937 senesinde çıkarılan 3201 sayılı Emniyet Te kilatı Kanunu ile bu günkü yapısına kavu mu tur.

ç i leri Bakanlı na ba lı olarak görev yapan Emniyet Genel Müdürlü ü bugün yaklaşık de i ik rütbe ve bran lardaki yaklaşık 250.000 ki iyle görev yapmaktadır. Merkezde genel müdürlük çatısında daire ba kanlıkları ta rada ise il ve ilçe müdürlükleri olarak te kilatlanmı ve kendine ait çe itli kademelerde ki e itim kurumlarıyla kendi personelini kendisi yeti tirmektedir.

Görevleri ile ilgili maddelerin bulundu u PVSK 1.md. de “Polis, asayi i amme, ahıs, tasarruf emniyetini ve mesken masuniyetini korur. Halkın ırz, can ve malını muhafaza ve ammenin istirahatini temin eder. Yardım isteyenlerle yardıma muhtaç olan çocuk, alil ve acizlere muavenet eder. Kanun ve nizamnamelerinin kendisine verdi i vazifeleri yapar. ” ekinde görevlendirilmi tir. Polise görev veren temel kanun olan PVSK'da polisin görevleri u ekilde sınıflandırılmı tır.

Madde 2: önlem ve adli görev

Madde 4:Polisin görevinden ba ka bir halde çalı tırılmayaca ı ve durdurma ve arama yetkisi

⁵¹ Türk Kolluk Hizmet Tarihi, www.polislik.net, 12.12.2009

Madde 5: Foto raf ve parmak izi alma yetkisi

Madde 6-7-8: Umumi ve Umuma açık yerlerle ilgili i lemler

Madde 9: Önleme araması yetkisi

Madde 10: 6136 Sk verilen yetki

Madde 11-12: Ahlak kuralları ile ilgili yetki

Madde 13: Yakalama yetkisi

Madde 14: Men etme yetkisi

Madde 16: Silah kullanma yetkisi

Madde 20: Yardım istenmesi halinde polisin girebilece i yerler belirtilmi tir.

Ayrıca ek maddelerde polisin adli görevleri belirtilmi .

3201 sayılı emniyet te kilatı kanunu ise te kilatın idari yapısını belirlemi . Kolluk kuvvetlerini “genel” ve ”özel “ olmak üzere ikiye ayırmı tır. ETK madde 8’de polisin görevlerini “adli-idari-siyasi” olmak üzere üçe ayırmı tır.

2.4.3.1.1.1. Adli Polis

Adli polis, en az tam te ekküllü bir polis karakolu bulunan yerlerde adli i lerle u ra mak üzere, Emniyet Genel Müdürlü ü kadrosundan ayrılan görevlilerden olu an kısımdır. Karakol istenilen düzeyde adli polis görevi için ube kurulu una gidilmi tir. Ancak karakollar da kovu turucu polis te kilatlanmaya sahip de ilse, personelin bir kısmı veya hepsi bu görevde çalı ır. l Emniyet Müdürlüklerinde görev yapmaktadır. Suç soru turmaları, Emniyet Te kilat Kanununda yer alan temel prensiplere uygun olarak, yetkili adli makamların talimatları do rultusunda yapılır. Kamu düzenini bozucu bir suç i lendi inde adli polis delilleri toplamak, suçu i leyen ahısları yakalamak, C.Savcısı adına soru turmayı yürütmek ve suçluları adalete tes- lim etmekle yükümlüdür. 2559 sayılı PVSK’nun 2. maddesi 6. bendinde de polisin adli görevi belirtilerek “i lenmi olan bir suç hakkında Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu ile di er kanunlarda yazılı görevleri yapmak” diye belirtilmi tir, idari polis,

adli polise gerekli hallerde veya savcının iste i üzerine yardımla mükelleftir, idari polis, adli polisi ilgilendiren bir olay kar ısında kaldı ı zaman, bir taraftan adli polis görevini yerine getirmekle beraber, di er taraftan adli polisi haberdar eder ve adli zabıta gelince i i ona bırakır. Teorik olarak adli ve idari polis görevlerini ayırmak mümkün olmakla birlikte, tatbikatta bunların görevlerinin sınırlarını ayırmak mümkün de ildir.⁵²

2.4.3.1.1.2. dari Polis

Genel düzenle ilgili görev yapan, daha çok önleyici hizmetler tabir edilen suçun oluşmasını engellemek için bulunan polisi ifade eder. Suçun oluşması için nokta ve devriye hizmetlerini görür, önleyici arama, halkın rahatsız edilmesini, genel ahlaka aykırı hareketleri engeller, aciz yardıma muhtaç kişilerle ilgilenir. dari polisin en belirgin özelli i suçun oluşmasını engellemektir.

2.4.3.1.1.3. Siyasi Polis

Siyasi polisi kısaca terörle mücadele etme ve devletin bütünlü üne yönelik hareket ve eylemlere kar ı istihbari ve operasyonel görevlerde bulunan polis olarak yorumlayabiliriz.

EGM genel olarak üniter devlet yapısına uygun ekilde merkezi idarenin kontrolü altındadır. İl ve ilçe te kılattanmaları idari olarak vali ve kaymakamın emir ve denetimi altındadır. Adli bir olay zamanında adli birimler Cumhuriyet Savcısının talimatlarına göre hareket eder. Polisin görev alanı genelde ehir merkezleri ve nüfusun yaklaşık %80 hitap etmektedir.

2.4.3.1.2. Jandarma Te kilatı

Jandarmada polis gibi ETK madde 3’de belirtildi i gibi genel kolluk sınıflandırmasındadır. 14.6.1839 kuruluş tarihi olarak kabul edilen jandarma te kilatı 2803 sayılı Jandarma Te kilatı, Görev ve Yetkileri Kanunu 3.maddede öyle tanımlanmıştır.” Türkiye Cumhuriyeti Jandarması emniyet ve asayiş ile kamu düzeninin korunmasını sağlayan ve di er kanun ve nizamların verdiği görevleri yerine getiren silahlı, askeri bir güvenlik ve kolluk kuvvetidir.”

⁵² Türk Kolluk Hizmet Tarihi, www.polislik.net, 12.12.2009

2803 sayılı JTGVYK te kılataın yapısını ve görevlerini düzenlemi tir. Kanuna göre te kılataın görev alanı polisin görev alanı dı ındaki bölgeler olarak belirtilmi tir. Bugün ülkenin yakla ık % 85 hizmet veren jandarma te kılataı Irak sınırının tamamında, Suriye sınırının ise bir kısmında sınır güvenli i sa lamakta ayrıca cezaevlerinin güvenli inden de sorumlu olmaktadır.

Aynı kanunun 4.maddesinde jandarmanın, Türk Silahlı Kuvvetlerinin bir parçası oldu u, Silahlı Kuvvetlerle ilgili görevleri, e itim ve ö renim bakımından Genelkurmay Ba kanlı ına, emniyet ve asayi i leriyle di er görev ve hizmetlerin ifası yönünden ç i leri Bakanlı ına ba lı oldu u belirtilmi tir.

Bugün yakla ık 200.000 ki iyle görev yapan te kilat JTGVYK'ya göre jandarmanın görevleri u ekilde sıralanmı tir;

a) Mülki görevleri;

Emniyet ve asayi ile kamu düzenini sa lamak, korumak ve kollamak, kaçakçılı ı men, takip ve tahkik etmek, suç i lenmesini önlemek için gerekli tedbirleri almak ve uygulamak, ceza infaz kurumları ve tutukevlerinin dı korunmalarını yapmak.

b) Adli görevleri;

lenmi suçlarla ilgili olarak kanunlarda belirtilen i lemleri yapmak ve bunlara ili kin adli hizmetleri yerine getirmek.

c) Askeri görevleri;

Askeri kanun ve nizamların gere i görevlerle Genelkurmay Ba kanlı ınca verilen görevleri yapmak.

d) Di er görevleri;

Yukarıda belirtilen görevler dışında kalan ve diğer kanun ve nizam hükümlerinin icrası ile bunlara dayalı emir ve kararlarla Jandarmaya verilen görevleri yapmak.⁵³

2.4.3.2. Yardımcı Kolluk

Polis ve Jandarmanın dışında kalan, kendi özel kanunlarına göre kurulup, kanunda kendisine verilen görevleri yerine getiren kolluktur. Yardımcı kolluk esasen kendisine verilen “kendilerine özgün” hizmetleri yürütüldüğünden “hizmet kollu u” olarak adlandırılabilir.⁵⁴ birimlerini ifade eder.

Her ne kadar Sahil Güvenlik Te kilatı, genel kolluk gibiy mi görünse de 3201 sayılı ETK ve 2803 sayılı JTGYK belirtilmedi inden dolayı Genel kolluk olarak sayılmamaktadır.

2.4.3.2.1. Sahil Güvenlik Kollu u

1982 yılına kadar jandarma ve di er kurumlara ait olan deniz ve kıyı eridinin güvenli i 13 Temmuz 1982 tarihinde yayınlanan 2692 sayılı kanunla Sahil Güvenlik Grup Komutanlı ı kurulmu tur. Eylül 1982 ayında itibaren göreve ba layan komutanlık 1985 yılına kadar jandarma ile beraber çalı mı bu tarihten sonra Türk Silahlı Kuvvetlerinin kadro ve kurulu u içerisinde, barı ta görev ve hizmet yönünden ç i leri Bakanlı ına ba lı, ola anüstü haller ve sava halinde ise Deniz Kuvvetleri Komutanlı ı emrine girecek silahlı bir güvenlik kuvveti olarak, ülkemizin bütün sahillerinde, iç suları olan Marmara Denizi, stanbul ve Çanakkale Bo azlarında, liman ve körfezlerinde, karasularında, münhasır ekonomik bölgesi ile ulusal ve uluslararası hukuk kuralları uyarınca egemenlik ve denetimimiz altında bulunan tüm deniz alanlarında faaliyetlerini sürdürmeye ba lamı tır.

1993 yılında Sahil Güvenlik Komutanlı ının ana ast komutanlıklarının adları yeniden düzenlenmi ve bölge komutanlı ı olarak a a ıdaki e kilde adlandırılmı lardır;

- Sahil Güvenlik Marmara ve Bo azlar Bölge Komutanlı ı

⁵³ 2803 sayılı Jandarma Te kilatı, Görev ve Yetkileri Kanunu Madde.7

⁵⁴ **DERD MAN** R.Cengiz,**Polis Yönetimi ve Hukuku**,Nobel Yay.Ankara,2007,s.34

- Sahil Güvenlik Karadeniz Bölge Komutanlığı
- Sahil Güvenlik Akdeniz Bölge Komutanlığı
- Sahil Güvenlik Ege Deniz Bölge Komutanlığı

Sahil Güvenlik Komutanlığının bugün ve gelecekteki personel ihtiyacının karşılanması ve görev etkinliğinin artırılması amacıyla 24 Haziran 2003 tarihinde 2692 sayılı Sahil Güvenlik Komutanlığı Kanunu'nda değişiklik yapılmıştır. Bu değişikliklerle Sahil Güvenlik Komutanlığı, Türk Silahlı Kuvvetlerine bağlı Kuvvet Komutanlıkları ve Jandarma Genel Komutanlığı gibi müstakil bir yapıya kavuşturulmuştur.⁵⁵

Sahil güvenlik personeli 2692 sayılı kanunun verdiği yetkilerden başka diğer kanunların farklı kolluklara verdiği yetkileri de kullanabilir. Kanuna göre SGK, TSK'nın kadrosunda olup barınma görev ve hizmet yönünden içişleri bakanlığına, olağanüstü hallerde genelkurmayın talebiyle deniz kuvvetleri komutanlığına, savaş halinde ise deniz kuvvetleri komutanlığına bağlı olarak görev yapar (2692 sk md.2)

2.4.3.2.2. Çarık Mahalle Bekçileri

776 sayılı Çarık mahalle Bekçileri kanunuyla kurulan kolluk polise yardımcı sıfatı ile görev yaparlar. Bekçiler tüm görev ve yetkilerinde polisin idaresine tabidirler. Polis tekilatının olmadığı yerlerde jandarmaya bağlı olarak görev yaparlar. Görev itibarıyla genel kolluğun yaptığı görevleri gerektiğinde yapabilirler.

2.4.3.2.3. Çiftçi Mallarını Koruma Bekçileri

4081 sayılı kanuna göre görev yapan çiftçi mallarını koruma bekçileri, köy ihtiyar heyetince seçilir, vali ya da kaymakamın onayıyla görev yaparlar.görevleri arasında orman kapsamına girmeyen bölgeler ve çiftçi mal ve tesislerin korunması ile görevlidirler.

⁵⁵ Sahil Güvenlik Komutanlığı, www.tsk.sgk.tr.

2.4.3.2.4. Köy Korucu Ve Bekçileri

442 sk. Göre görev yapan köy korucu ve bekçileri köy sınırları içerisinde halkın can, mal ve ırzının korunması ile görevlidirler. Kaymakamın izniyle görev yapan koruculardan her köyde mutlaka bir tane bulunması zorunludur. Resmi i lerde köy muhtarının talimatlarına uymak zorundadırlar. Silahlı olarak görev yapan koruculara kar ı i lenen suçlar genel kolluk mensuplarına kar ı i lenmi gibi i leme tabi tutulurlar.

2.4.3.2.5. Orman Kollu u

Orman kollu u orman suçlarını takip etmek ve gerekirse suç i leyenleri yakalamakla görevli olan orman görevlilerinden olu ur.

Orman Genel Müdürlü ü'nün Te kilat ve Görevleri Hakkındaki Kanun Kuvvetindeki Kararname hükümlerine göre ormanların korunması görevi Orman Genel Müdürlü ü'ne verilmi tir. Bu amaçla söz konusu genel müdürlü e mensup görevlilerden özel bir kolluk kuvveti olu turulmu tur. Kollu un en üst makamı genel müdür, di er amirler ise orman i letme ve bölge müdürleri veya amirleridir.⁵⁶

2.4.3.2.6. Belediye Kollu u (Zabıta)

Belediye kanununa görev yapan belediye kollu u belediye sınırları içerisinde kendisine verilen görevleri ifa eder.5393 sayılı Belediye Kanununun 51 mad. Zabıta u ekinde tanımlanmı tır;" Belediye zabıtası, beldede esenlik, huzur, sa lık ve düzenin sa lanması ile görevli olup bu amaçla belediye meclisince alınan ve belediye zabıtası tarafından yerine getirilmesi gereken emir ve yasaklarla bunlara uymayanlar hakkında mevzuatta öngörülen cezaları uygular." ekinde tanımlanmı tır. Zabıta, belediyenin yürütme gücüdür.

2.4.3.2.7. Özel Güvenlik Kollu u

Son yıllarda de i en güvenlik anlayı nı sonucunda ortaya çıkan özel güvenlik kollu u ilk defa 1981 yılında çıkarılan 2495 sk. ile i leyi ne ba lamı tır.Genel kolluktan ayıran en büyük farkı ise belli bir mekanda belli bir

⁵⁶ PEL T Kemal ; **Özel Güvenlik Te kilatları**, Yayınlanmamı Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi SBE, stanbul, 1998,s.23

yetkiyle çalı an devletle herhangi bir yapısal ba lantısı olmayan kurumu ifade eder. Her ne kadar özel kurumlara hitap etse de özel güvenlik te kilatının çalı ma ve e itimlerinin takibi EGM içinde olu turulan özel birimler tarafından yapılmaktadır.

2004 yılında yürürlü e giren 5188 sayılı Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanun ile birlikte kollukta köklü de i ikler olmu tur.

Genel güvenli e yardımcı statüsünde olan özel güvenli in yetkileri kanunla birlikte arttırılmı zor kullanma, silah kullanma, önleme araması yapabilme gibi yetkiler ile donatılmı tır. Ancak özel güvenli in bu yetkileri sadece görevli oldukları zaman ve mekân ile sınırlıdır. Ola an haller dı ında silahlarını görevli oldukları alan dı ına çıkaramazlar. Kanuna göre ola anüstü hallerde mülki amire gerekti inde kullanma yetkisi verilmi tir.

5188 sk.'na göre özel güvenlik iç denetim, dı denetim ve yargı denetimi olmak üzere üç ekilde denetlenir.

2.4.3.2.8. Gümrük Kollu u

Gümrük muhafaza örgütü, gümrük kapıları, gümrük örgütü bulunan hava ve deniz limanları ve iç gümrük alanlarında, gümrük ve muhafaza i leriyle, kaçakçılı ın önlenmesi takibi ve soru turulmasıyla görevli bir kolluk örgütüdür. Ba bakanlı a ba lı Gümrük Müste arlı ının emrinde görev yapan kolluk 4926 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunundan aldı ı yetkiye Kaçakçılıkla mücadele görevi verilmi tir. Silahlı olan bu kolluk artların olu ması halinde silah kullanmaya yetkilidirler.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. GÜVENLİK HİZMETLERİNDE YERELLEŞMEYE YÖNELİK YENİ BİR ANLAYIŞ : TOPLUM DESTEKLİ POLİSİSİZLİK

Hızlı bir değişim sürecinde olan dünyada yaşam koşulları da değişmektedir. Sosyal bir varlık olan insanın ihtiyaçlarından dolayı bir arada yaşamaya gereksimi artmış bunu sonucunda insanların bir arada yaşamadıkları köy, kasaba ve kent mekânları olmuştur. İnsanın en temel gereksinimlerinden olan yeme, içme, sağlık gibi insani gereksinimleri yanında kendini güvende hissetme duygusu da ön plana çıkmıştır.

Türk Dil Kurumu “güvenlik” tanımlarken “toplum yaşamında yasal düzenin aksamadan yürütülmesi, kitlelerin korkusuzca yaşamabilmesi, emniyet.” ifadelerini kullanmıştır.

Amerikalı sosyal bilim uzmanı Abraham Maslow’un ihtiyaçlar hiyerarşisinde belirttiği insanın beş temel ihtiyacı, fizyolojik, güvenlik, sosyal, saygınlık ve yaratıcılık ihtiyaçları şeklinde sıralanır. Bireyin yaşamı boyunca duyduğu ihtiyaçlardan, fizyolojik olanları saymazsak, ikinci derecede duyduğu en önemli gereksinim; güvenlidir. Bu sebeple insanlar, birlikte yaşamaya eğilimindedirler. Bu birliktelik, devlet denilen, herkesin üzerinde anlaşılan yasal bir otoritenin doğmasına yol açmıştır. Birlikte yaşamaya ihtiyacı toplumların Devlet olarak teşkilatlanması sonucunu vermiş ve kamu düzeni ve güveninin sağlanması, Devletin başta gelen görevlerinden biri olmuştur.⁵⁷

Güvenliğin sağlanması, bireyin kendi güvenliğini sağlamasından, kurumsal bir yapıya dönüşümü devlet denilen olgunun içinde temel görevler arasında sayılmıştır. Kamu düzeni; bir bölgede yaşayan halkın bütününe huzurlu ve güvenliğin içinde yaşamaya için gereken tüm tedbirleri ifade etmektedir. Kamu düzeni güvenlikle beraber düzen, sağlık, genel ahlak gibi terimleri de ifade etmektedir.

⁵⁷AYDIN, H.Ahmet, “155. Yıldönümünde Polisin Toplumdaki Yeri, Rolü ve Önemi”, Emniyet Genel Müdürlüğü, Polis Dergisi, Sayı 22, Ankara, 2000, s.35-36

3.1. KENTSEL GÜVENLİK

Kent, bir yerleşim birimidir. Tarımdan üretimin yapıldığı, kontrol ve düzenin toplandığı, belirli büyüklük, heterojenlik ve bütüncülme düzeylerine varmış bir mekan olarak tanımlanır⁵⁸Kentler gelişmiş yerleşim alanları anlamsız yapılar değildir.Hem kamusal yaşam alanı hem de kendine özgüdür.Kent teknik, ekonomik,sosyal, siyasal ve kültürel yapının birlikte söz konusu olduğu bir mekan, bir yerleşimdir.Kent salt bir mekan değil bir ilkidir.Kent, içinde yaşayanların hem fiziki alan olarak kentle, hem de kenti oluşturan yapılarıyla, hem de birbirleriyle kurdukları ilişkilerle, bunun yarattığı kültürel zenginliklerle kent niteliğini ve kimliğini kazanır.Nüfus yoğunluğu en önemli etken olmakla birlikte, dinsel, ahlaki, kültürel, sosyolojik etkenlerin rol oynadığı farklılıklara rağmen oluşan mekanlardır.Gelişmiş ülkelerde kentlerde yaşam oranı %90'lar civarındadır.⁵⁹Bekir PARLAK'ın ifadesiyle” içinde bulunduğumuz yüz yıl kentlerin yüz yılı olacaktır.”

Kentsel Güvenlik; kentte yaşayanların temel ihtiyaçlarını giderirken, bu düzenleri güven içinde yapabilmesi olarak algılanır.

Özellikle son dönemlerde kent ve güvenlik kavramları adeta birbirinden ayrılmaz biçimde yoğun olarak birlikte kullanılmaya başlanmıştır. Kentte yaşayanların can, mal, namus güvenlikleri ciddi soruna dönüşmüş, hemen her gün konu ile ilgili haber ve yorumlar gazete ve televizyonlarda yer almaya başlamıştır. Kent ölçeğinde, büyüdükçe kentlilerin güvenlik endişeleri de büyümektedir. Çünkü nüfus arttıkça sosyal kontrol de azalmaktadır.⁶⁰

Kentlerde güvenlik sorununun temel sebeplerini şöyle sıralayabiliriz;

- a) Hızlı kentleşme ve akıncı göç
- b) Yoksulluk/Yoksunluk
- c) Denetim yetersizliği

⁵⁸ KELE Ruşen, **Kentleşme Politikası**, MGE Yay., 3. Baskı, Ankara, 1996, s.35

⁵⁹ KAYPAK Afak, **Suçla Mücadelede Çıkarıcı Yaklaşımlar**, Polis Akademisi Yayınları, Baskı, Ankara 2011, s.51

⁶⁰ KAYA Erol, **Kent Güvenliğinin Sağlanması**, makale Nisan 2008, www.yerel siyaset.com.

d) Kentsel altyapı yetersizliği

1992 yılında kabul edilen Avrupa Kentsel Artı'na göre temel hak ve özgürlüklerin korunması ile birlikte kentleşme ile ilgili bazı kriterler ortaya koymuş, sağlık, kültür, bozuk kentleşmenin yanında kentlilerin haklarını koruma görevlerinde yerel yönetimlere vermiştir.

Kent güvenliğini ile ilgili olarak Avrupa Kentsel Artı'nda; güvenliğin herkesin endişesi olduğu belirtilerek, bir yerleşimin orada yaşayanların güvenliğini garanti edilmeden ve suç korkusu azaltılmadan, gerçek anlamda 'yerleşim' olma hakkını elde edemeyeceği vurgulanmaktadır. Suçla mücadelede yerel yönetimlerin de önemli roller üstlenmesi gerektiği üzerinde durulmaktadır. Güvenlik güçleri, güvenlik etkisini arttırabilmek için; toplumun tüm faal birimleriyle gerekli koordinasyonu oluşturarak, kent sakinleri ve temsilcileriyle iyi bir diyalog geliştirmelidir. Uygulanacak yerel politikanın oluşturulması ve uygulanması, suçların tekrarını önleyici programlar ve hapis cezaları yerine alternatif çözümler üretilmesi, mahkûmların kollanması, suçların önlenmesine öncelik verilmesi ve buna bağlı mali kaynakların yaratılması da Avrupa Kentsel Artı'nın kent güvenliğini ilgilendiren öneriler arasındadır.

Bundan dolayı yerel yönetimler kendilerine göre yeni bir ilkeler belirlemişlerdir;

1-Net bir güvenlik ve suç önleme politikasının, alınacak önlemlere, kanuni yaptırımlara ve müteakip destekle dayandırılması Suçun çok çeşitli sebepleri vardır. Çözümler de buna göre çeşitlendirilmeli ve koordinasyonu sağlanmalıdır. Bu da, yerel düzeyde, seçilmişlerin temsilcileri, resmi görevliler, polis kuvvetleri, hukukçular, sosyal danışmanlar ve birliklerin işbirliğini içeren yapıların oluşturulmasını gerektirir. Böylelikle suçun sebeplerini, şimdiye kadar yürütülen mücadelelerin etkilerini ve gelecekte izlenecek yolları daha iyi saptayabilecektir. Suçun cezalandırılmasını takiben, suçlunun yeniden kazanılması ve mahkûmların haklarının tazmin edilmesini sağlayacak süreçler oluşturulmalı ve hayata geçirilmelidir.

2-Yerel güvenlik politikasının; güncelle tirilmi , kapsamlı istatistik ve bilgilere Yerel güvenlik politikaları, açık, net, detaylı bilgilere ve kapsamlı istatistiklere dayandırılmalıdır.

Detaylı suç istatistiklerinin olu ması; (suçun i lendi i zaman ve mekanın saptanması, sabıka kaydının ara tırılması vb.); ma dur anketleri ve bu ki ilerinin olu turdukları birlikler, sosyal danı manlar ve e itim danı manlarından alınacak güncelle tirilmi raporlar aracılı ıyla sa lanacaktır. Bu mekanizma, yerel yönetimlere ve yerel suç izleme servislerinin çalı malarına temel olu turacaktır.

3-Suçun önlenmesinin toplumun tüm üyelerini ilgilendirmesi Suçun olu umunda birincil derecede önemli olan etkenlerin ba nda; sosyal yabancıla ma, buna ba lı olarak ortaya çıkan olumsuzluklar ve özellikle, belli bir kültürle, aileyle, okulla veya toplumla bütünle ememi olan gençler gelir. Kentsel çevreyi iyile tirici önlemleri alırken beraberinde; gençlere sa lık, e lence, e itim, istihdam konularında olanaklar yaratmak, suç olu umuna kar ı alınacak tedbirlerdendir. Toplumda zorluklarla kar ı kar ıya olan kesimlere; ayrımcı yapılar olu turarak de il, aksine, ekonomik bütünle me, konut gibi sorunlarına detaylı yakla ımlarla, özel önem verilmesi gerekir.

4-Etkili bir kent güvenlik politikası için; emniyet güçleri ve yerel halkın yardımıla ması Emniyet güçleri, güvenlik etkisini artırabilmek için; toplumun tüm faal birimleriyle gerekli koordinasyonu olu turarak, kent sakinleri ve temsilcileriyle, iyi bir diyalog geli tirmelidir.

Bu koordinasyon ve diyalog için, ortak çalı mayla, yerel izleme birimleri olu turulup, yeni yöntemler geli tirilmelidir. Bunlar; özellikle belli yer ve zamanlarda devriyelerin gezmesi; gençleri hedefleyen e itime yönelik çabalar; hukuk otoritelerinin kovu turma politikalarıyla ilgili katkılarının sa lanması; kamu kurumlarının ve kent sakinlerinin hırsızlı ı önleyici tedbirler geli tirmesi, yapıların yeni teknolojilerle korunması ve mahallelerde devriye bulundurulması gibi konularda uyarılması; özel güvenlik güçlerinin faaliyetlerinin desteklenmesi ve sosyal servis ve benzeri kurulu lara gelen telefon ve ikâyetlerin ciddiyetle anında takibi, gibi önlemleri de kapsamalıdır.

5- Uyu turucu kar ıtı yerel politikanın olu turulması ve uygulanması uyu turucu ba ımlılı 1, suçun olu umuna yol açan çe itli faktörleri içerir; zaten kendisi bir suç olu turan bu eylem, uyu turucu trafi i de dâhil olmak üzere, tek tek ki ilerın uyu turucuyu elde etmeye yönelik tüm eylemlerini kapsar. Uyu turucu satıcılarının yakalanması, uzman polislerin ve hukuk otoritelerinin görevi olmasına kar ın, toplum da uyu turucu talebini en aza indirmek için gerekli tedbirleri almak zorundadır. Sa lık ve sosyal servis danı manlarıyla ortak çalı acak uzman bir birim, yapaca ı ön ara tırma ve ya durum tespitinin yanı sıra, özellikle okul içi ve dı ında gençlere yönelik uyarı programlarıyla söz konusu çalı malara katkıda bulunur.

Ki ilerle tek tek irtibata geçebilen ilgili personel, kamu çalı anları, ö retmenler, gençlik danı manları ve sosyal danı manların e itimine, bunun yanı sıra, ırngaların ve uyu turucu muadili di er ilaçların satı ında özel ko ulların getirilmesine özen gösterilmelidir.

6-Suçların tekrarını önleyici programlar ve hapis cezaları yerine alternatif çözümler üretilmesi Cezaevi tecrübesi, sabıkasının yeniden suç i lemesine yol açtı ından, hapis cezası, sadece çok ciddi suçlar söz konusu oldu unda gündeme gelmelidir.

Toplumun kanuna aykırı herhangi bir harekete, anında sistematik biçimde cevap verebilmesi için alternatif cezalandırma sistemlerinin geli tirilmesi gerekir; böylece, suçluyu topluma olabildi ince çabuk geri kazandırmak ve olu abilecek suçları engellemek hedeflenir.

Cezaevlerine alternatif olarak, suçluyu cezaevi dı ında arazide veya toplum hizmetlerinde çalı tırmak; ayrıca, suçluların gözaltı ve savunma süreçlerini, suça maruz kalmı ki ilerın zararlarının tazmini ile birlikte dü ünme, cezaevleri ve yerle imler arasında olumlu ili kiler kurarak, örne in: kültür ve e itim faaliyetlerini cezaevlerine sokmak ve toplumu suçlunun serbest bırakılmasına hazırlamak gibi yöntemler denenmelidir.

7-Yerel güvenlik politikasının temel unsuru olarak ma durların kollanması suçla kar ıla anlara yapılacak yardımlar, destek programlar ve buna paralel olarak suçlunun topluma kazandırılması çabası toplum için manevi bir görevdir. Bu tür

yaklaşımlar, kamu veya toplum tarafından ortaklaşa oluşturulmalıdır. Maddelere gerekli destek ve rehberlik hizmetlerini sağlayacak özel birimlerle, emniyete ve mahkemelere yansıyan ihâyetlerin sürekli izlenerek ilgili bilgilerin anında iletilmesiyle, tanıklık ve şikâyet ve kolaylaştırıcı düzenlemelerle, maddelere destek sağlanmalıdır.

8-Suçların önlenmesine öncelik verilmesi ve buna bağlı mali kaynakların yaratılması

Avrupa kentlerindeki yüksek suç oranı ve bu konudaki açıklar, genelde bu kentlerdeki yasa dışı faaliyetlerin temel sorunları olmasına ve önleyici tedbirlerin kapsamlı bir biçimde tartışılmasına rağmen; yerel yönetimler henüz bu sorunlara gerekli mali kaynakları aktarmamaktadırlar.

Aktarılabilecek fonlar; suçu önlemek üzere koordine edilmiş birimlere, yeni yöntem ve tekniklere, uyuşturucu karşıtı politikaların oluşturulmasına, suçun tekrarını engelleyecek programlara ayrılmalı, maddelere yardım ve cezaevlerine alternatif yaklaşımlar gibi çalı şmalarında kullanılmalıdır.”⁶¹

3.2. TOPLUM DESTEKLİ POLİS KAVRAMI NEDİR?

Tüm bu bilgiler ışığında güvenlik hizmetlerinin yerelleşmesinin en büyük göstergesi olan Toplum Destekli Polislik olgusunun tanımı şu şekilde yapılabilir. Kolluğun güç odaklı olmaktan çıkarılıp hizmet odaklı olarak, polis ve halk arasında karşılıklı güven esasına dayalı yenilikçi bir güvenlik anlayışıdır. Günümüzde hala TDP'nin herkesçe kabul görünen tam bir tanımı yapılamamaktadır. Bunun sebebi ise TDP'nin işlevini ifade eden tek bir fonksiyonunun olmamasıdır.

TDP anlayışına göre polis ve vatandaş devamlı bir şekilde irtibat halinde ve işbirliği içinde bulunur, personelin sorumluluk bölgesini sahiplenme arzusu vardır, yenilikçi ve problem çözme dü şüncesi hâkimdir. Sorunların daha ortaya çıkmadan toplum problemlerini çözmektir.

Toplum destekli polislik yerine aynı kavramları ifade etmek için farklı terimler de kullanılmaktadır. Bunlardan bazılarının isimlerini vermekle yetinip

⁶¹ KAYA E.,a.g.m.s.20-21

ayrıntı tartı malarına girmeyece iz. "Demokratik Polislik", "Problem Çözücü Polislik", "Halk Polisli i", "Mahalle Polisli i", "Aile Polisli i", "Halka Yakın Polis Hizmetleri" gibi kavramları örnek olarak sayabiliriz.⁶²

TDP suçu kontrol altına almak, suç korkusunu azaltmak ve toplumun her kesimine yönelik ya am kalitesini arttırmak için toplum ve polis arasında olu turulan güçlü bir problem çözme ortaklı na dayanan, önleyici bir polislik yakla ımıdır.⁶³

Yeni dünya düzeninde güvenlik anlayı ı da de i mi geli mi ÷lkelerde artık polis devlet için var anlayı ı kaybolmu ve polis halka hizmet için vardır anlayı ı hâkim olmu tur. Bu dü üncenin kar ılı ı olarak ta TDP ile birlikte polis kuvvetleri terimi yerini polis hizmetleri terimi olu mu tur.

TDP merkezci li ret eder, âdem-i merkeziyetçi bir yakla ımla proaktif polisli e yönlendirerek suçu ve suç korkusunu azaltarak toplumla bütünle meye te vik eder. Toplumun ya am kalitesini arttırmayı hedefleyen TDP polis ve halk arasında i birli i sa layarak problem çözme ortaklı nı ortaya çıkarır.

Suç olu tuktan sonra faaliyete geçen geleneksel polislik reaktif, dar suç alanı kontrollü, sert hiyerar ik yapılı, yakalama-sorgulama üzerine kurulu, personelin ki sel davranarak olayları ba ımsız olarak ele alır.

TDP ise önceden öngören tahmin üzerine kurulu, proaktif, geni alan suç tahminine odaklı, ihtiyaca göre hareket eden, olayları sebep sonuç ili kisine göre de erlendiren, toplumun ihtiyaçlarına göre hareket eden, problem çözümlü bir anlayı tur. TDP yaptırımcı anlayı de il sorun çözücü bir anlayı ı içerir.

TDP, ço u zaman bir üretimden çok bir süreçtir. Üç temel unsuru vardır: Vatanda ları içermesi, problem çözümü ve yerelle me. Ülkemizde bu unsurların aynen mevzuata da yansıtıldı nı görmekteyiz. 2009 yılında yürürlü e giren EGM TDP Hizmetleri Yönetmeli i, bu üç temel unsuru içerecek ekilde bir tanımlama yapmı tur. Yönetmelik'te "Yerel odaklılık" üç ana eksen üzerinde kavramsalla tırılmı tur: Hizmette yerellik, topluma yakın olma ve toplumsal taleplere

⁶² KUYAKS L Ali, *Yeni Kamu Yönetimi Ve Toplum Destekli Polislik Uygulamaları*, Polis Dergisi, Haziran 2012,s.45

⁶³ STEVENS D.J.,*Applied Community Policing n The 21st Century*.Boston: A and B Publishing 2003,s.13

duyarlı yaklaşım (ikinci Kısım/ ikinci Bölüm Madde 9, 10 ve 11). Ayrıca temel ve destekleyici prensiplerde, bireylerle ve toplumla sürekli iletişim ile sorunları çözmeye odaklı bir güvenlik anlayışının temel parametreleri sıralanmıştır (Yönetmelik, Madde 6-7).⁶⁴

TDP, şehir güvenliğinin bir parçasıdır. Bundan dolayı TDP'nin programı yalnızca polis biriminin programı değil bütün şehrin programıdır. Toplum destekli polislik, polis ve kamunun güvenliği ortaklaşa sağlamasıdır ve bunların suçla mücadeleyi tek başına yürütmeleri iddiasını içermez. Birlik için gerekli sosyal ortamı sağlamayı amaçlar. Polis ve yerel yönetim alanındaki bireylerin informal olarak yüz yüze gelmelerine, güvenin tesisine ve birliğin gelişmesi için gerekli muhtemel bir ortaklığı taraflar arasında olmasına imkân sağlar.⁶⁵

3.2.1. Toplum Destekli Polisliğin Tarihsel Gelişimi

1960' lı yıllarda ortaya çıkan hippie kültürünün baskısı altında kalan Amerika Birleşik Devletlerinde politik özgürlük, sosyal hayat, nükleer silah savaşları ve barış gibi akımlarda etkilenmiştir. ABD'nin sosyal hayatı düzenleyen geleneksel kural ve yasa sınırları yeni akımın etkisinde kalmış özellikle Vietnam savaşından sonra ortaya çıkan kitlesel eylemler zencilerin özgürlük ve eşitlik talepleriyle zirve noktasına ulaşmıştır. Olaylar karşısında güç durumda kalan ABD'de halkın tarafından hükümetin ve devletin güvenilirliğinin sorgulanmasına neden olmuştur. Özellikle siyahlar ve azınlıklarla polis arasında ortaya çıkan gerilimin ortaya çıkardığı sorunlar hükümeti, bilim adamları ve emniyet tekilatı yöneticilerini farklı yöntemler aramaya sevk etmiştir. Oluşturulan komisyonların ortaya çıkardığı raporlara göre halkın ve polis tekilatının arasında büyük bir uçurum olduğu belirtilmiştir. Klasik polislik anlayışı ile sorunların çözülemeyeceği polisin sadece suçla mücadele eden gelençılara cevap vermekten ibaret olmadığını bu anlayışın halk ile polis arasında kopukluğa sebep olduğunu, toplumun desteğini almadan suç probleminin etkin bir şekilde çözülemeyeceğinin tespiti yapılmıştır. Toplumdaki değişime paralel polis tekilatında da değişimi gerektiğini halkın desteğinin

⁶⁴ GÖKKAYA S.DOĞAN M.,TDP Bilinenler ya da Bilinmesi Gerekenler,Polis Dergisi,Sayı 71 s.76

⁶⁵ SKOGEN Wesley G.,*Advocate-The Promise of Community Policing Police Innovation-Cosrasting Perspectives*,Cambridge Press,s.30

alınmasının belirtilmi bunun da suçla mücadelede başarıyı arttıracakı vurgulanmıştır.

Bu süreçten sonra bilimsel araştırmalara önem verilmiş polisin suçla etkin bir şekilde mücadele edebilmesi için “ Problem Odaklı Polislik“ ,“Kırık Pencere Teorisi”,“Sosyal Düzensizlik Teorisi “,”Toplam Kalite Yöntemi”, “Yeni Kamu Yönetimi”,“Proaktif Polislik” gibi bazı yeni çalışmalar yapılmıştır.

3.2.1.1. Problem Odaklı Polislik (POP)

1977 yılında Wisconsin Üniversitesinde hukuk profesörü olarak çalışan Goldstein’in yayınladığı “Özgür Bir Toplumda Polislik” adlı kitabında geleneksel polislik anlayışının suçla mücadelede artık etkili olmadığını, terk edilmesi gerektiğini vurgulamıştır.

Goldstein; Reaktif polislik anlayışına göre çalışan geleneksel polislik olaylar oluştuktan sonra faaliyete geçtiğini suçları önlemeye yönelik çalışmalarının olmadığını sadece olay temelli çalıştığını problem odaklı çalışmadığını tespit etmiş, suçları önlemeye yönelik strateji ve taktiklerin geliştirilmesi gerektiğini yani sivilisyonla uğraşmak yerine baskıcı kurutmaya çalışılmasını açıklamıştır.

Goldstein’in 1990’da yazdığı “Problem-Oriented Policing” adlı eserinde polisin analitik düşünmeye sahip olması gerektiğini, problemlerin nedenini araştırıp suç gerçeklemeden önce önlemeye çalışılmasını gerektiğini söylemiştir. Polisin suçları önlemesi için halkın desteğini alması lazım geldiğini, problemin tespitinde halkın en önemli unsur olduğunu, polis halk arasında iletişim kanallarının devamlı açık tutulması lazım geldiğini söylemiştir.

POP’un halk desteğini artırmasından dolayı TDP ile yakın bağlantısı vardır. Aralarındaki tek fark çıkış noktalarıdır. POP’un çıkış noktası polisin suçları mücadelesinde etkinliğini artırma arayışı varken, TDP’de ise Polis halkla bütünleşmesini sağlamak amacıyla vardır.

3.2.1.2. Kırık Pencere Teorisi

ABD’de psikoloji profesörü olarak görev yapan Philip Z MBARDO’nun 1969 yılında Palo Alto ehrinde bir otomobili caddeye terk edip insanların otomobile kar ı tepkisini ölçmek için bir deney yapar.Bir kaç gün kimsenin dokunmadı ı aracın camları ve anteni Z MBARDO’nun kendisi tarafından kırılır. Bunu takip eden süreçte otomobil çevredeki insanlar tarafından zarar verilmeye ve ya malanmaya ba lar, kısa bir süre sonra otomobilden geriye hiçbir ey kalmaz.

Bu deneyden etkilenen kriminologlar Wilson ve Kelling’in Mart 1982 yılında yazmı oldu u The Police and Neighborhood safety:Broken Windows,Atlantic Monthly adlı eserinde, düzensizlik ve suç arasında kuvvetli bir ili ki oldu unu ileri sürmü lerdir.Bundan dolayı polisin suçu önlemek için bölgesindeki ya amı olumsuz etkileyen düzensizlikleri hedef alan uygulamalar yapmaları gerektiğini anlatmı lardır.

Kırık Pencere teorisiyle düzensizlik ve bakımsızlı ın suç korkusunu olu turdu unu ve suç korkusunun da sosyal birlikteli i zayıflattı nı ileri süren Wilson ve Kelling bir bölgede ya ayan insanların çevrelerindeki düzensizliklere kar ı duyarsız kalmalarının suç olu umlarını ço altacaklarını savunmu lardır. Polisin sert uygulamalardan çok toplum ile ba larını güçlendirmesi, toplumla beraber hareket etmesi gereklili ini savunmaktadır. Sıfır tolerans ile hareket eden polisin küçük sıkıntıların büyümesine de engel olmaktadır.

3.2.1.3.Sosyal Düzensizlik Teorisi

Adams ve di erlerinin, Shav ve Mckay’ın teorisne göre Bütün toplumlar toplum temelli suçu engelleme programı için bazı prensipler ve teorik alt yapıyı te kil eden bazı çözümler sunmaktadır.

Sosyal Düzensizlik Teorisine göre Nüfus hareketlili inin çok oldu u ve farklı kökenlere ait olmanın, gelir düzeyinin dü ük olması gibi etkenlerin sosyal ili kileri zayıflattı ı ve insani de erlerin tam manasıyla olu amadı ı için suç olu masına imkân sa ladı ı dü ünülmü tür.

ikago Projesini ortaya koyan Shaw ve Mckay'ın bir yandan sosyal tesisler yaparken di er taraftan da polis ve adalet unsurlarıyla beraber çocuklarda suç engellemeyi çalı mı lardır. Toplumun önemli bir durumda oldu u projede yakın çevredeki insanlar sorunların çözümünde danı manlık yapmı lardır.

TDP'ye alt yapı olu turan sosyal düzensizlik teorisine göre içinde de erleri olu turmak için ortak çalı ma, sorumluluk payla ma gibi durumların önemli yeri oldu u tespit edilmi tir.

3.2.1.4. Toplam Kalite Yönetimi

1960'lı yıllardan sonra özel sektörde de i en yönetim anlayı ı kamu sektörünü de etkilemeye ba lamı Edward DEM NG'in ortaya attı ı “Toplam Kalite Kavramı” ile devletlerin kar ıla tı ı sorunların çözümünde yer almaya ba lamı tır.

Toplam Kalite Yönetimi mü terinin ihtiyaç ve isteklerine odaklanmakla birlikte kurum içinde mü terilerine hizmet etmekte olan personelin ihtiyaç ve isteklerine de kulak vermesi prensibine dayanmaktadır. Bu yönetim modelinde yöneticiler ba ında buldukları kurulu u önceden belirlenmi vizyon ve misyon do rultusunda idare etmek ve kurumsal hedeflere ula mak için çalı ırlar.⁶⁶TKY göre yapılan hizmetin sonuçlarının mü teriye ula mada ne kadar ba arılı oldu unun devamlı olarak ölçülmesi ve de erlendirilmesi gerekti inde hedefler ve vizyonlarla ilgili yeni revizyonlar yapılmalıdır.

TKY, TDP ile e le tirdi imizde toplumun ve çalı anların problem ve sorunlara geri bildirim ve önerilerle çözüm yoluna katkıda bulunurlar.1970 yıllarda ABD'de resmi kurumlarda oldu u gibi emniyet birimlerinde de bu anlayı ile görev yapmaya ba lamı toplum mü teri olarak görülmü tür.

TDP anlayı ına göre bir problemin tespitinde ve çözümlenmesinde toplumun önemli bir rolü vardır. Toplum ile ilgili sorunlarda en önemli çözüm öneriler yine toplumdandır. TKY sorunların çözümünde toplumu özne olarak gördü ü için TDP ile yolları kesi mektedir.

⁶⁶ SÖZER M.Alper, *Total Quality Management: The Standards of SO 9000* Police Journal 2000,s.30

3.2.1.5. Yeni Kamu Yönetimi

70'li yıllarda tüm dünya oldu u gibi ABD'de Yeni Kamu Yönetimi akımından etkilenmi . YKY ana fikri halkın seçimi ve tercihlerine dayanan, toplumun kendi ayakları üstünde dururken sorunlarına çözümü de kendisinin araması dü üncesi ön plandadır.

Denhardt ve Denhardt'ın The New Public Service: Serving Rather Than Steering adlı eserinde YKY dü üncesini u ekilde ifade etmi lerdir.”yöneticilerin hesap verebilirlik, yüksek performans, bürokrasinin yeniden yapılanması, kurumun misyonlarının yenilenmesi ve adem-i merkeziyetçi karar alma mekanizmalarının geli tirilmesine odaklanılması(s.550)

Kamu yöneticilerinin toplumu özne olarak tutarak geli mesini tamamlamamı ve etnik yapısının çok fazla oldu u bölgelerde topluma odaklanarak, onun ihtiyaçları do rultusunda hizmet sunması gerekir. Kurumların hesap verebilir ve geleneksel bürokrasiden uzak, halkın yönetim katıldı ı bir anlayı ı ifade eden YKY bu anlayı ile TDP ile yolları kesi mektedir. Halkın memnuniyetini artırarak kurumların prestijini ço altmak ve me ruiyet sorgulamaların azalmaya yönelik bir anlayı tır.

Denhardt ve Denhardt'ın YKY ile ilgili u dü ünceleri çok önemlidir.”Amerika'da artan etnik çe itlili e ra men ya da artan etnik çe itlilik yüzünden **Toplum Olgusu**, birlik, beraberlik ve sentezi bir araya getirecek bir yol olarak görülmektedir. Kamu yönetiminde ula ılması gereken hedef devletin özellikle yerel yönetimlerin yardım ve deste iyle olu turmaları gereken ideal bir toplumdur.⁶⁷

3.2.1.6. Proaktif Polislik

Proaktif polislik, kısaca suç olu madan önce yapılacak çalı malar ile suçun önlenmesi olarak tanımlanabilir. Aktif olarak kullanılan güvenlik ve önleme faaliyetlerinden ba ka suç ve suçlularla mücadele eden, suç i lenebilecek ortamları ortadan kalan, suç i leme dü üncesindeki insanların bundan vazgeçiren ya da iste ini azaltan bir polislik anlayı ıdır.

⁶⁷ Denhardt R.B.ve Denhardt J.V. The New Public Service:Serving Rather Than Steering.Public Administration Review,2000 s.552

Proaktif polislik, suçu önlemede en önemli polisiye tedbirlerden biri olan istihbarat faaliyetleri ve diğer kurumlar ve kitlelerle i birli i içinde suçun i lenmesini önlemek ya da en aza dü ürmek için Kurumlar arası birli i yoluyla suçla mücadele yöntemini kullanmaktadır.

3.2.1.7. stihbarat

Polisin; PVSK ek 7 maddeden almı oldu u istihbarat yetkisine göre “ Polis Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlü üne, Anayasa düzenine ve genel güvenli ine dair önleyici ve koruyucu tedbirleri almak, emniyet ve asayi i sa lamak üzere, ülke seviyesinde istihbarat faaliyetlerinde bulunur, bu amaçla bilgi toplar, de erlendirir, yetkili mercilere veya kullanma alanına ula tırır. Devletin di er istihbarat kurulu larıyla i birli i yapar.”⁶⁸diyerek suçu önlemede istihbaratın önemini belirtmi tir. Suç olu madan önce önemli olayların meydana gelmesini, önleyici polislik yapılmasını suç ortaya çıktıktan sonra ise suçluların yakalanması için önem arz etmektedir.

3.2.1.8. Kurumlararası birli i le Suçla Mücadele

Geleneksel polislik anlayı ma göre suç olu tuktan sonra harekete geçen polislik anlayı ndan farklı olarak kendini geli tirmek zorunda kalan emniyet te kilatları de i ime u rayarak suç, suçlu ve ma dur ile sonuç elde etmeye çalı rken yeni yöntemlere göre suç olu masına etken olan unsurları incelemeye aldı. Toplumla yakın ili kiler kuran polis onun kendini koruması için gerekli materyalleri ara tırdı.

Suçla mücadelede, ortaklık, i birli i, bilgi toplama, sorunlu alanların belirlenmesi, analiz etme, de erlendirme, plan olu turulması ve planların uygulamaya geçirilmesi gibi a amaları vardır.

Buna göre devlet kademesindeki tüm kurumlarla, sivil toplum örgütleriyle ve toplumla kar ılıklı anlayı ve i birli i içerisinde huzur ve güven ortamı sa lamayı ve güçlendirilmesi amaçlanmaktadır. Çok uzun vadeli bir çalı ma olan ve sonuçlarının gözlenmesinin çok zor oldu u bir anlayı tır. Polisin öncülü ünde toplum yararına olan, kabullenilmi do ruların kaynaklarla harekete geçirilmesidir. Bu anlayı nın en iyi uygulama alanı okullar olarak gösterilmektedir.

⁶⁸ Polis vazife ve selahiyetleri kanunu

3.2.2. TOPLUM DESTEKL POLİSİN AMAÇLARI

- a) Toplumun öncelikli güvenlik beklentilerin tespit edip, mü teri odaklı hizmet sa lamak,
- b) Suç ma durlarıyla TDP personeli ba ları olu turarak ki iye psikolojik destek sa lamak.
- c) E itim ça ndakileri suçtan ve kötü alı kanlıklardan korumak,
- d) Toplumun ileri gelenleri ve temsilcileri ile bir araya gelip toplumun güvenli ya ama katkılarını sa lamak,
- e) Suçların olu umuna katkı sa layan faktörlerin tespit edilip ilgili ki i, kurum ve kurulu larla çalı ma yürütmek,
- f) Halkın suça kar ı kendini korumak için toplumsal bilinçlendirme yapmak,
- g) Toplumda suç korkusunu azaltmak,
- h) Yerelle mi ve ki iselle mi polislik,
- i) Toplumla hitap edecek projeler geli tirmek,
- j) Halkın yaratıcılı ı ve deste ini almak,
- k) Toplumun te kilata bakı açısını olumlu yönde geli tirmek

3.2.3. TÜRK YE'DE TOPLUM DESTEKL POLİSİN K

2006 yılında ülkemizde hayata geçirilen TDP uygulamaları yeni polislik anlayı ı farklı bir güvenlik sunumu öngörmektedir.

3.2.4. TÜRK YE'DE TOPLUM DESTEKL POLİSİN 'N TAR HÇES

Tüm dünya güvenlik te kilatlarında oldu u gibi Türk Güvenlik Te kilatlarında da de i imin kaçınılmaz olması gerekiyordu. De i en toplum yapısı, büyüyen kentle me teknolojik geli meler, modern ya amın getirdi i de i iklikler polislik anlayı nda yeni açılımlar ihtiyacını do urmu tur. Bu ba lamda geli mi

dünya ülkelerinin polis te kilatları üzerinde yapılan ara tırmalarda ülkemizdeki adının TOPLUM DESTEKL POL S olarak ekillenen yeni bir polislik anlayı ı üzerinde durulmu tur.

2003 yılı Avrupa Birli i- Türkiye Mali birli i çerçevesinde yürütülün AB e le tirme projelerinin arasında bulunan “Türk Polis Te kilatının Sorumlulu unun, Verimlili inin ve Etkinli inin Güçlendirilmesi Projesi” ülkemizde TDP’nin miladı olarak kabul edilir. E ülke olarak spanya’nın seçilmesi ile birlikte sorumlu kurum olarak EGM asayi Daire Ba kanlı ı belirlenmi tir. Proje kapsamında bir alp yapı olu turulmu tur.Yapılan çalı malarda

- a) Ülkedeki mevcut durum tespit edilmi
- b) ngiltere, spanya ve Belçika örnekleri incelenmi ,
- c) 200 personele TDP e itimi verilmi ,
- d) EGM, TDP Hizmet standartları belirlenmi ,
- e) 10 tane ilde pilot uygulama ba lamı tır.

TDP’nin Türkiye’deki sürecini iki dönem halinde incelemekte yarar vardır.1.dönem(2003-2006) ve 2.dönem(2006 sonrası)

3.2.4.1. 1.Dönem (2003-2006)

1.Dönem uygulamaları 2003 yılında ç i leri bakanlı ı tarafından yayınlanan genelge ile “Toplum Destekli Polislik Hizmetleri Ba lamında Hizmetin Vatanda ın bulundu u Yerde fası Pilot Çalı ması” ba lanılması istenilmi AB ‘ye üyelik sürecinde TDP Twinning (E le tirme) Projesi kapsamında EGM Asayi Daire Ba kanlı ınca yurt içi ve dı nda yapılan çalı malar sonucunda “Toplum Destekli Polislik Türkiye Modeli “ olu turulmu 2006 yılında iç i leri bakanlı ının yayınladı ı genelgesiyle 15 Haziran 2006 tarihinde ülkenin yapısı göz önüne alınarak seçilen Ankara, stanbul, zmir, Bursa, Adana, Kayseri, Trabzon, Erzurum, Diyarbakır ve Antalya illerinde pilot uygulama için belirlenen bölgelerde ba lanmı tır. Toplum Destekli Polislik Pilot Uygulaması’na ba lanmı tır.

Birinci dönemde uygulamalar genelde halkla ili kiler düzeyinde kalmı tır. Asıl amaca yönelik çalı malar pek yapılamamı tır. DP'nin temel mantı ı olan halkın kararlara katılımı ve hizmetin yerelle mesi sa lanamamı tır.

İk dönemde TDP'nin yorumlanmasında polislik hizmetlerinin klasik polislik anlayı ıyla vatanda ın aya ına gitmek olarak algılanmı mobil karakol gibi farklı yapılanmaya gidilmi olay müracaat ve görgü tutanaklarının olay yerinde yapılması, tebligat i lemlerinin davet edilmeksizin ikamet ya da i yerlerine yapılması ,trafik tescil birimlerinin ço altılması gibi i lemlerde TDP'nin mantı ına uygun hareket edilememi tir.

3.2.4.2. Dönem (2006 Sonrası)

2006 yılında içi leri bakanlı ınca yayınlanan genelgeden sonra pilot bölge olarak seçilen 10 ilde TDP uygulamaları ba lamı , seçilen 600 personele TDP hakkında e itim verilmi tir.

Olu turulan Toplum Destekli Türkiye Modeli'ne göre hareket edilmeye çalı ılmı tır. Ülkenin co rafi ve nüfus yapısına göre seçilen ileride olu turulan birimler do rultusunda hizmet verilmeye ba lamı tır.

TDP'nin olumlu sonuçlar vermesi üzerine 2007 yılında 15 ilde 1 Nisan 2008 tarihinden 26 ilde olmak üzere toplamda 51 ilde daha uygulamaya geçilmi tir.2009 yılında kalan 30 ilde de TDP uygulamasına geçilerek yurt genelinde 81 ilde de faaliyete ba lanılmı tır.

ubat 2009 tarihinde içi leri bakanının onayıyla yayınlanan EGM TDP Hizmetleri Yönetmeli i ile TDP hem felsefi hem de program olarak düzenlenmi tir.

Yurtdı ı örneklerine bakılarak yapılan organizasyonda özellikle ngiltere örne i göz önüne alınmı ülkemizde daha önce faaliyet gösteren çar ı mahalle bekçileri mantı ı ile hareketle TDP personeline belirli bir sorumluluk sahası verilmi tir. Personele verilen sorumluluk bölgesindeki amaç geleneksel polislik mantı ını terk ederek personelin görev bölgesinde güvenlik eksenli çalı malar yaparak toplumu suç önleme, suç korkusu gibi kavramlar üzerinde yönlendirmesi ve bilgilendirmesidir.

2009 yılında yayınlanan yönetmeliğin 3. Maddesinde hukuki dayanaklar olarak 2559 sayılı Polis Vazife ve Salâhiyet Kanunu, 5442 sayılı 1 daresi Kanunu ile 3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanunu gösterilmiştir.

Yönetmelik incelendiğinde 5. Maddede amaçlar şu şekilde belirtilmiştir;

MADDE 5- (1) TDP hizmetleri, belirlenen ve uygulamaya konulan stratejik ve uygulamaya ilişkin amaçlar çerçevesinde yürütülür. (2) Stratejik amaçlar, toplumsal katılımı sağlayan, çevrenin sosyal yapısıyla bütünleşen, topluma olabildiğince yakın, kaliteli güvenlik hizmeti sunan ve toplumun güvenlik taleplerine her durumda cevap veren, güvenlik olgusuna bütüncül yaklaşımın örnek bir polis modeli oluşturmayı ve bu modeli bütün polis birimlerine benimsetmeyi içerir. (3) TDP'nin uygulamaya ilişkin amaçları, güvenlik hizmetlerinin yürütülmesine yönelik, hizmet sunulan yer odaklı kendine özgü karakteristikleri bulunan hedefleri içerir. (4) TDP'nin stratejik amaçları, Bakanlık koordinasyonunda ilgili birimlerin katılımı ile; uygulamaya ilişkin amaçları stratejik amaçlara bağlı kalınarak uygulama birimlerinde belirlenir.⁶⁹

MADDE 6. - Temel prensipler belirtilmiştir buna göre; TDP anlayışını, yürütülen görevde temel yaklaşım olarak benimsemek ve görev alanının bütününe yaygınlaştırmak, Toplumla iç içe ve her zaman insanlarla iletişime açık olmak, güvenlik hizmetlerine toplumun katılımını sağlamak, toplumun üyeleri ile işbirliğinde bulunmak, güvenlik hizmetlerine toplumsal taleplere göre yön vermek, Toplumda genel güvensizlik hissini ve suç korkusunu azaltmaya çalışmak ve bu yönde hizmet yürütmek, herkese aynı düzeyde ve eşit nitelikte hizmet sunulmasını sağlamak, hizmetlerin yürütülmesinde objektif bir yaklaşımı benimsemek, vatandaşın güvenlik hizmetlerinin yürütülmesinde sorumluluk alma bilincini geliştirmek. Bu temel prensipler, diğer güvenlik hizmetlerinin yürütülmesinde de dikkate alınır.⁷⁰ şeklinde açıklanmıştır.

⁶⁹ EGM TDP Hizmetleri Yönetmeliği madde 5 www.tdp.aksaray.pol.tr

⁷⁰ EGM TDP Hizmetleri Yönetmeliği madde 6 www.tdp.aksaray.pol.tr

MADDE 9. EGM'nin merkezi yönetim mantı ından farklı olarak TDP ile yürütülen hizmetlerin yerinden yürütülmesi esasa alınmıştır. İkinci fıkraya göre polis tarafından sunulan hizmetlerde mikro alanlara ve toplumun en küçük birimine kadar inilmesi belirtilmiştir. Üçüncü fıkrada Bölgenin sorun ve önceliklerinin yerel koşulları, sosyal ve kültürel özellikler göz önüne alınarak değerlendirilmesi belirtilmiştir. Son fıkrada ise toplumun sorunlarının yerinde incelenmesi ve çözümün çok yönlü olarak yapılması istenmiştir: TDP'de yerellik, topluma yakınlık esastır. Bu bağlamda, TDP merkezi idare anlayışına pek uymamaktadır. Yapılan hizmetlerin merkezin kontrolünde yapılması sağlıklı bir sonuca engel olabilir.

Yönetmeliğin 13. Maddesine göre TDP'nin il yapılanması aşağıdaki gibidir; Asayişten sorumlu müdür yardımcısının koordinasyonunda Büyükşehirlerde ilçe müdürlüğü olarak, diğer illerde ise büro Amirliği olarak kurulur.

İllerde ilçe müdürlüğünün yapısı aşağıdaki gibidir;

- İlçe Müdürlüğü;
- İlçe Büro Amirliği,
- Planlama ve Eğitim Büro Amirliği,
- Risk Analiz ve Destek Büro Amirliği
- Toplumla İletişim ve Proje Geliştirme Büro Amirliği,
- Durum Tespit ve Değerlendirme Büro Amirliği,
- Görev Takip Büro Amirliği'nden oluşur.

Yönetmelikte birimlerin görevleri tek tek açıklanmıştır. Buna göre

3.2.5. UBE MÜDÜRLÜĞÜN GÖREVLERİ VE YAPILANMASI;

Yönetmeliğin 17.maddesine göre görevlerinden bazıları şunlardır;

- a) TDP hizmetlerini koordine etmek ve alt görev alanlarında bu hizmetlerin etkin bir şekilde yürütülmesini sağlamak,

- b) Toplumun güvenlik hizmetlerine yönelik beklentileri ile ilgili ara tırma yapmak veya yapılmasını sa lamak, bu amaçla anket, mülakat tekniklerini uygulamak ya da di er ileti im yöntemlerini kullanarak vatanda ın taleplerini ve güvenlik hizmetlerine ili kin önceliklerini tespit etmek,
- c) Toplumda güvensizlik kaygısının ve suç korkusunun ortadan kaldırılmasına yönelik etkinlikler düzenlemek, toplumu bilinçlendirmek, bu amaçla panel, konferans gibi bilgilendirme programları ve toplumun katılımına açık toplantılar organize etmek,
- d) Suç ma durlarına suç sonrası destek sa lanmasını ve güvenlik hizmetlerine ili kin yönlendirici nitelikte danı manlık yapılmasını temin etmek,
- e) Suç i leyen ve mükerrer suç i leme potansiyeli bulunan ki ilerin tekrar suç i lemelerini önleyici yönde ilgili birimlerle koordineli çalı malar yürütmek,
- f) Çocukların ve gençlerin kötü alı kanlıklardan, iddetten ve suçtan korunmalarına ili kin ilgili birimlerle koordineli olarak çalı malar yürütmek ve projeler geli tirmek,
- g) Toplumdaki bireylerin suçlara yönelik alabilecekleri önlemler konularında bilgilendirilmelerini sa lamak, suç olu umuna etki eden fiziksel yetersizliklerin ve çevreden kaynaklanan eksikliklerin giderilmesi amacıyla ilgili kurum ve kurulu larla i birli i yapmak,
- h) Toplumda meydana gelen olayların ya da suçların sosyal, ekonomik ve di er sebeplerinin ortaya konularak analiz ve de erlendirme çalı malarına a ırlık verilmesi ve bu konuda bilimsel çalı malar yapılması amacıyla ilgili kurum, kurulu ve üniversitelerle i birli i yapmak,
- i) Suçla mücadeleye ili kin hedeflere ve uygulanacak stratejilere yönelik görev alanı kapsamında önerilerde bulunmak,

3.2.5.1. Risk Analiz Ve Destek Büro

Yönetmeli in 20.md.'sine göre görevlerinden bazıları unlardır;

- a) Görev alanındaki güvenlik hizmetlerinin mevcut durumunu analiz ederek, buna göre uygulanacak hizmet politikasını belirlemek,
- b) Suç işlenme ihtimali bulunan, sosyal, fiziki ve demografik sorunların yoğunlaştığı alanları belirlemek ve bu yerlerin genel güvenlik durumunu ortaya koymak, gerektiğinde Bakanlıkça belirlenen esaslar çerçevesinde İlçe Müdürlüğü görev alanına ilişkin rapor hazırlamak,
- c) Toplumda meydana gelen olayların ya da suçların sosyal, ekonomik ve diğer nedenlerinin ortaya konularak analiz ve değerlendirme çalışmalarına ağırlık verilmesi ve bu konuda bilimsel çalışmalar yapılması amacıyla ilgili kurum, kuruluş ve üniversitelerle işbirliği yapmak,
- d) Çocukların ve gençlerin kötü alışkanlıklardan, şiddetten ve suçtan korunmalarına ilişkin ilgili birimlerle koordineli olarak proje geliştirmek, ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği içinde çalışmalar yürütmek, bu kapsamda ailelere yönelik uyarıcı ve eğitici nitelikte etkinlikler düzenlemek,
- e) Suçların zamansal ve mekânsal dağılımını inceleyerek riskli alanları belirlemek ve bu yerlerde suç önlemeye yönelik yeniden düzenleme amaçlı projeler geliştirilmesini ve uygulamaya konulmasını sağlamak,

3.2.5.2. Toplumla İletişim Ve Proje Geliştirme Büro

Toplumla İletişim ve Proje Geliştirme Büro Amirliğinin yönetmeliğinin 21.md.'sine göre görevlerinden bazıları şunlardır;

- a) Genel olarak güvenlik hizmetlerine toplumun katılımının ve desteğinin sağlanması için toplumu bilgilendirme ve bilinçlendirme çalışmaları yapmak, projeler geliştirmek,
- b) Toplumun güvenlik hizmetlerine yönelik beklentileri ile ilgili araştırmalar yapmak veya yapılmasını sağlamak, bu amaçla anket, mülakat tekniklerini uygulamak ya da diğer iletişim yöntemlerini kullanarak vatandaşın taleplerini ve güvenlik hizmetlerine ilişkin önceliklerini tespit etmek,

- c) Toplumda güvensizlik kaygısının ve suç korkusunun ortadan kaldırılmasına yönelik etkinlikler düzenlemek,
- d) Toplumun bilgilendirmek, bilinçlendirmek ve hizmetlerin tanıtımını sağlamak amacıyla afiş, broşür, CD bastırılması ile film hazırlanması ve buna benzer çalışmalar yapmak,
- e) Sorumluluk alanındaki mahallelerin muhtarları, sakinleri, site ve apartman yöneticileri, gönüllü kişiler, sivil toplum kuruluşları irtibat birimleri ve resmi kurum ve kuruluşların temsilcileri ile güvenlik hizmetlerine ilişkin her zaman irtibat kurulması için iletişim-bilgi formları düzenlemek ve bunları güncel halde bulundurmak,
- f) Toplumla ilişkilerin geliştirilmesine, güvenlik hizmetlerinin daha etkin kılınmasına yönelik projeler geliştirmek,

3.2.5.3. Durum Tespit Ve Değerlendirme Büro

Yönetmeli'nin 22 md.'sine göre görevlerinden bazıları şunlardır;

- a) Toplumdaki bireylerin suçlara yönelik alabilecekleri önlemler konusunda bilgilendirilmelerini sağlamak, suç oluşumuna etki eden fiziksel yetersizliklerin ve çevreden kaynaklanan eksikliklerin giderilmesi amacıyla ilgili kişiler, kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapmak,
- b) Suçların zamansal ve mekânsal dağılımına göre güvenlik danışmanlık hizmeti vermek, bu amaçla görevli TD-P'leri bilgilendirmek ve yönlendirmek,
- c) Suç işlenen yerlerle ilgili durum tespiti yapmak, fiziksel suç önleme tedbirlerini yerinde incelemek ve buna yönelik analizler yapmak,
- d) Çok yönlü suç önleme için alınacak güvenlik tedbirlerini belirlemek, Kent güvenlik politikalarının geliştirilmesi kapsamında sorumluluk alanında alınacak fiziksel, idari ve diğer tedbirlere ilişkin, belediyeler başta olmak üzere ilgili kurum ve kuruluşlarla ortak çalışmalar yapmak ile görevlidir.

3.2.5.4. Diğer Bürolar

dari büro, Planlama ve eğitim büro ve Görev takip büro genelde ubenin iç i leyi yazı ma personel ile ilgili i lemleri takip etmektedir.

3.2.6. TDP'N N ÇALI MA YOLLARI

TDP çalı ması esnasında toplumla ili ki kurabilmek için bazı ileti im kanallarını kullanır. Bu kanallar “Sorumluluk Alanı Huzur Toplantıları”, “Bilgilendirme Toplantıları”, “Bilgilendirme Çalı maları”, “Bireysel rtibat Çalı maları”, “Vatanda ın Talebi Üzerine Kurumlarla li kiler”,”Okul Aile Birli i Toplantıları”,”Sosyal Etkinlikler”,”Sosyal Yardımlar”,”Destek Ziyaretleri”,

3.2.6.1. Sorumluluk Alanı Huzur Toplantıları

Görevli TDP personelin sorumluluk bölgesindeki vatanda larla yapmaı oldu u de erlendirme ve güvenlik hizmetlerine dair sorun çözme toplantılarıdır.Güvenlik sorunlarının tespiti ve çözümü açısından önemli olan SAHT, toplumdan polise bilgi akı ı sa layan önemli bir mekanizmadır.

Tablo 1 - Sorumluluk Alanı Huzur Toplantıları

Yılı	Düzenlenen Toplantı Sayısı		Katılımcı Sayısı	
	Mahalle Toplantıları	Site -Apartman Toplantıları	Mahalle Toplantıları	Site - Apartman Toplantıları
2007 (25 1)	626	1,206	21,359	13,854
2008 (51 1)	1,384	2,027	34,777	32,751
2009 (81 1)	2,55	1,0598	76,134	30,617
2010	4,076	10,835	143,617	54,073
2011	6,546	6,658	197,376	114,929
TOPLAM	15,187	22,324	473,263	246,224

3.2.6.2. Bilgilendirme Toplantıları.

TDP personelinin polislik hizmetlerinin vatandaşların genel güvenliği, özel bir ekinde de bireysel güvenlikleri hakkında yapmış oldukları bilgilendirme çalışmasıdır. Bireysel irtibat çalışmalarıyla birlikte toplu bir ekinde yaptıkları toplantılarıdır.

Bilgilendirme çalışmalarının temel grupları öğrencilerdir; Öğrenciler, esnaflar, resmi kurumlar, özel güvenlik kurumları, STK üyeleridir.

Tablo 2 - Öğrencilere Yönelik Bilgilendirme Toplantıları

Yılı	Gidilen Okul Sayısı	Düzenlenen Toplantı Sayısı	Katılımcı Sayısı
2007 (25 1)	3,277	916	46,339
2008 (51 1)	15,221	7,971	156,042
2009 (81 1)	28,855	3,895	196,379
2010	60,251	12,069	436,087
2011	92,843	15,202	815,409
TOPLAM	200,447	40,053	1.650.256

Tablo 3 - Esnaf ve Vatandaşlara Yönelik Bilgilendirme Toplantıları

Yılı	Esnafa Yönelik		Vatandaşlara Yönelik	
	Düzenlenen Toplantı Sayısı	Katılımcı Sayısı	Düzenlenen Toplantı Sayısı	Katılımcı Sayısı
2007 (25 1)	1,301	34,146	1,203	77,854
2008 (51 1)	5,769	64,576	11,849	183,072
2009 (81 1)	10,915	100,499	6,396	306,648
2010	26,655	156,215	11,582	181,946
2011	65,205	348,786	16,673	278,644
TOPLAM	109,845	704,232	47,703	1.028.164

Tablo 4 - Kurumlara Yönelik Düzenlenen Bilgilendirme Toplantıları

Yılı	Resmi Kurum ve Kurullara		Özel Güvenlik Kurullarına		Sivil Toplum Kurullarına	
	Toplantı Sayısı	Katılımcı Sayısı	Toplantı Sayısı	Katılımcı Sayısı	Toplantı Sayısı	Katılımcı Sayısı
2007 (25 1)	1,190	9,296	105	874	238	3,607
2008 (51 1)	1,329	35,442	283	7,224	650	12,692
2009 (81 1)	3,939	40,200	1,021	5,231	1,325	12,990
2010	3,858	47,681	3,025	6,734	2,114	38,719
2011	5,460	72,728	601	8,200	1,811	28,912
TOPLAM	15,776	205,347	5,035	28,263	6,138	96,920

3.2.6.3. Bilgilendirme Çalışmaları

Vatandaşların e-posta, afi , film, broür gibi çeşitli materyaller kullanarak güvenlik hizmetleri, suçu önleme, suçtan korunma yollarının anlatılmasıdır. Burada amaç, toplumsal güvenin oluşturulması ve bireylerin genel güvenli in sağlanmasında aktif katılımlarının sağlanmasıdır.

Tablo 5 - Bilgilendirme Çalışmaları

S. No	Bilgilendirme Çalışmalarının Çerçevesi	2007 Yılı (25 1)	2008 Yılı (51 1)	2009 Yılı (81 1)	2010 Yılı	2011 Yılı	TOPLAM
1	Dağıtılan Broür Sayısı	797,958	1.407.402	1.597.564	3.227.328	4.208.572	11.238.824
2	Asılan Afi Sayısı	35,099	46,735	60,362	114,053	128,223	384,472
3	Vatandaşa Gönderilen Bilgilendirme Yazısı(Mektup)Sayısı	11,575	39,501	94,238	155,351	247,233	547,898
4	Vatandaşa Gönderilen e-Posta Sayısı	8,395	21,781	17,651	55,995	34,164	137,986
5	Basılan Kitap Sayısı	3,000	38,430	100	49,165	98,345	189,04
6	Hazırlanana Film Sayısı	48	289	283	2,243	171	3,034
7	Hazırlanan Cd Sayısı	431	2,413	7,403	5,486	7,213	22,946

3.2.6.4. Bireysel İrtibat Çalışmaları

Toplum destekli polislerin günlük görevleri esnasında genel güvenlik ve insani ilişkiler çerçevesinde yaptıkları bireysel ilişkileridir. Uzun süreli bir çalışma olan bireysel irtibat çalışmaları polis ile toplumu yakınlaştıran bir etkinlik olup TDP'nin temel prensipleri arasındadır.

Klasik polislik anlayışına göre genel olarak sadece suç önleyici % 5'lik bir kısım ile ilgilenen polisin TDP düncesiyle önleyici hizmet sunması gereken toplumun büyük kısmı ile de irtibat kurup bilgi paylaşımını yapmasını amaçlar.

Tablo 6 - Bireysel İrtibat Çalışmaları

Yılı	Ziyaret Edilen Esnaf Sayısı	Ba vurusu Nedeniyle İlgili Birimlere ya da Kurumlara Yönlendirilen Ki i Sayısı	Gidiler Umuma Açık İstirahat ve E lence Yeri Sayısı
2007(25 1)	237,464	6,121	5,125
2008 (51 1)	449,092	26,31	22,139
2009 (81 1)	510,315	28,594	26,881
2010	645,023	43,659	30,272
2011	777,281	73,011	54,682
TOPLAM	2.619.175	177,695	139,099

3.2.6.5. Vatandaşın Talebi Üzerine Diğer Kurumlarla İlişkiler

TDP anlayışına göre polis halkın içinde görev yapan devletin ba vuru noktasıdır. Halka hizmet eden polis toplumun istek ve önerilerini de ilgili kurumlara yönlendirmekle de görevlidir. Vatandaşın kar ılı tıkları sorunlara çözüm üretmekle birlikte ilgili kurumları da çözüm için harekete geçirmektedir.

Tablo 7 - Çözümlemek Üzere Bildirilen Konular

Yılı	Emniyet Birimlerine	Belediyelere	Di er Kurum Ve Kurulu lara
2007(25 1)	2,947	2,863	1,621
2008 (51 1)	3,915	2,862	2,379
2009 (81 1)	3,989	2,029	1,874
2010	7,453	3,129	2,961
2011	10,181	6,036	3,766
TOPLAM	28,485	16,919	12,601

3.2.6.6. Okul Aile Birli i Toplantıları

Suç önlemede e itim kurumları ile ili kiler önemli bir yer tutmaktadır.E itim kurumları ile i birli inin iyi olması e itim gören ö rencilerin suça sürüklenmesi ya da suç ma duru olmasının engellemesinde önemli bir yer tutmaktadır.Okul yönetimi ve ailelerle ili kilerin yüksek düzeyde sa lanması lazımdır.

Tablo 8 - Katılım Sa lanan Okul Aile Birli i Toplantıları

Yılı	Gidilen Toplantı Sayısı	Katılan Veli Sayısı	Katılan dareci ve Ö retmen Sayısı
2007(25 1)	2,328	33,767	10,347
2008 (51 1)	942	40,818	5,193
2009 (81 1)	1,359	45,831	6,966
2010	2,060	77,719	13,169
2011	1,560	78,565	11,483
TOPLAM	8,249	276,700	47,158

3.2.6.7. Düzenlenen Sosyal Etkinlikler

Polis sadece pasif bir kamu düzenini sa lamakla görevli de ildir. Polis toplumda önem arz eden hizmetleri ve bu i levi sahiplenilen kurum eksikli ini de

dolduran niteliktedir. Bu sosyal etkinlik çalı malı ile hem toplum kontrol edilmi hem de toplum suç ma duru olmaktan korunmu olmaktadır.

Tablo 9-Düzenlenen Sosyal Etkinlikleri

Yılı	Spor Müsabakaları		Di er Sosyal Etkinlikler	
	Sayısı	Katılımcı Sayısı	Sayısı	Katılımcı Sayısı
2007(25 1)	33	480	47	6,060
2008 (51 1)	521	12,175	374	71,478
2009 (81 1)	738	16,153	1,939	154,268
2010	1,636	42,022	1,932	267,154
2011	1,998	67,019	3,162	449,261
TOPLAM	4,926	137,849	7,454	948,221

Tablo 10 : - Sosyal Yardım Faaliyetleri

Yılı	Ni an - Dü ün - Evlilik Veya Sünnet Dü ünü	yeri Açılı ı
2007(25 1)	424	459
2008 (51 1)	1,872	2,706
2009 (81 1)	23,089	1,534
2010	6,657	4,628
2011	5,006	2,761
TOPLAM	37,048	12,088

3.2.6.8. Sosyal Yardımlar

TDP, tüm topluma hitap etmektedir. Polis görevinin ifası sırasında kar ıla tı ı ı toplumdaki yardıma muhtaç ki i ya da sosyal kurumla irtibat kurması gereken

vatanda lara da yol gösterici konumdadır. Polis kar ıla tıkları yardıma muhtaç ki ilere ilgili kurumlarca yardım yapılmasını sa lamaktadır.

Tablo 11: Sosyal Yardım Yapılmasının Sa lanması

Yılı	Sosyal Kurumlara Tevdi edilen Kurum Sayısı				Sosyal Kurumlarla rtibatlı Sa lanan Ki i Sayısı
	Engelli	Sokak Çocu u	Ya lı	Di er	
2007(25 1)	90	283	55	273	462
2008 (51 1)	320	184	310	3,779	2,153
2009 (81 1)	196	224	489	3,665	16,398
2010	556	283	1,044	12,449	17,872
2011	663	301	780	8,095	28,684
TOPLAM	1,825	1,275	2,678	28,261	65,569

3.2.6.9. Destek Ziyaretleri

Güvenlik hizmetlerinin sunulması sırasında vatanda a danı manlık ve yol göstericilikte yapmaktadır. Resmi kurumlarla ili kisi olan vatanda ların yönlendirilmesi konusunda önemli bir görev üslenmektedir. Bunun yanı sıra TDP hizmetleri sırasında suç ma duru ki ilere, intihara te ebbüs etmi ki ilere ve taziye ziyaretlerine de önem vermektedir.

Tablo 12- Destek Ziyaretleri

Yılı	Ziyaret Edilen Suç/Olay Ma duru Sayısı	ntihara Te ebbüs Ma duru Sayısı	Taziye Ziyareti Yapılan Hane Sayısı
2007(25 1)	7,997	427	1,029
2008 (51 1)	12,802	687	2,732
2009 (81 1)	15,942	1,320	3,590
2010	21,286	1,697	8,144
2011	25,583	1,677	10,69
TOPLAM	83,61	5,808	26,185

Tablo 13: Ziyaretler

Yılı	Ziyaret Edilen Huzur Evi Sayısı	Ziyaret Edilen SHÇEK Çocuk Bakımevi Sayısı
2007(25 1)	155	304
2008 (51 1)	318	748
2009 (81 1)	312	586
2010	678	1107
2011	836	974
TOPLAM	2,299	3,719

3.2.7. TDP’N N TERÖRLE MÜCADELEDE KULLANIMI

TDP’nin yerel faaliyetler ve mikro düzeyde uygulamaları, toplumsal dokuya uygun yöntemler kullanarak suça ve suçlulu a yakla tı ı bilinmektedir.Esasen ciddi toplumsal travmalara neden olan büyük çapta terör saldırılarıyla yüzle mek zorunda kalmı ABD, ngiltere ve Türkiye gibi ülkelerde terörle mücadele uygulamaları daha mikro düzlemde ele alınmaya ba lanmı tır.Bu yakla ım çerçevesinde,TDP uygulamaları halkın deste ini alarak, çok sektörlü bir yakla ımla terörle mücadele faaliyetlerinde de uygulanmaya ba lamı tır.⁷¹

Polisin görevi sadece suçla mücadele de ildir. Toplumdan tamamen kopmu , toplumun deste inden yoksun polisin ba arılı olamayaca ı ve sorunların çözümünde kesin sonuca ula amayaca ı yapılan ara tırmalar ve gözlemler sonucunda ortaya çıkmı tır.

Temel anlayı ında korku ve belirsizlik ortamı olan terörle mücadele de toplum destekli polisli i kullanmak olumlu sonuçlar verebilir.Terörle mücadele klasik polislik anlayı ı ile yapıldı ında sadece olaylar üzerine gidilece i için sebeplerle mücadele edilememektedir.

Bu da günümüzün moda tabiriyle “Terörle De il Teröristle Mücadele” anlayı ile çakı maktadır. TDP terörle mücadelede en etkin yöntemlerden biridir.Toplumdaki terör korkusu ve oç alma duygusunu azaltmakta en etkili yöntemdir.TDP’nin terörle mücadelede kullanılmasının ana amaçlarından biride

⁷¹ ÖZEREN S.C NO LU H.,Terörle Mücadelede TDP Uygulamaları,TDP,Adalet Yay.,Ankara 2010 s.188

polisle toplum arasında bilgi akınının ve işbirliğinin sağlanarak işbirlikçi bilgilerin kullanılmasıdır.

Terörle mücadele faaliyetlerinin teröristle mücadele ve terörle mücadele ekinde iki farklı mecrada yürütülmesi zorunlulu u gerek anlayı gerekse metotsal bazı yeni uygulamaların geli tirilmesi zorunlulu unu do urmu tur. Teröristle mücadele denildi inde eylemsel düzeyde, terörist aktiviteler gerçekte tiren ya da bunlara destek verenlere yönelik yürütülen operasyonel faaliyetler kastedilmektedir. Terörizm ile mücadele daha kapsayıcı ve terörizmi do uran sosyal,siyasi, ekonomik ve kültürel nedenlere yönelik geli tirilen müdahaleleri içermektedir.Buradan da anlaşılabilece i gibi operasyonel faaliyetlerin öncelenmedi i, diyalog artırımı faaliyetleriyle ilgili taraf ve aktörlerin çözüm odaklı faaliyetlere çekildi i bir anlayı tanımlanmaktadır.Burada asıl amaç örgütlerce eleman kazanmakta gerekçe olan sorunlu alanların demokratik yaklaşımlarla azaltılarak örgütlerin istismar havuzlarından çıkartılmasıdır.⁷²

Uzun yıllardır terörizm ile mücadele eden ülkemizde geleneksel mücadele araçları olan polis, asker ve adli makamlar haricinde geleneksel olmayan üniversite ,STK, vakıflar gibi unsurlarında katılımıyla etkinli in artacağı dü ünülmektedir.

Örgütlerin üye kazanma yolları olarak” arkada çevresi, akraba çevresi, hem ericilik,dini de erleri kullanma, etnik kökeni kullanma ve sosyal ve kültürel faaliyetler” olarak sayılabilir.Bu gibi yollardan kendisine üye kazandıran terör örgütleriyle mücadelede toplumun bütün katmanları ile çözüme odaklanılmalıdır.TDP bu birliktelikte bir koordinatör görevini üstlenmektedir.

TDP, terörle mücadelede özellikle ön alma çalış malarında etkindir.Yeni bireylerin örgütle tanı maları ve örgüte katılımlarının engellenmesinde başarı ile kullanılabilir.TDP'nin bölgenin yapısına uygun olarak mikro düzeyde geli tirdi i çözümler toplumun üzerinde etki yapmakta ve uzun vadede örgütlere eleman teminini en dü ük seviye indirmektedir.

⁷² C NO LU H.SEVER M.,Terörle Mücadelede TDP Uygulamalarının Etkinli i,Suçla Mücadelede Ça da Yaklaşımlar,Polis Akademisi Yay.Ankara 2011,s.31

Kamu vicdanında terörizm konusunda farkındalığın artırılmasında TDP uygulamaları son derece etkindir. Polis-halk ilişkilerinin olumlu bir zemine oturtulması ve bu kesimler arasında bilgi akışının etkin bir şekilde yapılması, TDP'nin temelidir. Polislin düzenlenen farklı etkinliklerle polis toplumuyla yani mü teri ile yeni iletişim kanalları kurulacak ve toplumun terörizm ile mücadelenin önemli bir ayağı olan teröristle mücadelede polise vereceği destek miktarı ve kalitesi artacaktır.⁷³

Terörle mücadele, örgütlerle silahlı mücadele ile birlikte istihbarat ve her türlü lojistik çalışmaları da içermektedir. Terörün hedef kitlesi olan toplumun devlet ile arasındaki güvenin devamlı bir şekilde korunması lazımdır. TDP, güvenlik birimleri ve vatandaşlar arasında iletişimin kilit taşıdır. Toplum odaklı çalışmalar ile vatandaşın örgütten uzaklaşmasını sağlanırken aynı zamanda da kişilerin topluma uyum sağlamaları da gerçekleştirilir.

3.2.7.1. Terörle Mücadelede Mardin TDP Örneği

Ülkemizde terör olaylarının yaşandığı bölgelerde TDP'linin öncelikli görevi terörün çözülmesine yönelik projeleri hayata geçirmektir. Bu amaçla yola çıkan Mardin TDP birimi projeleri hazırlamadan önce olarak kendini kontrol etmiştir.

TDP faaliyetlerinin olumlu neticelerinin yanında, bölge halkı ve bölgede görev yapan emniyet görevlileri için yeni bu polislik türüne geçiş ve uygulama sürecinde bazı problemlerle karşılaşmıştır. Gözübenli'nin Doğusu ve Güneydoğusu özelinde incelendiğinde şu sorunlar ortaya çıkmıştır

-Personelle İlgili Sorunlar

-Değişimin Getirdiği Kurumsal Sorunlar

-Faaliyetlerin Yürütülmesinde Karşılaşılan Sorunlar⁷⁴

⁷³ ÖZEREN S.C NO 1 LU H.,Terörle Mücadelede TDP Uygulamaları,TDP,Adalet Yay.,Ankara 2010 s.201

⁷⁴ YILDIZ S. AHN B.,TDP'NİN TERÖRLE MÜCADELE KULLANIMI VE MARDİN ÖRNEĞİ,TDP,Adalet Yay.,Ankara 2010 s.225

Üç ana ba lık halinde bir öz ele tiri yapan Mardin TDP önce personelin TDP felsefesine inanarak çalı anların tamamının sürece dahil olması sa lanmı tır.Tüm birimlerde çalı an personelce benimsenmesine çalı arak her çalı anın gönüllü bir TDP üyesi gibi dü ünmesine u ra ılmı tır.

Her de i imde oldu u gibi kurumsal de i imlerde de mutlaka direnen bir grup olacaktır.TDP, polislerin daha önce pek de alı ık olmadıkları bir polislik anlayı ıdır..Yeni olu turulan polislik anlayı ı personel üzerinde rol ve çalı ma belirsizli i baskısı olu turmaktadır.Mardin’de bu a ılmaya çalı ılmı personelin geçmi te uzak kalmaya çalı tı ı halk ile yakınlamasına özen gösterilmi tir.TDP koordinesinde sistematik ve planlı çalı malar yürütülmü tür.

TDP’nin kar ıla tı ı di er sorun ise yapmı oldu u faaliyetlere katılımın az olması idi. Geçmi teki kötü hatıralar ve örgüt baskısı nedeni ile halk yeterince yakınlık göstermemi tir. Buna ra men çalı malar devam etmi halkın evlerine ziyaretler yapılarak halkın güveninin kazanılmasına çalı ılmı tır.Hedef kitle olarak gençler ve çocuklar seçilmi tir.Olu an olumlu hava zamanla büyükleri de etkilemeye ba lamı tır.

3.2.7.2. Mardin le İlgili Projeler

2008 de kurulan Mardin TDP geli tirdi i projeler ile halk ile devlet yakınlamasını sa lamaya çalı mı tır. Terörizm ile mücadelede geli tirdi i projelerden bazıları unlarıdır;

-Beyaz Perde-Beyaz Sayfa

-Köy Ziyaretleri

-Mardin Geceleri

3.2.7.2.1. Beyaz Perde-Beyaz Sayfa

Bu proje ile alakalı öncelikle hedef kitle seçilmi merkeze uzak köylerde ya ayan daha önce devlet görevlileri ile aynı ortamı payla mamı örgütün mutlak hedefi köy çocukları üzerinde durulmu tur.

Hazırlanan sosyal proje ile daha önce Mardin'i hiç görmemi çocuklar gruplar halinde ehir merkezine getirilerek tarihi ve turistik yerler gezdirilmi tir. Sinemada izletilen filmler ile birlikte devlet görevlileri ile birlikte kamuya ait yerlerde yemek yedirilerek önemli birer ahıs oldukları hissettirilmi tir. 3 ay süren proje önemli sonuçlar vermi tir

Proje ba lamadan önce yapılan ziyarette, köy çocukları de il polislerle polis arabalarına dahi yakla mazken, proje bitiminde polis arabası köye girer girmez etrafını çevirip polislerle kucakla tıkları görülmü tür. Bu tecrübeler TDP'nin terörle mücadelede etkin olarak kullanılabiliece inin en güzel göstergesidir.⁷⁵

3.2.7.2.2. Köy Bulu maları

Beyaz Perde-Beyaz Sayfa projesinin devamı olan Köy bulu maları bir önceki projenin evebeyinleri hedef kitle olarak seçmi tir. Köylüler evlerinde ziyaret edilerek önemsendikleri hissedilmi tir.

3.2.7.2.3. Mardin Geceleri

Bu projede de halk ile do rudan ili kiye geçilmesi sa lanmı devlet temsilcilerinin halkın evlerinde misafir edilmesine u ra ılmı tir.Üst düzey devlet görevlilerinin vatanda ların evlerinde yemek yiyerek sorunlarının dinlenmesi hedeflenmi ve olumlu neticeler alınmı tir.

3.2.8. FARKLI B R TDP ÖRNE “ERZ NCAN A LEN Z N POL S PROJES ”

2008 Yılında Erzincan Emniyet Müdürlü ü tarafından hayata geçirilen “Ailenizin Polisi” projesi, dünyada pek e ine rastlanmayan özel bir projedir. Projeye göre polis sorumlu oldu u ailelerle tek tek görü meli her türlü konuda yardımcı ya da yol gösterici olmalıdır.

Projeye göre Erzincan ili dört bölgeye bölünmü her bölge için orantılı bir ekilde personel da ıtılmı ve toplamda 22 bin aile personel ba ına yakla ık 41 aile olarak bölü türülmü tür. Personel bu konu ile alakalı olarak e itilmi e er

⁷⁵ YILDIZ S. AH N B.,TDP'N N TERÖRLE MÜCADELE KULLANIMI VE MARD N ÖRNE ,TDP,Adalet Yay.,Ankara 2010 s.231

vatandaşlar bir sorun ya arsa başlı oldukları polis ile temas kurarak çözüm ile alakalı yollar aranacaktır.

Çalışmanın amaçlarından bazıları halkın özellikle engelli, yaşlı ve bimekanlı insanların yaşam kalitelerini yükseltmek, halkın daha iyi bir hizmet almasını sağlamak, halkın işleri hakkında bizzat bilgilendirilmesini sağlamaktır.

Erzincan polisinin bu projede ulaşmak istediği sonuçları şunlardır;

- a) Ekonomik durumlarından dolayı ihtiyaç sahiplerinin tespiti yapılacaktır.
- b) Okula gitmeyen kız ve erkek öğrencilerin tespiti yapılacaktır.
- c) İleri derecede hasta olduğundan dolayı sağlık kuruluşlarına gidemeyecek durumda olanların tespiti yapılacaktır.
- d) Mahalle sakinleri ve çocukların mahalle ve sokaklarında rahatını bozacak fosseptik çukurlarının, metruk binaların tespiti yapılacaktır.
- e) Can güvenliği açısından tehlike oluşturacak kopmuş elektrik tellerinin tespiti yapılacaktır.
- f) Kamet sahiplerinin huzurunu bozacak babil ve saldırgan hayvanlar tespit edilecektir.
- g) Suç işlenmesine engel olunacak, işlenmiş olan suçların sanıkları yakalanacaktır.
- h) Doğal afet zamanlarında yardımların sistemli bir şekilde dağıtılmasına yardımcı olunacaktır.⁷⁶

Bu proje sonuçları hakkında her ne kadar somut sonuçlar alınmasa da halktan ve basın yayın organlarından yansıyan geri dönüşüm doğru yolda olduğunu göstermektedir.

⁷⁶ www.ailepolisi.com., **Aile Polisi Projesi Uygulamaya Geçti.** 17.1.2008

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. YEREL YÖNETİMLER VE GÜVENLİK GÜÇLERİ YURTDIŞI ÖRNEKLER

4.1. ALMANYA

4.1.1. Genel Olarak Alman Devlet Yönetimi

Federal Almanya, Avrupa'nın ve Avrupa Birliği'nin (AB) önde gelen en önemli ülkelerinden biridir. Bu yönüyle Almanya'nın devlet ve toplum yapısının temelini sadece kendini değil aynı zamanda diğer Avrupa ülkelerini de etkilemektedir.⁷⁷

Federal Almanya'nın bugünkü yönetim sistemini belirleyen iki temel faktörden söz edilebilir. Bunlardan ilki ülkenin federal yapısını oluşturan eyaletlerin tarihsel nedenlere dayanan özgürlüklerini koruma arzuları, ikincisi de II. Dünya Savaşı galiplerinin üniter ve merkezîyetçi bir Almanya'nın bir daha tarih sahnesine çıkmamasına dayalı stratejileridir.

Eyaletlerin kendine özgü gelenekleri ile farklı tarihi gelişimlerinin ve 1815 Alman Birliğine katılan devletçiklerin bağımsızlıklarını korumaları, bugünkü federatif sistemin temel nedenleri olduğu söylenebilir. Zaten Almanya, tarihsel geçmişi içinde de 1933-1945 yılları arasındaki Hitler dönemi dışında hiçbir zaman merkezîyetçi bir devlet olmamış, bu tarihi geçmişi paralelinde de savaş sonrası yeni Almanya kurulmuş ve Bonn Anayasası hazırlanırken; 11 eyaletten ibaret federatif bir yapı esas alınmıştır.⁷⁸

1949 yılında kabul edilen Federal Almanya Anayasası, Hitler dönemine tepki olarak yapılmış demokratik ve özgürlükçü bir anayasadır. Bu anayasa ile merkezîyetçiliğin ağırlığı bastırılmış federal devlet yapısı öngörülmüştür.

Ülke 16 eyalete, eyaletler, yönetim bölgelerine, ilçelere, beldelere ve ilçeden bağımsız şehirlere (kreisfreie Städte: kent-ilçe) ayrılır. Eyaletler; tarihi, sosyal, kültürel, demografik, ekonomik koşullara göre farklı idari yapılanmalara sahiptir ve

⁷⁷ AKAR E. Ve Diğerleri, **Karşılaştırmalı Polis Yönetimi**, EGM Strateji Daire Başkanlığı Yayınları, Ankara 2008, s.9

⁷⁸ Uzun İsmet, **Federal Almanya 21.yy.'da Yönetim**. İçişleri Bakanlığı Stratejik Araştırmalar Merkezi Yayını, Ankara 2003, s.602

bu yapılanmalar biraz da II.Dünya Sava ı sonrasında galip devletlerin arzularına göre gerçekleşmiştir. Örneğin, Bayern ve Baden-Württemberg gibi güney eyaletlerinde Fransız yönetim sisteminin, Niedersachsen gibi kuzey eyaletlerinde de İngiliz yönetim sisteminin etkileri görülür.⁷⁹

Eyaletlerin de bazı alanlarda kısıtlı egemenlik hakları bulunmaktadır. Eyaletler bu haklarını kendi yasama, idare ve yargı erkleri ile kullanmaktadırlar. Ancak yasamanın ayrılmaz bir merkezde, yani federal devlette; yasaların uygulaması olan idari görevler de eyaletlerde bulunmaktadır.⁸⁰

Küçük birer devlet olan bu eyaletlerin her birinin seçimle gelen bir meclisi, hükümeti ve yüksek mahkemelerde dahil yargı kurumları vardır.Ayrıca her bir federal devletin kendine has anayasası vardır.

4.1.2. ALMANYA KOLLUK YAPILANMASI

İlk defa polislik mantığında yapılanmanın 1530 yılında kurulan iç güvenlik tekilatı kırsal bölgelerde büyük toprak sahiplerinin kontrollerindeki kır polislerinin şehirlerde ise Steuerrant denilen polislerce sağlanmakta idi.1936 yılında Hitler tarafından merkezîleşen polis birimleri Nazi partisinin denetiminde görev yapmaktadır.1949 anayasasından itibaren federatif olarak birliktelikte polis tekilatları federal devletlerin emrine devredilmiştir.

Alman iç güvenlik sistemini belirleyen faktörler, Alman Federalizminin özellik ve geleneklerini yansıtır. Almanya, Hitler dönemi dışında hiçbir zaman merkeziyetçi bir devlet olmadı için, iç güvenlik sistemi de merkeziyetçi anlayış yerine federatif bir anlayışla düzenlenmiştir. Alman iç güvenlik sistemi devlet geleneğinin paralelinde ve biraz da merkeziyetçi Nazi polisinin kötü anıları nedeniyle, genelde federatif bir yapılanma göstermekteyse de eyaletler üstü federal bir polis tekilatı da vardır. Bu karakteristik özelliklere sahip olan Alman iç güvenlik yapısı polisten ibaret bir tekli sistem özelliğini göstermekte, jandarma örgütüne rastlanmamakta, kırsal polis hizmetleri de yine polis aracılığıyla yerine getirilmektedir. Polis, genelde eyaletlere bağlı olmakla birlikte, federal devletin

⁷⁹ UZUN ,a.g.e.s.603

⁸⁰ CAN ,a.g.e.s.37

emrinde de bazı alanlarda görev yapan bir federal polis bulunmakta, ancak federal polis “milli polis” vasfını taşımamaktadır.⁸¹

Oldukça karışık bir yapıya sahip olan Alman polis tekilatının yapısı ve işleyiş tarzını ifade etmek biraz zordur. Çünkü her eyaletin farklı bir yapılanması vardır. Bundan dolayı her eyalette farklı bir polis yapılanması bulunmaktadır.

Buna rağmen polis yapılanması hakkında genel olarak üç farklı bir polislik sistemi üzerine kurulmuştur. Bunlar “Dağınık Polis Sistemleri”, “Merkeziyetçi Polis Sistemleri” ve “Bütüncül Polis Sistemleri”dir.

Eyaletler kendi sınırları içinde geçerli olacak kamusal düzen ve güvenlik yasalarını yapmakta, yerel polisin ve yönetsel birimlerin yapılanmasını ve çalışma esaslarını belirlemektedirler. Diğer taraftan yine Federal Anayasaya dayanılarak kurulmuş federal polis birimleri, genellikle Federal İçişleri Bakanlığına, bazı özel alanlarda görev yapan federal polis birimleri ise o özel alanla ilgili federal otorite veya federal bakanlığa bağlı bulunmaktadır.⁸²

Federal polis dışında kalan polis ise eyalet yönetimlerine bağlıdır. Ancak, eyaletler arasında büyük farklılıklar olduğundan tek tip bir polis yapılanmasından söz etme imkânı yoktur. Bu bağlamda polis birimlerinin ortak noktalarına bakıldığında; bütün eyaletlerde polis birimlerinin eyalet İçişleri Bakanlarına; Berlin, Bremen ve Hamburg şehir devletlerinde ise İçişleri Senatörlerine bağlı olduğu görülmektedir. Bavyera, Baden-Württemberg, Hessen ve Bremen eyaletlerinin büyük şehirlerinde ilgili belediye başkanları; eyalet içişleri bakanlarının altında polis amiri olarak yetki ve sorumluluk taşımaktadırlar. Nordrhein-Westfalen ve Rheinland-Pfalz eyaletlerinde ise köylerin bağındaki idari amire (Gemeinde) bazı polis görevlerinin verildiği görülmektedir.⁸³

Terörle mücadele ve organize suçlarda genellikle federal polis birimleri olan BKA ve BGS denilen birimleri mücadele etmekte Silahlı mücadele de ise GSG-9’un denilen taktik anti-terör müdahale grubu yapmaktadır. Terörle mücadele (CT-

⁸¹ UZUN, a.g.e.s.624

⁸² Fairchild, E. And Harry Dammer, Comparative Criminal Justice Systems Belmont, CA (USA) Wadsworth, 2000, s.102-103

⁸³ Reichel, Philip. L., (2002), Comparative Criminal Justice Systems Prentice Hall, New Jersey 2002 s.164-168

Counter Terrorism)aktif faaliyetleri, istihbari açıdan ise Federal Almanya stihbarat Servisi (Bundesnachrichtendienst, BND)ve Anayasayı Koruma Dairesi (BfV) tarafından yapılmaktadır.

Toplumsal olaylar için polis hazır kuvvetleri kullanılmaktadır. Toplumsal olaylarda hazır kuvvet polislerinin kullanılması Eyalet ç i leri bakanının iznine ba lıdır. Alman anayasasının 91. Maddesine göre devlet bütünlü ünü tehlikeye atan durumlar hariç federal devletin yardım etmesi mümkün de ildir.

4.1.2.1. Federal Düzeyde Polis Yapılanması

Federal düzeyde federal iç i leri bakanlı ına ba lı olarak görev yapan federal polisin yapılanması u ekildedir. Kriminal Polis Dairesi (Bundeskriminalamt, BKA), Federal Sınır Koruma Polisi (Bundengrenzschutzspolizei, BGS), Federal Yol Polisi (Bundesbahnpolizei), Federal Su Yolları Polisi (Stormpolizei), Federal Hava Yolları Polisi (Luftpolizei), Federal Parlamento Polisi (Bundestagspolizei), Anayasayı Koruma Federal Dairesi (Bundesamt für Verfassungsschutz, BfV), Organize Suçlara Mücadele Birimi eklindedir

4.1.2.1.1. Kriminal Polis Dairesi (Bundeskriminalamt, Bka)

Bu birim federal ç i leri Bakanlı ı'na ba lı olarak görev yapmaktadır.Merkezi Wiesbaden'de bulunan BKA, hem federal devlet ve hem de eyalet polisine destek vermekte, suçluların muhtelif eyaletlerde veya uluslararası alanda eylem koymas ı veya çok önemli bir suçun i lenmesi hallerinde görev almaktadır.

BKA'nın görevleri arasında; suç istihbaratını almak, de erlendirmek ve sonuçlarını ilgili makamlara duyurmak, kriminal teknik konularda incelemeler yaparak ilgili birimlere iletmek ve uluslararası polis ileti imini sa lamaktır.

4.1.2.1.2. Federal Sınır Koruma Polisi (Bundengrenzschutzspolizei, Bgs)

Federal iç i leri bakanlı ına ba lı olarak ç alı an bu birim1951 yılında kurulmu tur.Grevleri arasında sınırdan yasad ı geç i leri engellemek, sınır güvenli ini sa lamak, kimlik ve pasaport kontrolü yapmak sayılabilir.

BGS'nin görev alanında ayrıca; uluslararası cinayetler, insan ve uyuşturucu kaçakçılığı, demiryolu ve havayolu güvenliği, anayasal organların ve federal bakanlıkların korunması, Kuzey Denizi ve Baltık Denizinin güvenliğinin sağlanması, uluslararası polis etkinliklerine katılım ve gerektiğinde eyalet polisinin desteklenmesi de bulunmaktadır. Federal sınır koruma polisi, savaş halinde askeri saldırılara karşı koymakla da yükümlüdür. BGS'ye bağlı olan Polis Taktik Timi (GSG-9, Grenzschutzgruppe-9) ise, 1972 Münih Olimpiyat Oyunları sırasında Arap teröristlerin baskınında yaşanan acizlik nedeniyle 1973'de kurulmuştur.⁸⁴

4.1.2.1.3. Federal Yol Polisi (Bundesbahnpolizei)

Federal Ulaştırma Bakanlığı'na bağlı olarak çalışan Federal Yol Polisi Müdürlüğü, karakol ve devriye hizmetleri vermekte ve hem otoyollarda ve hem de demiryollarında görev yapmaktadır.

4.1.2.1.4. Federal Su Yolları Polisi (Stormpolizei)

Bu birim Federal Su ve Gemi İşletmesi'ne bağlı olup, tüm Almanya'da göller, büyük kanallar ve nehirlerdeki trafikten sorumludur.

4.1.2.1.5. Federal Hava Yolları Polisi (Luftpolizei)

Federal Ulaştırma Bakanlığı'na olarak görev yapan Federal Hava Yolları Polisinin üst birimi, Hava Yolları İşletme Dairesidir. Görevi kısaca, hava ulaştırmasında kamu güvenliğini ve düzenini korumaktır.

Hava alanlarındaki güvenlik hizmetleri ise hava limanının bulunduğu eyalet polisince sağlanmaktadır.

4.1.2.1.6. Federal Parlamento Polisi (Bundestagspolizei)

Direk Parlamento Başkanına bağlı olan bu birim, parlamento binalarında düzen ve güvenliğini sağlamaktadır.

⁸⁴ UZUN, a.g.e.s.626

4.1.2.1.7. Anayasayı Koruma Federal Dairesi (Bundesamt Für Verfassungsschutz)

Almanya'daki anayasal düzenin ve özgürlükçü demokratik düzenin korunması ile görevi federal devlet ve eyaletlerin Anayasayı Koruma Makamlarınca yerine getirilmektedir.

Federal İçişleri Bakanlığı'na bağlı olan Anayasayı Koruma Federal Dairesinin görevleri şunlardır; a) ırkçı gruplar hakkında istihbarat alma ve değerlendirme, casuslukla mücadele ve anayasayı koruma amacıyla hazırlanan belgeleri toplama sayılabilir. Bu birimin icra yetkisi yoktur. Yani sorgulama ve tutuklama yapamaz.

4.1.2.2. EYALET DÜZEYİNDE POLİS YAPILANMASI

Genel olarak her eyalette İçişleri Bakanı; polis okullarını, adli polis merkez bürosunu, seyyar polisi ve diğer polis birimlerini yönetir. Eyaletlerde kıyıları, otoyollar ve ırmaklarla ilgilenen özel polis birimlerinin yanı sıra istihbarat işlevli Anayasayı Koruma Teşkilatı ve Sınır Polisi de mevcut bulunmaktadır. İçlerde ise emniyet müdürleri şehir polisiyle birlikte adli polisin de sorumluluğunu taşırlar. Polisin organizasyon ve personel işlemleri eyaletin egemenlik hakkı olarak kabul edilir ve eyalet polis teşkilatı, düzeni koruma, cinayet bürosu, sahil koruma ve hazır kuvvet bölümlerinden oluşur. Eyaletler itibarıyla genelde müstakim olan polis birimleri şunlardır: Eyalet Polisi (Landpolizei), şehir Polisi (Stadtpolizei), Eyalet Hudut Polisi (Grenzpolizei), Hazır Kuvvet Polisi (Bereitschaftspolizei).⁸⁵

4.1.2.2.1. Eyalet Polisi (Landpolizei)

Yerel üniformalı eyalet polisinin tüm giderleri eyaletlerce karşılanmakta ve bu birimler eyalet içişleri bakanlarına bağlı bulunmaktadır. Bu birim; eyalet dahilinde kamusal güvenlik ve düzeni sağlamakla görevli olup, önleyici kolluk ve trafik düzenleme görevlerini de yerine getirmektedir.

⁸⁵ Fairchild, E And Harry Dammer, Comparative Criminal Justice Systems Belmont, CA (USA) :Wadsworth,2000,s.102

4.1.2.2.2. Şehir Polisi (Stattpolizei)

Bazı eyaletlerin “Örne ğin Mönih” bazı büyük şehirlerinde kurulmu olan mavi üniformalı şehir polisi; belediye sınırları içerisinde eyalet polisinin tüm görev ve yetkilerine sahip bulunmaktadır.

4.1.2.2.3. Eyalet Hudut Polisi (Grenzpolizei)

Bu birim federal sınır koruma polisi ile birlikte, ancak daha çok münferit geçişlerde gümrük ve pasaport kontrol hizmetleri vermekte ve sınırlardan itibaren 15 km.’lik bir mesafede sınır kontrol görevini yapmaktadır.

4.1.2.2.4. Hazır Kuvvet Polisi (Bereitschaftspolizei)

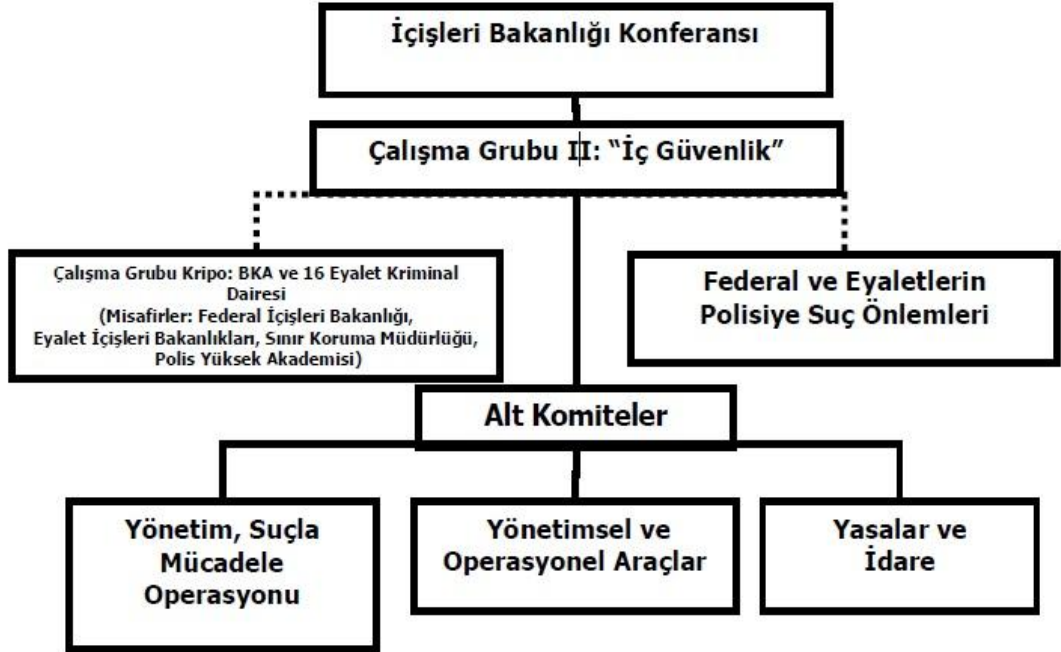
Toplumsal olayları önleme amacıyla kurulan polis birimidir. Her eyalette mevcut olan bu güç, eyalet içişleri bakanlarının izniyle kullanabilmekte, bu birimlerin bazı giderleri de Federal İçişleri Bakanlığı tarafından karşılanmaktadır.⁸⁶

4.1.3. ALMAN POLİS BİRİMLERİ ARASINDAKİ KOORDİNASYON VE BİRLİK

Almanya’da devlet örgütlenmesi federal bir yapıda olduğu için polis birimlerinin federal ve eyalet düzeyinde ve eyaletler arası ilişkilerde sorun yaşayabileceği açıkta gelebilir. Ancak Almanya, merkezi yönetim örgütlenmesine sahip üniter devletlerin çoğundan daha iyi bir koordinasyon ve işbirliği düzeyine sahiptir. Almanya’da eyalet ve federal polisi arasındaki etkileşimi gerçekleştirmek üzere şu şekilde bir yapılanmaya gidilmiştir;

⁸⁶ UZUN, a.g.e.,s.626

ekil 4: Federal ve Eyalet Polisi Birli i⁸⁷

Öte yandan belli suç alanlarında muhtelif birimler arasındaki iş birliğini daha da iyileştirmek için takriben 20 yıl kadar önce ilk defa “Uyu turucu Madde Ortak Tahkikat Grupları” (Gemeinsame Ermittlungsgruppe Rauschgift, GER) oluşturulmuştur. Eyalet polis tekilatına ve gümrük e dahil olan bu birimler uyu turucu madde suçlarıyla ilgili olarak ortak çalışırlar ve her iki kurulu kendi spesifik düzenlemesinden yararlanır. Bu ortak tahkikat gruplarına Federal Kriminal Dairesi yurtdışındaki tekilatlarla irtibat sağlamak konusunda destek hizmetleri vermektedir. Yine uyu turucu madde ile mücadele için Federal Kriminal Dairesi’nde “Temel Madde Kontrol Birimi (GÜS) kurulmuştur. Burada Federal Kriminal Dairesi ve Gümrük Kriminal Dairesi memurları Alman kimya sanayi ile yakın iş birliğini içinde kimyasal maddelerin yurtdışı uyu turucu madde imali için suüstimal edildiği üphelerini tahkik etmektedirler.⁸⁸

⁸⁷ AKAR E. Ve Dişerleri,a.g.e.,s.19

⁸⁸

4.2. BELÇ KA

4.2.1. GENEL OLARAK DEVLET YÖNETİMİ

Belçika'nın 1989 yılında uygulamaya geçirdiği federatif yönetim sistemi 1993 yılında revize edilerek bu günkü sistem oluşturulmuştur. Ülke içindeki Flaman, Fransız ve Almanlardan oluşan etnik yapılardan dolayı üçlü bir denge oluşturuldu ve Belçika'da devlet, toplum, bölge, il ve belediyelerden oluşan beşli bir yapı meydana gelmiştir. Düzenleme ile üç bölge on eyalet ve 589 belediyeden oluşmuştur.

Ülkenin idari yapısında, Temsilciler Meclisi ve Senatörlerden oluşan iki kısımlı Federal Parlamento bulunmaktadır. Federal parlamento, 150 temsilci ve 71 senatörden oluşmaktadır. Genel oylamayla seçilen Temsilciler Meclisi üyelerinden farklı olarak, senatörler ülkedeki dil gruplarına göre yapılan özel bir düzenleme çerçevesinde bir kısmı doğrudan seçilerek, bir kısmı da çeşitli şekillerde atanarak Parlamento'da görev almaktadırlar. Üye sayısı başbakanla beraber 15 ile kısıtlanan Federal Hükümet'in görevi ülke savunması, adalet maliye, sosyal güvenlik (topluluk ve bölge yetki alanına girilmeden), uluslararası ilişkiler, sağlık ve içişleri şeklinde ifade edilebilir.⁸⁹

Belçika etnik yapılara göre bölgelendirilmiş ülkenin kuzeyi Flaman bölgesi, güneyde Valon Bölgesi diğer bölge ise Brüksel bölgesi olarak adlandırılmıştır. Bölgeler ve topluluklar arası ilişki bölümü yapılmıştır. Flaman ve Valon bölgeleri anayasal özerkliğe sahipken Brüksel bölgesi sahip değildir.

Belediyeler ise Eyaletlere bağlı en küçük idarelerdir. Ülkede 589 belediye bulunmaktadır. Kendi meclisleri bulunan belediyeler, belediye başkanının başkanlığında çalışan belediye encümeni tarafından yönetilir. Polis gücüne sahip belediyelerin görevleri ise kanunların uygulanması ve düzenin sağlanması, seçimlerin organize edilmesi, nüfus istatistiklerini takip etmek, ilk ve orta eğitim

⁸⁹ ÇEVRE H.H. ve Diğ. ler, BELÇ KA, Kararlı tırmalı Polis Yönetimi, EGM Strateji Dairesi Başkanlığı yay. Ankara 2008 s.79

gerçekle tirmek, sosyal yardımlarda bulunmak, in aat ruhsatı ve yol tamiri, itfaiye hizmetleri ekinde sıralanabilir.⁹⁰

4.2.2. BELÇ KA KOLLUK YAPILANMASI

Tarihsel nedenlerden dolayı çok parçalı bir güvenlik birimleri yapılanmasına sahip olan Belçika son olarak Fransız ekolünün etkisi ile jandarma, adli polis ve belediye polisinden olu an bir iç güvenlik mekanizmasına sahip olmu tur.

18.yy'da Fransız i galinden sonra kurulan Belçika jandarma te kilatı 1991 yılındaki köklü reformdan sonra siville tirilerek içi leri bakanlı na idari olarak ba lanmı tır. Görev alanı olarak belediye polisinin görev alanı dı ındaki yerler olmu tur.

Çe itli nedenlerden dolayı özellikle güvenlik birimleri arasındaki koordinasyon eksikli inden dolayı 1998 yılında yapılan Octobus Anla ması ile jandarma te kilatı kaldırılmı ve yeni bir güvenlik yapılanması olu turulmu tur.

Octobus Anla masına göre; Belçika'da temel polis i levlerinden sorumlu yerel polis ile özel polisiye i levlerden sorumlu federal polisten olu an tek çatı altında iki seviyeli bir iç güvenlik yapılanması kurulmu tur. ç güvenlik örgütü, yeni iç güvenlik yapılanmasının esaslarını belirleyen yasalarla hukuki zemine oturtulurken, deniz, hava ve demiryolları polislerinin de federal polise entegrasyonu sa lanmı tır. Amaç, parçalı bir yapı sergileyen farklı güvenlik kuvvetleri arasındaki sorunları azaltmak ve hatta hepsini tek bir polis te kilatı altında toplamaktı.⁹¹

Yeni olu turulan yapıya göre federal polis ve yerel polis olarak ikiye ayrılan iç güvenlik te kilatında federal polise ülkenin genel güvenli inin sorumlulu u verilmi tir. Yerel polis ise belirlenmi olan 196 adet polis bölgesinin güvenli inden sorumludur.

Yeni yapılanma ile federal polis 1 Ocak 2001'de ve 196 yerel polis birimi ise 1 Ocak 2002'de çalı maya ba lamı tır. Yerel polis ile federal polis arasındaki ili kiye bakıldı ında hiyerar ik de il i levsel bir ba lantı oldu u görülmektedir. Yerel polis

⁹⁰ www.foreigntrade.gov.tr

⁹¹ Sadykiewicz, Michael ve Maria Haberfeld 'Belgium' Encyclopedia of Law Enforcement, USA: Sage Publications, 2005, Thousand Oaks, s.966

yasal çerçeve içinde özerkliğe sahip olarak 196 yerel yönetim içinde kurulmuştur. Bu yerel polis birimleri, toplum destekli polisli ve dayalı olarak temel polis seviyelerinden, kamu düzeninin korunmasından adli kolluk görevlerinden sorumludurlar. Yerel güvenliğin yönlendirilmesinden Yerel Güvenlik Planı oluşturulan Yerel Güvenlik Kurulu sorumludur. Federal polis, özel görevleri, süper yerel görevleri yapar ve yerel polise ve yetkililerine destek verir. Federal düzeyde polisin yönlendirilmesi Ulusal Güvenlik Planını yapan Ulusal Polis Kurulu tarafından yapılır. Yeni yapılanmada Belçika Polisi federal polis ve yerel polisin birbirine entegre edildiği hiyerarşik bağından ziyade iki levsel ilişkinin olduğu ve toplum destekli polislik anlayışına dayanan bir görünüm olmuştur.⁹²

Belçika poliste kilatı, savunma bakanlığına bağlı olarak görev yapar. Türkiye'deki genel müdürlüğe eşdeğer bir genel müdür yönetiminde olan poliste kilatı 5 adet daireden oluşur.

Bu daireler şunlardır;

- a) Federal Polis Daire Başkanlığı
- b) Yerel Polis Daire Başkanlığı
- c) Enformasyon ve Halkla İlişkiler Dairesi Başkanlığı
- d) Eğitim Daire Başkanlığı
- e) Uluslararası Birlik Daire Başkanlığı

Federal düzeyde İçişleri Bakanı, federal polisin koordinasyonundan ve yerel polisin federal polisle işbirliğinden sorumludurlar. Bu bakanlıklara bağlı olarak görev yapan Federal ve Yerel Polis Genel Müfettişliği de tüm polis birimlerinin denetimi ve halkın polisle ilgili şikâyetlerinin incelenmesi görevlerini üstlenmiştir. Yerel düzeydeki polis otoriteleri, belediye başkanı ve polis meclisi ile iç güvenlik reformuyla oluşturulan, belediye başkanı, savcı, polis şefi ve Federal Polis Koordinasyon Müdüründen ibaret “Yerel Güvenlik Konseyi”dir. Taraftar iç

⁹² Bergman, Denis, (), **Police And Gendarmerie Reform In Belgium: From Force to Service**, Geneva Centre For The Democratic Control Of Armed Forces (DCAF) Working Paper 2005 s.157

güvenlikten sorumlu olan il valileri ile **arrondissement** komiserleri ise bu görevlerini iç güvenlik reformundan sonra federal polis aracılığıyla yerine getirmektedirler.⁹³

4.2.2.1. Federal Polis Yapılanması

Federal polis Belçika'da federal düzeydeki temel iç güvenlik kurumudur. Bu birim, İçişleri Bakanlığı'nın suçla mücadele, kamu düzeni ve asayişin sağlanması, özel güvenlik personelinin teminiyle yönetimi ve denetimi alanındaki görev ve yetkilerinin icra organıdır. Federal polis, aynı zamanda tüm polis teşkilatının özellikle de lojistik ve kriminal polislerin eğitim merkezi şeklinde de bir üsüne yerine getirmektedir. Yaklaşık 12.500 federal polis vardır.

Federal Polis içerisinde üs birimler bulunmaktadır:

1. Adli Polis
2. Adli Polis
3. Deniz Polisi
4. Ulaştırma Polisi
5. Otoyol Polisi
6. Demiryolları Polisi
7. Havalimanı Polisi
8. Yabancılar Birimi Polisi
9. Çevik Kuvvet
10. Kraliyet Sarayını Koruma Polisi⁹⁴

Federal polisin yapacağı işlemler birimlere göre ayrılmıştır. Her birim adını aldığı görevleri yerine getirmekle sorumludur.

⁹³ **ÇEVRE H.H.** ve Diğ. lerleri, **BELÇİKA, Karşılaştırmalı Polis Yönetimi**, EGM Strateji Daire Başkanlığı yayı. Ankara 2008 s.82

⁹⁴ **Sadykiewicz, Michael ve Maria Haberfeld.a.g.e.s.967**

4.2.2.2. Yerel Polis Yapılanması

Yerel polisin genel sorunlarını çözmeye merkez tekilatındaki Yerel polis daire Başkanlığı koordinasyon yapar. Merkezî yönetimin yapılarındaki gibi Belçika’da merkez tekilatının tarafları temsilcileri yoktur. Ancak merkezdeki ilgili birim yerel birimlerin koordinasyonunu yapmaktadır. Bu bağlamda Yerel Polis Daire Başkanlığına paralel olarak Brüksel’de oluşturulan Daimi Ulusal Polis Komisyonu vardır. Bu komisyon, Valon bölgesinden 5, Flaman bölgesinden 7 ve Brüksel’den 2 emniyet müdürünün katılımıyla 14 üst yönetici müdürden oluşmaktadır. Bu meclis, esas olarak yerel polisin günlük aktiviteleri için danışmanlık görevi yapmaktadır.⁹⁵

Belediye başkanlarına bağlı olarak hem idari ve hem de adli iç güvenlik seviyelerini yerine getiren yerel polis, 196 birimde iki seviyede tekilatlanmıştır: büyük şehirlerde belediye polisi (municipality police) ve küçük şehirlerde ve kırsalda kırsal polis (Rural Police). Bu birimlerden 50 tanesi sadece bir şehir veya belediye bölgesinde, 146’sı ise küçük kasaba ve köylerde tekilatlanmıştır. Bu yerel polis birimlerinde toplam 28.550 polis ve 1.000 kadar da sivil görevli görev yapmaktadır. Her yerel polis biriminin başında bir yerel polis müdürü vardır. Bu müdür, yerel polisin yönetimi kadar yerel polis konularından ve yerel güvenlik planının uygulanmasından sorumludur. Yerel polis, başındaki müdürü yoluyla seçimle gelen yerel yönetime (belediye başkanı) bağlı çalışmaktadır. Kırsal polis ise Polis Konseyleri (Police Council) aracılığıyla yerel yönetimlere bağlıdır. Bu komisyonlar büyüklüğüne bağlı olarak her köyden bir temsilciye sahiptir.⁹⁶

Yerel polisin güvenlik konusunda yetersiz kalması halinde belediye başkanının askeri kurumlardan yardım isteme yetkisi vardır. Belediye sınırlarıyla yetki alanı belirlenen yerel polisin gerektiğinde kamu güvenliğini sağlamak amacıyla federal olarak görevlendirilmesi imkânı da vardır.

Her polis bölgesi için hazırlanması gereken “Yerel Güvenlik Planları” ise global güvenlik yaklaşımına entegre edilecek öncelikli yerel amaç ve görevlerle

⁹⁵ ÇEVRE K.H.H. ve Diğerleri, BELÇİKA, Kararlı Tırmalı Polis Yönetimi, EGM Strateji Daire Başkanlığı yayı. Ankara 2008 s.83

⁹⁶ Sadykiewicz, Michael ve Maria Haberfeld.a.g.e.s.967

bunların gerçekte tirilme yollarını, yerel düzeyde adli ve idari polisin görevlerini ve yerel polisin icra kabiliyetini, yerel polisin federal nitelikli görevlerin icrasına katkılarını ve bölge toplumuna özgü amaç ve görevleri içermektedir. Yerel polisin finansmanı federal bütçeden komünlere sağlanan katkıya dayalıdır. Federal hükümet yerel güvenliğin temini için asgari normları saptamakta, komün meclisleri de bu normlara göre polise verilebilecek imkanları belirlemektedir. Personel aylıkları Kral tarafından saptanan normlara göre valinin onayı alınarak belediye meclisince tespit edilmekte, ayrıca belediyeler, polisin lojistik desteği konusunda da çileri Bakanlıından yardım almaktadırlar. Büyük ehirlerde polis, belediyelere bağlı olmakla birlikte, ehirin önem ve özelliklerine göre de en daha geniş organizasyonlara da rastlanmaktadır. Büyük ehir polis örgütlerinde görülen ortak birimler ise seyyar polis karakolları, ara tırma karakolları “suç yeri inceleme ekibi”, arama birimleri, gençlik karakolları ve trafik servisleridir.⁹⁷

Küçük komünlerde kolluk görevi belediye başkanına bağlı olan kır bekçileri tarafından yapılır. Kır bekçileri hem genel kolluk hem de gerektiğinde sınırlı bir yetkiyle adli kolluk görevini de yapmaktadır.

Çok farklı etnik yapıya sahip olan Belçika'nın diğer kurumlarında olduğu gibi güvenlik tekilatında da etnik yapılar dikkate alınmıştır. Oluşturulan ‘Adli Polis Müfettişliği’ ile suçla mücadele eden polisin demokratik kurallar içerisinde hareket ederek toplum üzerinde bir otorite de il de hizmet eden bir kurum olarak görev yaptırılması amaçlanmıştır.

⁹⁷ ÇEVRE K.H.H. ve Diğerleri, BELÇİKA, Karşılaştırmalı Polis Yönetimi, EGM Strateji Daire Başkanlığı yayı. Ankara 2008 s.83

BE NC BÖLÜM

5.GÜVENL K H ZMETLER N N YERELLE MES DE BURSA ÖRNE

Bu bölümde yerel güvenlik hizmetleri sunulmasında ülkemizdeki en iyi örnek olan Toplum Destekli Polislik uygulamaların örnek olarak Bursa Emniyet Müdürlü ü'ne ba lı olan Bursa Toplum Destekli Polislik ube Müdürlü ü incelenecektir.

5.1. BURSA TDP TAR HÇES

Problem çözmeye odaklanmak suretiyle sorumluluk ve etkinli i geli tirmeyi hedefleyen, vatanda odaklı hizmet sunma, önleme, toplumla i birli i ve ortak çalı malar gibi faaliyetlerin yanı sıra, geleneksel kolluk uygulamaları özelliklerini de kapsayan ve Suç ve Sosyal Düzensizliklere odaklanan bir felsefe olarak tanımlanan Toplum Destekli Polislik Bursa ubesi; ç i leri Bakanlı mın 31.05.2006 tarih ve 49 no.lu, Emniyet Genel Müdürlü ünün 31.05.2006 tarih ve 50 no.lu genelgeleri ile pilot bölge olarak seçilen 10 adet ilden biri olan Bursa ilimizde 23.06.2006 tarihinde Toplum Destekli Büro Amirli i olarak kurularak hizmete ba lamı ve 18.02.2009 tarihli "Toplum Destekli Polislik ube Müdürlü ü Yönetmeli i" gere i 20.07.2009 tarihi itibariyle ube Müdürlü üne dönü türülerek hizmetlerine devam etmektedir.

1 emniyet müdür yardımcısının koordinasyonunda Toplum Destekli Polislik ube Müdürlü ü Bursa kent merkezinde “ Nilüfer- Osmangazi ve Yıldırım merkez ilçelerinde “ ube Müdürlü ü olarak faaliyetlerine devam etmekte olup, ç i leri Bakanlı mın 09.06.2009 sayılı kurulu onayı ve Bursa Valili inin 23.06.2009 sayılı olurları ile nüfusu 30.000 üzerinde olan “Gemlik, negöl, Karacabey, Mudanya, Mustafakemalpa a, Orhangazi, Gürsu, Yeni ehir ve Kestel” ilçelerinde Büro Amirli i düzeyinde Toplum Destekli Polislik Büro Amirlikleri kurularak faaliyetlerine ba lamı , nüfusu 30 binin altında bulunan “Keles, znik, Harmancık, Büyükorhan ve Orhaneli” ilçelerinde ise Polis Merkezleri bünyesinde 1 personel görevlendirilmek suretiyle yapılanma i lemleri tamamlanarak adı geçen dı ilçelerde de hizmete sunmaktadır.

5.2. F Z K YAPISI VE NSAN KAYNAKLARI

Toplum Destekli Polislik ube Müdürlü ü hizmet binası, 1 Emniyet Müdürlü ü binalarından ba ımsız olarak Nilüfer İlçesi Cumhuriyet Mahallesi Fatih Sultan Mehmet Bulvarı Kahraman Sokak Cumhuriyet Parkı içerisinde müstakil tek katlı ah ap bir bina içerisinde hizmet vermektedir. Hizmet binası Nilüfer Belediyesi tarafından in a edilen Bursa TDP, yapılan ikili protokol gere i 29 yıllı ına Bursa Emniyet Müdürlü ü Toplum Destekli Polislik hizmetlerinde kullanılmak üzere bedelsiz olarak tahsis edilmi tir.

Çe itli rütbelerdeki toplam 54 personel ile görev yapan Bursa TDP Halen Nilüfer ilçesinde 12 ekip, Yıldırım İlçesinde 11 ekip ve Osmangazi İlçesinde 18 ekip ekinde görev yapmakta olup, toplamda 41 ekip ile il merkezinde 188 mahallede faaliyet gösterilmektedir.

Kendisine ait bir bütçesi bulunmayan Bursa TDP'nin kırtasiye ve bakım masrafları il emniyet müdürlü ü tarafından kar ılanmaktadır. Kendisine ait bir bütçesi bulunmayan TDP ubelerinin proje a amalarında kaynak sa lamakta sorun çekt i göz ardı edilemeyecek kadar önemli bir durumdur.

5.3. BURSA TDP UBE MÜDÜRLÜ ÜNÜN AMAÇLARI

Problem çözmeye odaklanmak suretiyle sorumluluk ve etkinli i geli tirmeyi hedefleyen, vatanda odaklı hizmet sunma, önleme, toplumla i birli i ve ortak çalı malar gibi faaliyetlerin yanı sıra, geleneksel kolluk uygulamaları özelliklerini de kapsayan ve Suç ve Sosyal Düzensizliklere odaklanmak temel amacımızdır.⁹⁸

Bursa Toplum Destekli Polislik ube Müdürlü ü il genelinde ilçe emniyet müdürlükleri ve di er ube müdürlükleriyle koordineli çalı malara devam edilerek uygulanmakta olan projelerin veriminin artırılarak yeni proje ve fikirlerin üretilebilmesi için çalı ma gruplarının olu turulması amaçlanmaktadır.

Bununla birlikte il genelinde yapılan mahalle toplantıları, BUSMEK toplantıları, kurum kurulu toplantıları ve esnaf toplantılarından beklenen verimin üst

⁹⁸ Bursa Tdp 2011 Faaliyet Brifingi,s.9

düzyeyde sa lanmı olmasđ nedeniyle toplantđların planlı bir ekilde devam etmesi amaçlanmaktadır.

5.4. H ZMET VE FAAL YETLER

2011 yılı içerisinde Bursa TDP tarafından yapılan hizmet ve faaliyetler kısaca unlardır;

Mahallelerde vatanda lara yönelik mahalle toplantđları, kamu kurumlar, özel sektör çalı anları, sivil toplum örgütleri ile belediyelere ait halk e itimin kursiyerleri, esnaflara yönelik esnaf toplantđları yaparak hizmetlerini ve faaliyetlerini yürütmektedir.

Mahalle polislerinin görevleri esnasında 2011 yılı içerisinde; toplam 450 ki inin ve 325 aracın sorgulamasđ yapılmı tır. Bu uygulamalar neticesi aranan 1 adet çalıntı oto ile aranan 6 ahıs yakalanarak ilgili birimlere teslim edilmi tir. Ayrıca faaliyetler esnasında 9 tane hırsızlık üphelisi yakalanarak ilgili birimlere teslim edilmi tir.⁹⁹

2011 yılı içerisinde, 149 adet sokak ve site toplantısı yapan Bursa TDP bu toplantılara yakla ık 7050 mahalle sakini katılmasını sa lamı tır. Bu toplantılar ile bölgenin güvenlik ağıkları ile ilgili olarak bilgilendirmelerde yapılmı tır. Yapılan faaliyetler çerçevesinde halkın güvenlik konularındaki problemlerin çözümünde mahalle polislerine katılımcı olmalarının sa lanması hedeflenmektedir.

71 kez esnaflara yönelik toplantılar yapılmı ve bu toplantılara 1520 esnaf katılmı , ayrıca toplam 24984 esnaf ile ileti im kurularak " yeri Güvenli i" konusunda uyarıcı bilgiler verilmi tir.240 kez Kurumlara yönelik toplantılar yapılmı ve bu toplantılara 11337 Kurum personeli ve kursiyer katılmı tır. Mala kar ı i lenen suçlar konusunda ma dur olan toplam 2220 ki i ile görü lerek ma dur destek programı kapsamında soru turmanın seyri konusunda bilgilendirme yapılmı tır. Suç i lenmeye ortam sa layan kamuya açık 26 adet park alanının ilgili kurumlar ile irtibata geçilerek rehabilite edilmesi sa lanmı tır. Suçlu barındırmaya müsait halde olan 38 adet metruk binanın yıkımı veya onarılması sa lanmı tır. Güvenlik açđ ı

⁹⁹ Bursa Tdp 2011 Faaliyet Brifingi,s.6

olu turan 28 adet hurda aracın bulundu u yerden kaldırılması sa lanmı tır. Mahalle polisleri tarafından görevli buldukları mahallelerde suç öncesi ve sonrasında güvenlik aç ı olu turan yanmayan-arızalı 335 adet sokak lambası tespit edilmi ve ilgili kurumla görü lerek bu arızaların giderilmesi sa lanmı tır. Okullarda 56 adet veli toplantısında 2073 veliye bilgilendirme yapılmı , 665 adet derslere girmek suretiyle 26569 ö renciye bilgilendirme yapılmı tır.1409 kez internet kafe kontrolü yapılmı ve toplam 33 araca da trafik cezası uygulanmı tır.¹⁰⁰

Tablo 14 : 2011 Yılı Faaliyet Raporu Tablosu

S.NO	FAAL YETLER	2011 YILI
01	TOPLANTI SAYISI (MAHALLE TOPLANTILARI)	149
02	KURUM TOPLANTI SAYISI	240
03	ESNAFLARA YÖNEL K TOPLANTI	71
04	MA DÜR DESTEK PROGRAMI	2220
05	METRUK B NA REHAB L TASYONU	38
06	PARK REHAB L TASYONU	26
07	AYDINLATMA ÇALI MASI	335
08	Ö RENC TOPLANTILARI	665
09	SORGULANAN ARAÇ SAYISI	325
10	SORGULANAN K SAYISI	450
11	VEL TOPLANTILARI	56
12	TRAF K CEZASI	33
13	HURDA ARAÇ	28
14	INTERNET KAFE KONTROLÜ	1409
15	YAKALANAN HIRSIZ SAYISI	9

¹⁰⁰ Bursa Tdp 2011 Faaliyet Brifingi,s.7

Tablo 15 : T.D.P. (2010-2011 Yılı Kar ıla tırması)

S.NO	FAAL YETLER	2010	2011
01	TOPLANTI SAYISI (MAHALLE TOPLANTILARI)	114	149
02	KURUM TOPLANTI SAYISI	81	240
03	ESNAFLARA YÖNEL K TOPLANTI	88	71
04	MA DÜR DESTEK PROGRAMI	2732	2220
05	METRUK B NA REHAB L TASYONU	50	38
06	PARK REHAB L TASYONU	33	26
07	AYDINLATMA ÇALI MASI	584	335
08	Ö RENC TOPLANTILARI	543	665
09	SORGULANAN ARAÇ SAYISI	412	325
10	SORGULANAN K SAYISI	1553	450
11	VEL TOPLANTILARI	24	56
12	TRAF K CEZASI	88	33
13	HURDA ARAÇ	25	28
14	INTERNET KAFE KONTROLÜ	1677	1409
15	YAKALANAN HIRSIZ SAYISI	2	9

5.5. GÜVENL K GÜÇLER VE YEREL YÖNET MLER ARASINDAK B RL BURSA ÖRNE

TDP projelerini hazırlarken tamamıyla sorumlu oldu u bölgeye yönelik projeler üretmektedir. TDP'yi di er merkezi kurumlardan ayıran en büyük özelliklerden biride budur. Bazı projeler bölgenin tamamını ilgilendirirken bazı projeler ise ahsa, bir okula, bir kuruma ya da bir aileye yöneliktir. Tüm bu proje planlamalarında kendine has bir bütçesi olmayan TDP projelerinin bütçelerini

ço unlukla yerel yönetimlerden, il özel idarelerden, sivil toplum örgütlerinden, kalkınma bakanlığı ndan ve EGM tarafından kar ılamaktadır.

Bu bölümde di er kurumlarla i birli ini en iyi ekilde sa layarak projeler üreten Bursa TDP'nin yerel yönetimlerle yapımı oldu u projeleri incelenecektir.

5.5.1. Proje Hazırlama Safhası

Sahada çalı an personelden gelen verilere göre hareket eden Bursa TDP bölgenin ihtiyaçları do rultusunda hareket ederek proje geli tirme a amasında kendine has bir yol haritası hazırlamı tır. Bu haritaya göre izlemi oldu u yol a amaları u ekilde olu mu tur.

Projeye neden ihtiyaç duyuldu unun tespitinin yapılarak, mevcut durum, ihtiyaçlar ve ya anan problemler belirlenir. Daha sonra projeyi koordine edecek yürütücü bir birim olu turulur. Projenin genel çerçeve ve amaçları belirlendikten sonra proje aktiviteleri olu turulur. Daha sonra Projenin bütçesi belirlenir. Bütçe belirlenmesini takiben beklenen sonuçlar tespit edilir. birli i yapılacak kurumların belirlenmesinden sonra projenin süresi ve uygulama takvimi olu turularak hayata geçirilmesi sa lanır.

5.5.2 BURSA TDP PROJELER

5.5.2.1. H GEP Projesi

Bu proje ile Toplum Destekli Polislik übe Müdürlü ü E-Polis uygulaması internet ortamında Toplum Destekli Polisli i uygulama modelimizdir. E-Polislik uygulaması ile çevrenizde olan olaylar ve Toplum Destekli Polislik faaliyetleri hakkında düzenli olarak üyelerimizin e-mail adreslerine bilgi verilmesi planlanmaktadır. E-Polis uygulamasının daha fazla ki iye ula ması için sosyal a da bulunan 'TOPLUM DESTEKL POL S BURSA' kullanıcı isimli www.facebook.com sayfası hayata geçirilmi tir. nternet sitemiz olan 'www.tdpbursa.pol.tr ' adresinde 'Üye giri i' bölümü olu turma çalı malarına ba lanmı tır. E-Polis çalı malarına katılımı sa lanması amacı ile Merinos Parkı'nda gerçekleştirilen 'Tema a-i Ramazan etkinliklerinde kurulan müdürlü ümüze ait stant

çalı malarında da ıtılmak üzere 'Kullanıcı Bilgi Formu' olu turularak bilgi akı 1 sa lanması planlanmaktadır.¹⁰¹

Tablo 16: H GEP Proje Tablosu

Projenin Süresi	6 ay
Projenin Hedefleri	Toplum Destekli Polislik Faaliyetlerini daha hızlı ve geni kitlelere ula tırma
Ortak(lar)	Bursa Emniyet Müdürlü ü Birimleri
Hedef Grup(lar)	Mahalle sakinleri
Beklenen Sonuçlar	Mahalle sakinlerine hızlı ve kapsamlı bilgilendirme
Temel Faaliyetler	<ol style="list-style-type: none">1. Web sayfası E-Polis bölümü olu turma2. E-Polis üye forumu aracılı ı ile kayıt yapma3. Birimlerimizde E-Polis üyelik formu ile kayıt

5.5.2.2. Güvenli Alı veri Projesi

Vatanda ların kalabalık olarak alı veri yaptıkları ve hizmet aldıkları alı veri merkezleri, çar ı, pazaryeri, hastane gibi mekânlarda meydana gelen yankesicilik, çantadan hırsızlık, dolandırıcılık gibi olayları önlemek amacıyla, Emniyet Müdürlü ü birimleri tarafından alınan önleyici tedbirlere ilave olarak, vatanda lar ve mal ve hizmet alınan alanlardaki yönetici ve çalı anlar tarafından basit tedbirlerin alınmasını sa layarak suçu önlemek. Proje kapsamında bilgilendirici ve bilinçlendirici bro ür da ıtılması, afi asılması, vatanda larımızı yüz yüze ileti imle

¹⁰¹ Bursa Toplum Destekli ube Müdürlü ü H GEP Projesi 2010,s.3

bilgilendirme amacıyla alı veri merkezlerine, Kapalı Çar 1, Hanlar Bölgesi vb. alanlarda seyyar stant kurulması planlanmaktadır. Ayrıca mal ve hizmet alınan alanlardaki güvenlik görevlisi ve di er personeli toplantı, seminer vb. aktiviteleri ve materyalleri kullanarak yankesicilik, dolandırıcılık ve sahte para, suç olu umunun öncesi suçun algılanması ve suç sonrası ile ilgili olarak e itmek. Bu olaylarla ilgili uygun güvenlik önlemlerinin alınmasını sa lamak.¹⁰²

5.5.2.3. E-TDP Projesi

Sosyal medyanın 21. Yüzyılın en büyük bilginin payla ıldı ı sistem a ı oldu u a ikârdır. nternet üzerinden TDP faaliyetlerinin daha etkin ve verimli kullanılaca ı dü ünülmektedir. Mevcut personel istihdamı dü ünüldü ünde nüfus yo unlu u ile personel sayısı orantısızlık göstermektedir. Bu durumda mahalle polisleri vatanda lara ula makta güçlüklerle kar ıla abilmektedir. Özellikle zaman ve i yo unlu u sebebiyle TDP faaliyetlerine katılamayan vatanda lara ve ya grubu itibariyle ilgisi çekilemeyen kesim ele alındı ında, suçun önlenmesinde vatanda katkısının eksik kalaca ı de erlendirilmektedir. Proje ile eksik kalan bu husus tamamlanacaktır. Ayrıca mahalle polislerinin tanınırlılı ının artmasıyla birlikte, daha ula ılabilir, etkili ve verimli bir çalı ma sistemi sa lanmı olacaktır. Bilgilendirmelerin internet üzerinden yapılmasıyla birlikte dü ük i gücü ve dü ük maliyete, aynı zamanda da hızlı bir biçimde vatanda lara ula ılacaktır. Basılı materyallerin kullanılmaması da bir di er yönüyle çevre kirlili inin de önüne geçmi olacaktır. Proje uygulanırken olu turulan sistem dahilinde günlük ya antıda meydana gelen olaylar ve uyarıcı spot cümleler hazırlanmı tır. 500.000 e-posta adresi havuzu olu turulması hedeflenmi olup, Çoklu e-mail gönderme programıyla birlikte vatanda lara aktivasyon mesajı gönderilerek sisteme katılmaları sa lanmaktadır. Bununla birlikte belli periyotlarda bilgilendirme mailleri de sistem dâhilindeki üyelere gönderilecektir. u an itibariyle 1 saniyede 2 e-mail (günde 140.000 e-mail) gönderimi yapılabilir. Özetle E-TDP nternet ortamında Toplum Destekli Polisli in uygulanma modelidir.¹⁰³

¹⁰² Bursa Toplum Destekli Şube Müdürlüğü Güvenli Alışveriş Projesi 2011,s.2

¹⁰³ Bursa Toplum Destekli ube Müdürlü ü E-TDP Projesi 2011,s.3

5.5.2.4. Ma dur Destek Projesi

Bursa Emniyet Müdürlü ü Toplum Destekli Polislik Büro Amirli i olarak sorumluluk alanımızda meydana gelen suçların ma durları ile kısa süre içerisinde ileti ime geçilerek ki iler ziyaret edilmektedir. Olay ma durlarına moral açıdan destek sa lanmakta ve meydana gelen olayla ilgili polislin yaptı ı çalı malar hakkında bilgi verilmektedir. Birçok ba ımsız kurulu un yaptı ı çalı malarda, insanların %5’lik kısmının suçla ilgili bir sebepten dolayı polisle muhatap oldu unu (Sanık-Ma dur), ancak geri kalan büyük bölümünün ise adli bir olay ya amasına ra men suç korkusu veya tehdidi altında ya adı nı göstermektedir.¹⁰⁴

Bölgesel bir proje olan ma dur destek programı, birimde görevli mahalle polisleri tarafından ma dur vatanda lara yönelik bir çalı madır. Olayın olu ekli ve yeri önemli olmakla birlikte öncelik, olaydan dolayı psikolojik ve maddi zarara u rayan ma durun kendisinde olmaktadır. Bu yüzden suç ma durunun ikametinde bulunamadı ı durumlarda mahalle polisleri kendilerine tahsis edilen cep telefonları vasıtasıyla vatanda la irtibata geçmekte ve gerekti inde i yerine de gidebilmektedir.

Suç ma duru ile ileti im kuran mahalle polisi, “hangi güvenlik tedbirleri alınsaydı suç ma duru olunmayacaktı” noktasında vatanda la ileti im kurmakta ve bir anlamda bilirki ilik ve danı manlık rolü üstlenmektedir. Bu yolla, özellikle evden hırsızlık olaylarında mükerrer ma duriyetlerde büyük oranda dü ü ya andı ı göze çarpmaktadır.¹⁰⁵

¹⁰⁴ Bursa Toplum Destekli ube Müdürlü ü Ma dur Destek Projesi 2011,s.2

¹⁰⁵ Bursa Toplum Destekli ube Müdürlü ü Ma dur Destek Projesi 2011,s.4

Resim 1: Ma dur Destek Ziyareti

Mevcut kanun ve yönetmeliklerde polise bu konuda asli bir görev verilmemesine rağmen Ma dur Destek Projesi bu açıdan bakıldığında da önemli bir görev üstlenmektedir. Suçun olumasını müteakiben “unutuldu unu ve devletin yumu ak yüzünü” düşünen vatandaşa yapılan bu ziyaretlerde, polis suç ma duruna bu bilgileri ileterek hem geçmi olsun temennisi gibi insani vasıflarını ön plana çıkarmakta hem de profesyonel polisliğin gerektirdiği davranış tarzını ortaya koymaktadır.

Adli polisliğin de faydasının olduğu defalarca tespit edilmiştir. Bu projede olaydan birkaç gün sonra ma dur ahlıs nispeten sakinleştiğinden olay zamanı ile ilgili detayları hatırlamakta, bazen polisin çalımasını son derece kolaylaştıracak bilgileri, bazen de olay yerinde kendilerine ait olmayan bir malzeme elde edebilmektedirler. Ancak bazen vatandaşın duyarsızlığından, bazen de elde edilen bu veriyi nereye ileteceğini bilmediğinden bu bilgiler delil olarak değerlendirilememektedir. Ma dur Destek programının bir avantajı da olaydan birkaç gün sonra vatandaştan bu verileri almak ve soruşturmacı birimlere iletmektir. Bu tip görüşmeler sonucunda çözüme ulaşan birçok olay kayıtlara geçmiştir.

Önleyici tedbir olarak ta yapılan bu görüşmeler sonucunda vatandaşlara ikametlerinde alabilecekleri maliyeti düşük tedbirlerle bu hırsızlıkların önlenebileceğini anlatılmaktadır. Örneğin plastik olan balkon ya da pencere

do ramasına yapılacak basit ve piyasada oldukça bol bulunan aparatların kullanabilece i, önlemlere ra men konuta giren hırsızın de erli e yaları bulunması zor ve zaman gerektiren yerlere saklamaları konusunda çe itli seçenekler sunulmaktadır. Bu tavsiyelerin olumlu sonuçlarının alındı ı da bizzat vatanda lar tarafından dile getirilmektedir.

Bu projenin sonucu olarak;

213 toplantı yapılmı ve yakla ık 20.000 vatanda a ula ılmı tır. Aynı dönemde Ma dur Destek Projesi kapsamında ziyaret edilen vatanda sayısı 1006'dır. Suç istatistiklerinin azalma e ilimi göstermesinin önemli sebeplerinden biri de bu toplantı ve ziyaretler oldu u de erlendirilmektedir. Ayrıca bu durum vatanda nezdinde, suçu önlemekte birey olarak katkısının ço alması anlamına gelmekte ve gerçek amaç olan suçun olu madan önlenmesi hususunda önemli bir dönemeç te kil etmektedir.¹⁰⁶

2006 yılında pilot bölge olarak Nilüfer lçesinde faaliyete ba layan Toplum Destekli Polislik Projesi kapsamında yapılan mahalle toplantılarında, vatanda lara i yeri ve ikametlerde hırsızlık ve benzeri suçlarla ilgili alabilecekleri tedbirler ayrıntılı olarak anlatılmı tır. 2006-2007 yılları kar ıla tırması yapıldı nda; Bursa il geneli evden hırsızlık olaylarında %26 oranında dü ü ya anmı olmasına ra men, projenin uygulandı ı bölgelerde bu oran %36 azalma oldu u tespit edilmi tir.

Bu projenin olumlu sonuçlarında bazıları ise ma dur vatanda ın maddi durumu etnik kökeni ne olursa olsun proje uygulamasına tabi oldu u için polis halk ili kilerinin geli mesinde olumlu sonuçlar elde edilmi tir.

Suç ma duru vatanda ın meydana gelen olaydan günler sonra bile polis tarafından unutulmadı ı ve acısının payla ıldı ı gerçe ini vurgulamı tır. Bu durum ilk bakı ta polis vatanda ili kileri açısından ütöpik bir davranı olarak dü ünülse de, asli görevi suç olu madan önlemek olan polisin, ilerleyen zamanlarda vatanda la bilgi payla ımının yeterli dereceye gelmesi, i lenilmesi muhtemel bir suç a kar ı

¹⁰⁶ Bursa Toplum Destekli ube Müdürlü ü Ma dur Destek Projesi 2011,s.8

maddi-manevi madduriyet ya da vatandaşın bilinçlendirilmesine oldukça faydalı olacaktır.¹⁰⁷

Diğer bir sonucu ise kurumlar arası suçla mücadelede bütüncül yaklaşım sergilenmesi gerektiği ve bunun da kurumlar arası işbirliği ve koordinasyon ile sağlanabileceği gerçeği bir kez daha ortaya çıkmıştır. Salt polisiye faaliyetlerin suçla mücadelede eksik kalacağı, vatandaşlar başta olmak üzere toplumun her kesiminin üzerine düşen görevler olduğu gerçeği kamuoyu tarafından benimsenmeye başlamıştır.¹⁰⁸

5.5.2.5. ÇOGEP

Yerel yönetimler ve güvenlik birimleri işbirliği ile yapılmış en büyük projelerden biri olan ÇOGEP “GÜVENLİ HAYAT VE GÜVENLİ GELECEK ÇİN ÇOCUK VE GENÇLER SOSYAL KORUMA VE DESTEK PROGRAMI, GELECEĞE ADIM ADIM / DEN ZYILDIZI/BURSA’NIN YILDIZLARI” Projesi 2013 yılının ilk aylarında hayata geçirilmesi planlanmaktadır.

Kapsam açısından tüm Bursa üzerinde düşünülen projede en büyük destekçi BURSA BÜYÜK EHİR BELEDİYESİ’dir. Yaklaşık 3 milyon liralık devir bütçeye sahip olan ÇOGEP’e en büyük katkı Kalkınma Bakanlığı ve Bursa Büyükşehir Belediyesi’dir. Hitap ettiği nüfus ve bütçe olarak Türkiye’de yapılmış sınıfların en büyük projesi olan ÇOGEP, Bursa TDP’nin koordinesinde yürütülecektir.

5.5.2.5.1. ÇOGEP’in Amacı

Toplumsal sorunların en çok dezavantajlı gruplardan birisi olan çocuk ve gençleri olumsuz yönde etkilediği bilinmektedir.

Sosyo-kültürel ve ekonomik güçlüklerin yarattığı riskler ve risk ortamları; işsizlik, göç, terör, doğal afetler gibi etkenler, iddetin meşrulaştırılması ve olağanlaştırılması; çocuğun içine düştüğü veya ait olduğu sosyal çevrenin istismar edici nitelikteki yapıları, çocuk yetiştirme tutumları, çocuğu bakıp, gözetmek, hayata

¹⁰⁷ Bursa Toplum Destekli Müdürlüğü Müdürü Mustafa Dur Destek Projesi 2011,s.9

¹⁰⁸ Bursa Toplum Destekli Müdürlüğü Müdürü Mustafa Dur Destek Projesi 2011,s.9

hazırlamak yükümlülüğü temelinde aile tarafından bu yükümlülüğü desteklemesi ve kolaylaştırılması açısından çocuk /gençlere ve ailelerine yönelik sosyal destek sistemlerinin yetersiz olması vb. gibi nedenlerle çocuk ve gençler risk altındadır. Bunların yanı sıra; aile içi şiddet ve geçimsizlik, iletişimimsizlik, yetersiz ebeveyn tutumları, ebeveyn-çocuk arasındaki bağlanma bozuklukları, kalabalık nüfus, töresel baskı, ergenlik çaığında (20 yaş altı) anne – babalık, ailede ruhsal ya da bedensel süre en hastalıklı veya engelli bireylerin olması, ailede alkol ve madde bağımlısı bireylerin olması ve çocuklarda görülen gelişimsel, ruhsal bozukluklar ve engellilik durumları risk faktörleri olarak görülmektedir.¹⁰⁹

Bursa'nın merkez ilçelerinden birisi olan Osmangazi'nin Alacahırka, Esentepe, Vazpa, Pınarbaşı, Mollagürani, Esentepe ve Alaaddin mahallelerinde 7-18 yaş aralığındaki çocukların hedef kitle olarak seçildiği projede koruyucu önleyici önlem amaçlarından birisidir.

Koruyucu önleyici hizmetlerin sunumu, tedavi edici hizmetlere göre daha az maliyetli, daha etkin, daha öngörülür ve daha kolay olduğundan dezavantajlı gruplara hizmet sunumunda stratejik bir yaklaşım olarak belirlenmiştir. Toplum Destekli Polislik Şube Müdürlüğü faaliyetleri kapsamında da suçun olumadan önlenmesi yönünde pek çok çalışma yapılmaktadır. SHÇEK, Stratejik Planı'nda (2010-2014) "sosyal hizmetlerde koruyucu ve önleyici çalışmaları artırmayı" ilk üç amacından birisi olarak ele almıştır. Koruyucu-önleyici hizmetlerin amacı, sorunlar ortaya çıkmadan kimin hangi hizmet modeline ihtiyacı olduğunu belirlemek ve ona göre hizmet götürmektir. Bu çerçevede dezavantajlı konumda olan çocuk, genç, kadın, erkek, yaşlı ve engelli grupların bilgi, beceri, eğitim, inisiyatif alma gibi niteliklerinin artırılması, kişisel ve toplumsal yaşam becerileri kazandırılması, ortaya çıkması olası pek çok sorunun önlenmesi anlamına gelmektedir. Bu gerçekten hareketle, kadın, çocuk ve gençlere öncelikle çeşitli konularda rehberlik yapılması, onların bilgilendirilmesi, sosyal kültürel açıdan çok boyutlu ilgi alanlarının geliştirilmesi, eğitim, mesleki eğitim, sağlık ve istihdam kaynaklarına yönlendirilmeleri gibi alanlar, koruyucu hizmetler çalışmaları grubunun önemli konularını oluşturmaktadır.¹¹⁰

¹⁰⁹ Bursa Toplum Destekli Polislik Şube Müdürlüğü ÇOGEP Projesi Aralık 2012,s.3

¹¹⁰ Bursa Toplum Destekli Polislik Şube Müdürlüğü ÇOGEP Projesi Aralık 2012,s.4

5.5.2.5.2. Proje Uygulayıcıları

Proje kapsamında Toplum Destekli Polislik Şube Müdürlüğü ve Bursa Büyükşehir Belediyesi Sosyal Hizmetler Dairesi Başkanlığı'nda çalışan personele yönelik eğitimlerin eğitimi ve eğitim niteliğinde Proje Döngüsü Yönetimi ve Proje Hazırlama Teknikleri, Etkili İletim, Problem Çözme Teknikleri, Toplumsal Cinsiyet Eşitliği ve Aile Çiğnitte Mücadele, Özgüven, Motivasyon, Çatışma ve İncil Travmayla Mücadele, Güvenli Yaşam İlkeleri, Bağımlılık ile Mücadele vb. başlıklarında eğitimler düzenlenerek kurumsal kapasitenin artırılması hedeflenmektedir. Eğitimlerin eğitimi ile daha fazla hedef kitleye ulaşılması sağlanacaktır. İl düzeyinde çocuk ve gençlik alanında faaliyet gösteren ilgi gruplarının, paydaşların ve sivil toplum kuruluşlarının katılımlarının sağlanması ve projenin evrelerinin raporlanması Yönlendirme Komite Toplantıları organize edilmesi planlanmaktadır. Toplantıların kararları 2013-2014-2015-2016 yılları içerisinde ÇOGEP projesi kapsamında planlanacak projelerin ön hazırlığını da olacaktır. ÇOGEP Yönlendirme Komitesi Toplantı kararları Kent Güvenliği Danışma Kurulu kararlarına tavsiye karar başlıklarını olacaktır planlanmaktadır.

111

5.5.2.5.3. Projenin Uygulama Süreci

ÇOGEP Alacahırka Çocuk ve Gençlik Merkezin, haftanın altı günü gündüzlü, hedef kitlesi 7-18 yaş aralığındaki çocuk ve gençlere yönelik olarak hizmet vermesi planlanmaktadır. Alacahırka'da kurulması planlanan Merkez; Toplum Destekli Polislik Şube Müdürlüğü'nün Demirkapı Ükran Gönenç Eğitim Merkezinin hizmet devamı niteliğinde olacaktır. Demirkapıda bulunan eğitim merkezinin bünyesinde sadece eğitim faaliyetlerinin verildiği, sosyo- kültürel, sanatsal etkinlikler olmadığı gözlemlenmiştir. Alacahırka Çocuk ve Gençlik Merkezinde planlanacak etkinlikler, mesleki görüşmeler, rehberlik hizmetleri, faaliyetlere katılan çocukların ailelerine yönelik periyodik ziyaretler ve seminerler mevcuttaki merkezin faaliyet alanına ve çocuk gençlik çalışmalarına bütünlük kazandıracaktır. Çocuk ve gençlere yönelik bireysel çalışmalar ile hedef kitemizdeki çocuk ve gençlerin koruyucu, önleyici bakış açısı kazanmaları yönünde çalışmalar gerçekleştirilecektir. Planlanan tüm

¹¹¹ Bursa Toplum Destekli Şube Müdürlüğü ÇOGEP Projesi Aralık 2012,S.2

faaliyet baliıkları, çocukların/ gençlerin kendilerini de erli hissetmeleri ve toplumsal güven duygusunu edinmeleri bakımından önem arz etmektedir. Faaliyetler hem araç hem amaç olarak düzenlenecektir. Proje kapsamında Bursa'ya çocuk ve gençlik alanında faaliyet gösteren kalıcı bir sosyal hizmet tesisi kazandırılmı olacaktır. Merkez bünyesinde gezi organizasyonları, sanatsal ve kültürel etkinlikler, sergiler, çocuk enli i, aylık do um günü kutlamaları, ailelere yönelik bilinçlendirme çalı maları ve Bursa halkına yönelik farkındalık çalı maları gerçekleştirilecektir.¹¹²

Resim 2 : ÇOGEP Proje Binası

5.5.2.5.4. Proje Kapsamında Yapılacak Çalı malar

a) Sahada çalı an personel kapasitelerinin geli tirilmesine yönelik; leti im, Çocuk Geli imi, Problem Çözme Teknikleri, Aile çi iddetle Mücadele, Toplumsal Cinsiyet E itli i, Proje Döngüsü Yönetimi, Özgüven, Motivasyon, kincil Travma le Mücadele, Ba ımlılık vb. konularında e itimlerin düzenlenmesi

b) Çocuklara ve Ailelerine Yönelik Sosyal ve Kültürel Faaliyetlerin Düzenlenmesi

¹¹² Bursa Toplum Destekli ube Müdürlü ü ÇOGEP Projesi Aralık 2012,S.5

- c) Çocukların Örgün E itimlerinin Desteklenmesi
- d) Sportif Etkinlikler Düzenlenmesi, E itim ve Lisans Edindirme
- e) Risk Altında Bulunan Çocukların Topluma Sağlıklı Bireyler Olarak Kazandırılması için Çocuklar ve Ebeveynlerine Yönelik Koruyucu Önleyici Tedbirler Geliştirilmesi
- f) Bilgilendirme, Bilinçlendirme ve Farkındalık Oluşturmak amacıyla; Tanıtım, duyuru materyallerinin Oluşturulması, yayımlanması (Çocuk ve Gençlerin Risklerden Korunmasına, Çocuk Hakları, Merkezin Tanıtımına yönelik)
- g) Çocuk/Genç ve Ebeveynlerine Yönelik Gerçekleştirilecek Psiko-Sosyal Çalışmalar (Ana-Baba Okulu, Evlilik Öncesi E itimi, Ergenlik Dönemi Ana-Baba Tutumları) ile Ailenin Güçlendirilmesi
- h) Vatandaş bilincinin ve farkındalığının geliştirilerek birlikte yaşam kültürünün geliştirilmesi (Kamu Hizmetlerinden Yararlanma ve Bu Hizmetlerin Etkinliği Konusunda Bilgilendirme)¹¹³

¹¹³ Bursa Toplum Destekli Kültür Müdürlüğü ÇOGEP Projesi Aralık 2012,S.8

ALTINCI BÖLÜM

6. Ç GÜVENL K B R MLER

YEREL YÖNET MLERE BA LANAB L R M ?

Böyle bir sorunun akla gelmesinin nedeni, demokrasi veya demokratikle me ile yerelle me, özelle tirme ve siville me gibi demokratik kültürün somut ölçütlerinden olan kavramların genel olarak güvenlik veya güvenlik güçleri, özel olarak da polis ile birlikte bir arada çok fazla telaffuz edilmemesinden dolayıdır. Gerçekten güvenlik güçleri üniformalıdır, disiplinli ve hiyerar ik bir yönetsel ve örgütsel yapıdadır, dolayısıyla yerelle me, özelle tirme, siville me ve benzeri kavramlar ile fazla telaffuz edilmezler. Güvenlik hizmeti geleneksel olarak genelde tamamen devlet ya da merkez yönetim tarafından sunulmu tur/ sunulmaktadır. Ancak günümüzde artık her kamusal hizmet alanında oldu u gibi bu alanda da yerelle me trendleri görülmektedir.¹¹⁴

AB sürecinde Türkiye için ev ödevi niteli i ta ıyan 2008 yılında yayınlanan “Katılım Ortaklı ı Belgesi”nde “Kamu Yönetimi” ve “Güvenlik Güçlerinin Sivil Denetimi” konusu kısa vadeli öncelikler ba lı ı altında belirtilen hususlarda iyile tirmeler istenmi tir. Bunlardan konumuz açısından en önemlileri unlardır: Yerel yönetimlerin güçlendirilmesi. Tam anlamıyla i leyen bir Ombudsman sisteminin kurulması. Ordu üzerindeki sivil kontrolün AB üye ülkelerindeki uygulamalarla uyumlu hale getirilmesine devam edilmesi. Güvenlik i lerinin idaresinde daha geni mali sorumluluk ve effalık getirmeye yönelik adımlar atılması. Askeri ve savunma politikaları ve ilgili tüm harcamalar için dı denetim de dâhil olmak üzere tam parlamenter gözetimin tesis edilmesi. Askeri mahkemelerin yargı yetkisinin askeri personelin askeri görevleriyle sınırlandırılmasıdır.¹¹⁵

19 yılında yayınlanan Avrupa Kentsel artı'na göre kentlilerin öncelikli haklarından biriside güvenlidir. arta göre “ nsanların ya adı ı kentlerin suç, iddet

¹¹⁴ AYDIN A.HAMD , **Demokratik Kültürün Geli mesinde Güvenlik Hizmetinin Yerelle mesinin Rolü ve Önemi**,Yerel Siyaset Dergisi,Sayı 27,Mart 2008,s.18

¹¹⁵ KUYAKS L Ali,**Türkiye’de ç Güvenlik Avrupa Birli i Ülkeleri Gibi Yerelle ebilir mi?**,Ça ın Polis Dergisi,Eylül 2012,s.16

ve yasadı ı olaylardan mümkün oldu unca arındırılmı olması gerekti ini ”ifade eder. Kentsel artının “Kent Güvenli inin Sa lanması Ve Suçların Önlenmesi” adlı bölümde artan suç i leme oranlarına ba lı olarak kentin içindeki tüm kurumlar durumun çözümü için katkıda bulunmaya ba lamı lardır. Özellikle yerel yönetimler sosyal politikalar hayata geçirerek kurumlar arası i birli i sa layarak vatanda lara daha güvenli ortamlar sa lamak için programlar geli tirmi lerdir.

Kent güvenli ine ili kin olarak Avrupa Kentsel artı’nda; güvenli in herkesin endi esi oldu u belirtilerek, bir yerle imin orada ya ayanların güvenli i garanti edilmeden ve suç korkusu azaltılmadan, gerçek anlamda ‘yerle im’ olma hakkını elde edemeyece i vurgulanmaktadır. Ayrıca suçların önlenmesinde ve giderilmesinde, yerel yönetimlerin de önemli roller üstlenmesi gere i üzerinde durulmaktadır. art’a göre emniyet güçleri, güvenlik etkisini arttırabilmek için; toplumun tüm faal birimleriyle gerekli koordinasyonu olu turarak, kent sakinleri ve temsilcileriyle iyi bir diyalog geli tirmelidir. Uyu turucu kar ıtı yerel politikanın olu turulması ve uygulanması, suçların tekrarını önleyici programlar ve hapis cezaları yerine alternatif çözümler üretilmesi, ma durların kollanması, suçların önlenmesine öncelik verilmesi ve buna ba lı mali kaynakların yaratılması da Avrupa Kentsel artı’nın kent güvenli ine ili kin geli tirdi i öneriler arasındadır.¹¹⁶

Avrupa Kentsel artı, kent güvenli ini asayi sorunu temelinde ele almaktadır. Oysa kentsel güvenlik, “ ehirde ya ayan bir bireyin ya da grubun, kentsel ya amına dair tüm ihtiyaçlar ve ili kiler a nı gerçekle tirirken, güvenli inin sa lanabilmesi” demek oldu una göre sadece asayi olarak ele alınamaz. Kentte ya ayanların canlarına, mallarına, ırzlarına yönelik tehditler sadece sokak çetelerinden, uyu turucu ba ımlılarından veya suç i lemeye ve ba kalarına zarar vermeye meyilli ruh yapısındaki ki ilerden gelmemektedir. Bunun yanı sıra bizzat kentsel hizmet sunumları da mal ve can konusunda önemli tehditler içermektedir.¹¹⁷

Kamusal alanlarda güvenli i sa lamak amacıyla teknik ve teknolojik kontrol sistemlerinin kullanımı, yerel yönetimlerin, ulusal güvenlik birimlerinin, çe itli sivil

¹¹⁶ **Belediye Yönetiminde Zabıta Hizmetleri** ve 21. Yüzyıl Kentinde Zabıtanın Yeri (Afyon Belediyesi Örne i),S.3

¹¹⁷ **KAYA E.**,a.g.m.s.21

toplum örgütlerinin, kentsel tasarımcıların, kent plancıların ve halkın da katılımının sağlandığı çok aktörlü programlar, özellikle Avrupa ülkelerinde suçla mücadelede kullanılan başarılı yöntemleri oluşturmaktadır.¹¹⁸

Birleşmiş Milletlerin Habitat çerçevesinde 1996 yılında oluşturulmaya başlandırılan Güvenli Kent Programı (The Safer City Programme) suçla mücadelede disiplinler arası çalışmanın bire bir uygulandığı bir başarılı önemli projeyi oluşturmaktadır. Bu programın ana amacı; kentsel suçun ve kentsel yolsuzluğun gelişimini engellemede kent ölçeğinde suç önleme stratejileri geliştirmek, suçun kentle ilişkisini ortaya koymak ve güvenli, sağlıklı ve yaşanabilir kentler ve yaşam alanları oluşturulmasıdır. Programın en önemli hedefleri arasında; kentsel suçun ya da yolsuzluğun nedenlerinin tam olarak araştırılabilmesi için kent ölçeğinde tespit ve analizler yapmak ve buna yönelik çözüm önerileri oluşturmak yer almaktadır. Program uygulamada ise, yerel otoritelerin, yargı sisteminin, özel ve kamu sektörlerinin, güvenlik güçlerinin ve kentin gelişimine dair karar veren tüm mekanizmaların ortaklaşa çalışması gerektiğini vurgulamaktadır.¹¹⁹

Gelişmiş dünya ülkelerini etkisi altına alan “Yeni Kamu Yönetimi” anlayışına göre evrensel değerlerin yanı sıra yerel değerlerinde geliştirilmesi gerekmektedir. Yönetim akımının ön planda olduğu YKY’nde sonuç ve hedef odaklı olarak yönetim tarzı benimsenmiş vatandaşlara hizmetin esasa alındığı, katılımcı, hesap verilebilirlik, şeffaf, çalışma uyumu, etkinlik gibi terimlerin ortak yerde bulunduğu çok aktörlü bir yönetim anlayışıdır. Bu yönetim düşüncesinde vatandaş bir müteahhit değil de yönetimin ortağı olarak görülmektedir.

Kamu yönetiminde yaşanan değerlerin güvenlik yönetimini de etkilemesi kaçınılmazdır. Suçla klasik anlamda tepkisel mücadele eden güvenlik unsurlarının bunun yerine suç ve suçluları önleyici tedbirler alarak tüm tarafların katıldığı yeni mücadele yolları arayışına yönelmişlerdir.

Güvenlik sektörü alanında yerelleşme ve yerel düzeyde güvenliğin sahiplenilmesinin güvenlik sektörü reformlarının başında temel bir unsur

¹¹⁸ FREVEL, B., “Urban Safety”, German Policy Studies, 2006, No.1 s.1

¹¹⁹ GÜRBÜZ D. ATAÇ E., Kentsel Mekânda Gelişen Suça Müdahale Etmede Disiplinlerarası Güvenlik Politikaları Polis Dergisi Cilt11-1, S.34

olacına vurgu yapılmı , Avrupa Komisyonunun Güvenlik Sektörü Reformunu Destekleme Raporunda iyi yönetimin güçlendirilmesinin ve buna yönelik düzenlemelerin altı çizilmi ulusal ve bölgesel düzeyde aktörlere duyulan ihtiyaçtan bahsedilmi tir. Ekonomik Kalkınma ve Birlik Te kilatı, “Güvenlik Sistemi Reformu ve Yönetim ” adlı raporunda yerel aktörlerce desteklenmeyen ve bu aktörlerce benimsenmeyen, belirlenmeyen bir güvenlik reformunun düzgün, yeterli ve mevcut sorunları çözmede sürdürülebilir olmayacağı ndan bahsedilmektedir¹²⁰

Suç ve suçlulu u önleyici yatırım ve çözümlerin arasında “Yerel Güvenlik Sözle meleri” de yer almaktadır. Bu modeller modern emniyet ve toplum güvenli i yaklaşımlarında tepeden inme merkezîyetçi güvenlik anlayı ndan daha esnek ve katılımcı bir yaklaşıma geçilmesine ihtiyaç duyuldu unu kabul ediyor. Yerel Güvenlik Sözle meleri'nin kapsamına alınan konulara bakıldı nda bunların a ırlıklı olarak sivil kurumlar arası i birli ini gerektirdi i görülmektedir. Bu nedenle bu tür sözle meler, “ ç Güvenlik Sektörünün Sivil Gözetiminin Geli tirilmesi” ekinde ifade edilmektedir. Uluslararası düzeyde kabul görmü tek bir tanıma sahip olmamakla birlikte “sivil gözetim” kavramı kısaca u ekinde tanımlanabilir: Kolluk kuvvetleri ve faaliyetleri ile bunların dayana ını olu turan politikaların çok katmanlı ve sürekli olarak sivil otoriteler tarafından izlenmesidir. Sivil kelimesi burada ‘polis olmayan, asker olmayan’ anlamına gelmektedir.¹²¹

6.1. TÜRK YE'DE YEREL GÜVENLİK ÇALI MALARI

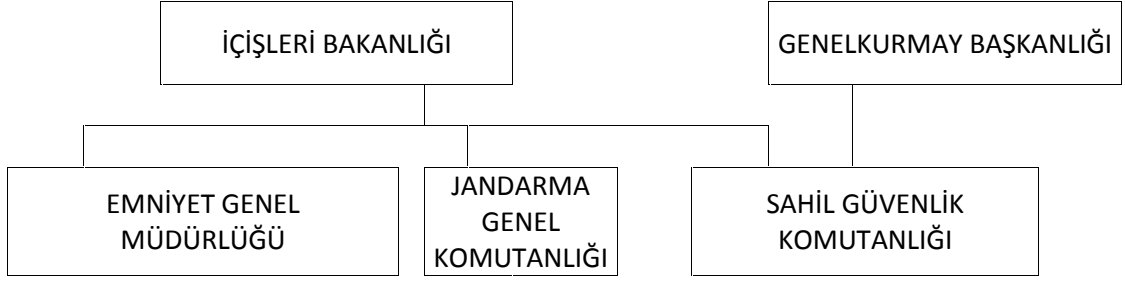
6.1.1. Mevcut Güvenlik Yapısı

Ülkemizde iç güvenli in sağlanması görevi içi leri bakanlığı na tamamen ba lı polis te kilatı ve kısmen içi leri bakanlığı na ve askeri ve özlük i leri bakımından Genelkurmay Ba kanlığı na ba lı Jandarma ve Sahil Güvenlik te kilatlarınca yürütülmektedir.

¹²⁰ EK NC Serdar,Devletin Dönü ümünün Güvenlik Alanına Yansıması:Türkiye’de Güvenlik Yöneti imi Doktora Tezi,Ankara 2011,s.715

¹²¹ KUYAKS L Ali,a.g.m.,s.17

ekil 5: Türkiye’de Güvenlik Yapılanması

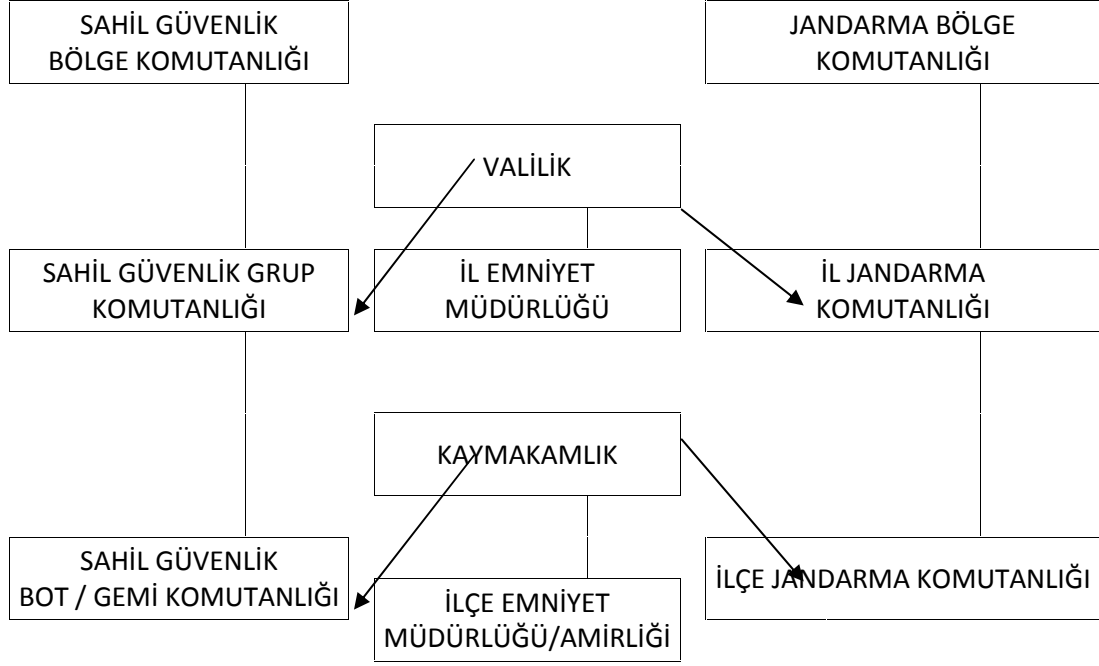
Emniyet Genel Müdürlüğüne bağlı olarak faaliyetlerini sürdüren polis tekilatı, bünyesinde merkez tabii ve yurtdışı kurullarını bulundurmaktadır. Bazı hizmet birimleri için bölge kurulları da oluşturulmuştur. Türk polisinin sorumluluk alanı belediye sınırları içerisindedir. Polisin sorumluluk alanı dışındaki yerlerde, bu görevler Jandarma tekilatı tarafından yürütülmektedir. Merkez tekilatında Genel Müdür Yardımcılarının yanında 27 Daire Başkanlığı, Hukuk Müavirliği, Teftiş Kurulu Başkanlığı, Sivil Savunma Uzmanlığı, Trafik Araştırma Merkezi Müdürlüğü, Basın Protokol ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü yer almaktadır.¹²²

Polis Tekilatının idari faaliyetleri ile ilgili uygulamalarda en fazla etken olan unsurlardan bir tanesi belki de Türk Devlet anlayışında var olan merkezîyetçi yapılanma ve zihniyettir. Bürokrasideki genel eğitim ise yukarıdan aşağıya yönetme, reformların başlatılmasına öncülük etme, topluma karşı sorumluluk hissini zayıf oluşturan, üstlere sıkı sıkıya bağlılık gibi özellikler taşıyan ve geleneksel izler taşıyan bir bürokratik yönetim geleneğidir. Türk Polis tekilatı olarak Emniyet Genel Müdürlüğü ve onun tabiiadaki temsilcileri olan il müdürlükleri ve tekilat mensuplarının bu yönetim geleneğinden aynen kaçınılmaz olarak etkilenmekte ve aynı karakteristikleri göstermekte olduğu söylenebilir.¹²³

¹²² ÇEVRE K.H.H. ve Diğerleri, **TÜRK YE, Karşılaştırmalı Polis Yönetimi**, EGM Strateji Daire Başkanlığı yayı. Ankara 2008 s.421

¹²³ ÇEVRE K.H.H. ve Diğerleri, **TÜRK YE, Karşılaştırmalı Polis Yönetimi**, EGM Strateji Daire Başkanlığı yayı. Ankara 2008 s.424

ekil 6:Yerel Düzeyde Güvenlik Yapılanması

Merkeziyetçi anlayı sayesinde merkez te klatında üst yöneticiler te klat üzerindeki etkinliklerini sürdürebilmektedirler. Aslında yetki geni li i denilen ve merkezin yerel temsilcilerine geni yetki alanı sa layan yöntem anayasal olmasına ra men uygulamada fazla tekin olarak yürütülmemektedir. Bunun ba lıca sorumlusu siyasi ve idari üst yöneticileridir. Çünkü anayasal ve yasal yetki payla ımına uymayarak ta ranın merkezle ba ı artırılmaktadır. Merkezdekiler ta rayı kendilerine ba lamaktan ve etkili yönetici olmaktan, ta radakiler ise ya yerlerini korumak ya da daha iyi bir yere gitmek için ili kileri iyi tutmaya çalı maktan memnundurlar.¹²⁴

Sert bir merkeziyetçilik anlay ının oldu u emniyet te klatında ta ra yöneticileri birçok konuda merkez te klatından habersiz i lem yapamamaktadırlar. Bir çok sorun yerel seviyede çözülecek konumda iken merkezin tepe yöneticileri tarafından müdahale edilerek sorun çözülmeye çalı lmaktadır. Ancak son

¹²⁴ ÇEV K.H.H. ve Di erleri, TÜRK YE, Kar ıla tırmalı Polis Yönetimi, EGM Strateji Daire Ba kanlı ı yay.Ankara 2008 s.424

dönemdeki yönetim ve karar verme organları zorunlu olarak de i ime u ramakta buda halka hizmet verme konusunda yeni bir kurum kültürü olu maktadır.

Devletten maa alan memur oldu undan görevi konusunda alaca ı tüm kararlar do al olarak devlet tarafından verilecektir. Bu da toplum için neyin iyi ve kötü oldu una devletin vatanda tan daha iyi bildi i anlamını ta ımaktadır. Vatanda ın güvenlik konusunda ihtiyaçlarını devlet zaten bildi i için ayrıca vatanda a sorması gereksizdir. Bu anlamda polisin yapaca ı do ru ve yanlı ları yine denetleyecek olan kendisi olacaktır. Polisli i bir hizmet olarak gören yakla ım ise; polisin maa ının vatanda tan toplanan vergilerden kar ılıandı ından hizmeti de vatanda a sunan bu anlamda hizmetin sunumu hususunda vatanda ın söz hakkının bulundu u anlayı tır. Dolayısıyla hizmetin nasıl verilece i konusunda vatanda ın istek ve beklentileri göz önünde bulundurularak hizmetin sunumundaki hata ve aksaklıkları denetleme makamının yine vatanda oldu unun bilincinin ta ınmasıdır.¹²⁵

Di er geli mi ülkelerin polis te kilatı ile Türk Polis Te kilatının yapılanma açısından önemli farklılıklar içerdi i söylenebilir. Yönetimdeki otoriter yapılanma di er kolluk kuvvetleri ile beraber polis te kilatında da güç kullanma fonksiyonun hizmet fonksiyonundan daha önde tutmaktadır. Güçlü bir merkezi yapılanmanın oldu u Türkiye’de kutsal devlet dü üncesiyle devletin toplumun önünde olması halkın ikinci planda kalması bunun göstergesidir.

Türk kamu yönetimindeki uygulamalara baktı ımızda atamalarda siyasi tercihler etkili olmakta, bu da üst yöneticilerin görevlerinde ne kadar süre ile kalacakları konusunda bir belirsizli e yol açmaktadır. Bu tür uygulamalar, polis yöneticilerinin orta ve uzun dönemli reform programlarından ziyade günlük ve kısa vadeli dü ünmelerine, vatanda ların isteklerinden ziyade siyasi liderlerin isteklerine duyarlı olmalarına neden olabilmektedir.¹²⁶

¹²⁵ÖZMEN A.,ZEREN H.E.,Türk Polis Te kilatının Modernizasyonu Kapsamında TDP,Suçla Mücadelede Ça da Yakla ımlar,Polis Akademisi Yay.!.Baskı,Ankara 2011,s.170

¹²⁶SÖZEN Süleyman,Polis Bilimleri Dergisi Cilt: 7(3) s.22"

6.2. YERELLE T RME ÇABALARI

Daha önceleri fiilen bir yerelle me çabası varken üst düzey yöneticiler tarafından idrak edilmiyordu. Ba bakanımız Recep Tayyip Erdo an'ın 13 Kasım 2012 tarihindeki Büyük ehir yasasının kabulünden sonra yapmı oldu u konu mada bu konuyu dillendiren en yüksek makam olmu tur. Yazar Mehmet Emin YILMAZ'ın bu konudaki yazısında unları belirtmi tir.

Yerel yönetimlerle ilgili yeni bir model üzerindeki çalı manın sırrı Büyük ehir Belediyeleri Yasası'nın TBMM'de kabul edildi i gün Ba bakan Recep Tayyip Erdo an'ın yaptı ı açıklamanın içinde yatıyor. O açıklamada... Yeni yasayla, Büyük ehir Belediyesi sayısı 16'dan 29'a çıkınca Erdo an u cümleyi kullanmı tı:“Bazı Büyük ehir Belediyelerinin statüsü de i erek devam edebilir. te... Bu cümlenin içinde yeni bir yerel yönetim modeli hazırlı ının ipuçları yatıyor. Yeni yerel yönetim modeli ile ilgili çalı manın ba langıç noktasını da bu nüfus ve co rafi konuma dayalı özellikler farklılı ı olu turmu . Süper Büyük ehir olacak 7 il de konu uluyor: stanbul, Ankara, zmir, Bursa, Adana, Antalya, Konya. Henüz kamuoyuyla payla ılmayan ve yazılı bir metne de dönü meyen Süper Büyük ehirler için çok geni yetkiler tanınması bekleniyor. Yeni modelin en önemli sürprizi, Süper Büyük ehirler de yerel yönetimde çift ba lılı ı gidermek ve yetkiyi tek elde toplamak amacıyla Valilik sisteminin kaldırılması olacak. Böylece... Vali'ye ba lı çalı an tüm kurum ve kurulu lar Süper Büyük ehir Belediye Ba kanı'na ba lanacak. Emniyet'ten Milli E itim'e. Sa lık'tan Spora, ehircilik 'ten Nüfusa kadar Vali'ye ba lı tüm resmi kurum ve kurulu lar yeni modelle Süper Belediye Ba kanı'nın yönetimine girecekler. Ancak... dari olarak Büyük ehir'e ba lanacak resmi kurumların çalı ma düzenleri ve e itimdeki müfredat gibi konular Ankara'nın sorumlulu unda kalacak. Aynı yapılanmanın ilçelerde olup olmayaca ı konusunda ise henüz bir görü yok. Yani, Valilik kalkarken, ilçelerdeki Kaymakam uygulamasının devam edip etmeyece i belli de il.¹²⁷

Aslında ba bakan bu konuyu daha dillendirmeden Ankara'da bazı kurumlar sistemin de i mesi için çalı malara çok uzun bir süre önce ba lamı lardı. Bu çalı maların en somut örneklerinden birisi ise “ ç Güvenlik Sektörünün Sivil

¹²⁷ YILMAZ A.Emin.,Yeni Modelde Vali Yok,Süper Büyük ehir,Olay Gazetesi,15.11.2012

Gözetiminin Geliştirilmesi Projesi'dir. Proje kapsamında iç güvenlik hizmetlerinin AB standartlarına uygun hale getirilmesi amaçlanmıştır. Bu proje ile demokratik hayatın gelişmesi ve vatandaş odaklı kamu güvenliği anlayışının yaygınlaştırılması düşünülmüştür.

Kasım 2007 tarihinde başlatılan proje değişik uygulamaya amaçlarından sonra yasalaşması gereken bazı somut öneriler sunmuştur, uygulama hala devam etmektedir. Öneriler; Genel, İçişleri Bakanlığına Yönelik ve Proje Sonrası İçin Öneriler ekinde üç gruptan oluşmaktadır. Bu önerilerden bazıları özetle aşağıda verilmiştir:

- a) Yerel Güvenlik Komisyonlarının Türkiye'nin diğer illerinde de yaygınlaştırılması,
- b) Merkezi düzeyde İçişleri Bakanlığı'nın güvenlik güçleri üzerinde sivil gözetim görevini yerine tam olarak getirebilmesi yeni kurulan Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarlığı teklifat yapısının geliştirilmesi.
- c) İç güvenlik birimleri arasında ortak kültür oluşturmak için İçişleri Bakanlığı bünyesinde "Tüm iç güvenlik birimleri için ortak bir akademi" kurulması,
- d) Yasal çerçeveyi birleştirmek ve uluslararası normlarla uygun hale getirmek adına Kolluk Çerçeve Kanun Tasarısı hazırlık çalışmalarının son haline getirilerek meclise sevk edilmesi,
- e) İnsan Haklarının güvence altına alınması adına AB standartlarına erişmek ve kolluk birimlerinin AB ülkelerindeki diğer kurumlarla bilgi alışverişini sağlamak için Kişisel Veri Koruma Kurumu'nun kurulması,
- f) İnsan haklarının tam olarak korunmasının sağlanması için hızla gelişen özel güvenlik sektörünün muhtemel ihlallerini de önleyici gözetim mekanizmalarının oluşturulması.¹²⁸

Yerelleşmenin en önemli adımlarından biriside TDP yönetmeliğinin 9. Ve 10.Maddelerinde belirtilmiştir. Hizmette yerellik

¹²⁸ KUYAKS L Ali,a.g.m.,s.17

MADDE 9- (1) TDP yaklaşımı çerçevesinde, güvenlik hizmetlerinin yerinden yürütülmesi esastır.

(2) Polis, hizmet sunumunda mikro alanlara ve en küçük toplumsal kesimlere odaklanır.

(3) Yerel sorunlar ve öncelikler ile bulunulan yerin coğrafi, sosyal ve kültürel özellikleri hizmetlerin yürütülmesinde göz önünde bulundurulur.

(4) Toplumsal sorunlarla yerinde ve bire bir ilgilenilir, sorunların çözümü çok yönlü ele alınır. Topluma yakın olma

MADDE 10- (1) Görev yapılan yerde yaayan insanlara yakın hizmet sunulur.

(2) Toplumla iletişimi ve iletişim halinde yerel özellikler ve öncelikler odaklı hizmet yürütülür ve polis halkla yakınlaşır.

(3) Toplum ile polis arasındaki iletişim kanallarının, her zaman duyarlı, aktif ve kolay ulaşılabılır olması esastır.

(4) Topluma yakın hizmet sunularak polise bilgi akışı sağlanır ve polisin görev yaptığı sorumluluk alanında güvenlik hizmetlerine etkin katılım artırılır. Bu madde dikkatlice incelendiğinde polisteki dönüşümün ne denli kabul görmeye başladığını anlayabiliriz.

Yerel yansımaları bulunmayan makro seviye uygulamaların kültürel dokuyla uyumsuz durumlarda ise sunulan hizmetin kalite ve etkinliğini azaltan yan etkiler her zaman beklenmektedir. Bu sorunların halka güvenlik aktörleri arasında suni bir ayrımaya neden olacağı ve birinin diğerini ötekilettiği bir süre çevrilme riski taşıdığı kabul edilmektedir. Bu sorunların çözümü suç ve suçlulukla mücadele yansımasıdır. Bu nedenden dolayı son dönemlerde daha mikro/lokal düzeyde tedbirlerin, farklı aktörlerin de katkılarıyla hazırlanıp, bir konsensüs içerisinde uygulaması alternatifini cazip mi tir.¹²⁹

¹²⁹ C NO LU H.SEVER M.,Terörle Mücadelede TDP Uygulamalarının Etkinliği, Suçla Mücadelede Çeşitli Yaklaşımlar,Polis Akademisi Yayınları,Baskı,Ankara 2011,s.30

Türkiye’de yerel imkânlar çerçevesinde suçla; siyasal, sosyal, mekânsal ve ekonomik tedbirleri içerecek şekilde, suçun bütün boyutları ile mücadele etmek temel hedef olarak kabul edilmelidir. Bu açıdan yerel otoriteler, ehir ve güvenlik eksenli politikalar bakımında daha duyarlı ve profesyonel bir yaklaşımla hizmet sunmalıdır. Yine aynı ki ilerin tekrar suç ile lemesinin önlenmesi için bu ki ileri kontrol ve denetim altında bulundurmaya yönelik, yerel yönetimlerce sosyal destek projeleri geliştirilmesi gereği ortaya çıkmaktadır. Çok disiplinli güvenlik programlarının oluşturulmasında yine yerel ve merkezi yönetimlere önemli görevler düğmekte, bu programlar çerçevesinde emniyet birimleri, üniversiteler, ilgili meslek adamları, sivil toplum örgütleri ve halk etkin bir şekilde koordine olup, kentlerde gelişen suçla birlikte müdahale etmelidirler. Türkiye’de başta büyük şehirler olmak üzere pek çok kentin, kente özgü karaları verecek olan ve pek çok meslek alanını içeren güvenli kent komitelerine ihtiyacı vardır. Dolayısıyla kentsel suçun ve kentsel iddetin gelişimini engellemede kent ölçeğinde, disiplinler arası suç önleme stratejileri geliştirmek, güvenli, sağlıklı ve yaşanabilir kentler ya da yaşam çevreleri oluşturmak ve kentlerde gelişen suçla karşı kalıcı müdahalelerde bulunmak için gerekli ve önemlidir.¹³⁰

Ele trel bir bakış açısıyla eski polislik uygulamalarına bakıldığında; bunların daha çok toptancı bir anlayışın yansımasıyla genelin ihtiyaçları göz önüne alınarak, sadece çoğunluğun kültürel ve diğer hassasiyetleri hesaba katılarak formüle edilmiş polisiye uygulamalar oldukları iddia edilebilir.¹³¹

¹³⁰ GÜRBÜZ D. ATAÇ E., Kentsel Mekânda Gelişen Suçla Müdahale Etmede Disiplinlerarası Güvenlik Politikaları Polis Dergisi Cilt11-1,S.34

¹³¹ C NO LU H.SEVER M.,Terörle Mücadelede TDP Uygulamalarının Etkinliği,Suçla Mücadelede Çeşitli Yaklaşımlar,Polis Akademisi Yayınları,Baskı,Ankara 2011,s.30

SONUÇ

Yeni devlet anlayışının ortaya çıkması ve kentleşmenin artması ile birlikte “Güvenlik” anlayışı da değişim sürecindedir. Toplumdan gelen talep ve beklentiler dikkate alınmadan ve tek taraflı hizmet sunma anlayışı artık kabul edilebilir bir durum değildir. Katılımcılık, saydamlık, hesap verebilirlik, insan haklarına saygı gibi devletlerin yönetim anlayışında temel ilkelere bu sayılan ilkeler güvenlik hizmetinin sunulmasında göz ardı edilmeyecek kadar önemlidir. İyi hazırlanmış güvenlik politikalarında vatandaşın huzur ve mutluluğunu sağlamak temel düncedir.

Güvenlik anlayışı iki temel kaide üzerine kurulmuştur. Bunların en önemlisi suçun önlenmeden önlenmesi hatta insanların aklına suç işleme fikrinin bile getirilmemesidir. Suçun oluşmadan önce engellenmesinde toplumun ve devletin elinde kazançlar önemlidir. Klasik polislik anlayışının tıkanıp noktada hayata geçen TDP toplumun beklenti ve taleplerini dikkate alarak suçla mücadelede toplumun tüm katmanlarını harekete geçirmeyi amaçlamaktadır. Bireysel bir görevli olarak en uç noktalarda dahi görev yapan TDP personeli toplum ile kurumlar arasında bir köprü vazifesi görmektedir. Suç önlemede toplumsal birlikteliği sağlayacak sosyal kontrol mekanizmasını güçlendirerek uygulamaları hayata geçiren TDP artık merkezin verdiği güvenlik anlayışının değil de toplumdan talep edilen güvenlik anlayışına göre hareket etmektedir. Artık güvenlik bir zor kullanma değil bir hizmet sunmadır. Toplumdaki suç korkusunu yenerek toplumun huzurunun sağlanması en büyük amaçlardan biridir. Merkezi idarenin altında görev yapan TDP'nin hazırladığı projelerin ne kadar etkin olduğu ya da merkeze ne kadar kabul ettirilebilirliği her zaman akıllarda bir soru işareti bırakmıştır.

1992 yılında imzalanan Avrupa Kentsel Kartı, kent güvenliği ile ilgili yönetim anlayışını tamamıyla yerel yönetimlerin sorumluluğuna bırakmıştır. Kartta göre merkeziyetçilik anlayışının terk edilerek yerel yönetimlerin koordinasyonunda yürütülmesi istenen iç güvenlik hizmetlerinde diğer yerel aktörlerinde katkıda bulunması istenmiştir.

Her ne kadar ülkemizdeki bugünkü idari yapılanma, terör ve politik ko ullar nedeniyle güvenlik hizmetlerinin kısa dönemde yerel yönetimlerce sunulması beklenmese de TDP uygulamaları bunun mümkün olabilece ini ifade etmektedir.

Yerel yönetimlerce sunulabilecek güvenlik hizmetlerinde yatay olarak hiyerar isi kurulan ve kara verme mekanizması temasta bulunan personelde olan güvenlik birimlerinin etkenli i daha fazla olabilir. Bugünkü jandarma ve polisten olu an genel kolluk yapısından farklı olarak dü ünülen yeni kolluk yapısına göre genel ve yerel kolluk yapılanması öngörülmektedir. Buna göre daha çok terör, kaçakçılık, istihbarat, toplumsal olaylar, operasyonel birimler gibi ülke genelinin tamamını ilgilendiren konular merkez kontrolünde kurulan birime, trafik, önleyici hizmetler, adli hizmetler, hassas bölge korumaları gibi birimler yerel yönetimlerin kontrolüne verilebilir.

Suçla mücadelenin tanımı yeniden yapılmalı bir a aç olarak e le tirebilece imiz suç olgusunun bugünkü mevcut genel kolluk yapısına göre suç a acına müdahale dikey olarak yapıldı ı için a acın farklı köklerine ya da dallarına farklı kurumlar müdahale etmektedir. Önerilen yeni yapıya göre suç a acına müdahale dikey olarak de il yeni kolluk yapılanmasıyla yatay olarak müdahale edilmelidir. Böylelikle kurumlardan birisi sadece suçu engellemekle ya da suçu olu turabilecek artları ortadan kaldırmakla görevli iken di er kurum ise bin nevi adli kolluk vazifesi görerek meydana gelmi suçlar ile mücadele edeceklerdir.

Personel alma seçmelerinin merkezi idarece yapılabilece i dü ünülen yeni olu umda tüm e itim giderlerinin bölgelerde olu turulacak e itim kurumları ile yerel yönetimlerce yapılması e itim müfredatı ve e itmenlerin merkezce sa lanması dü ünülmektedir.

Özellikle yeni güvenlik anlayı ı artık yakalanan müdahale edilen suç ve suç oranları ile de il sosyal kontrol altına alınmı ve pasifize edilmi durumlardır. Sonuçlandırılan hırsızlık olayı de il hiç olu mamı hırsızlık olayı gerçek ba arıdır. Buna ula mak için önleyici hizmet olarak sokakta bekletilen ya da devriye attırılarak suç i leme dü ününcesindeki insanları vazgeçirme de il insanların aklına suç i leme dü ününcesini hiç getirmemek ya da suç i leme ortamlarını ortadan kaldırmak hem

gerçek ba arı , hem toplum huzur için önemli bir etken hem de maliyet açısından daha dü üktür.

Günümüzde güvenlik anlayı ında “yerelle me” ve yerel siyaset otoritelerinin giderek güvenlik hizmetini sunmada söz sahibi olmaları yönünde bir e ilim oldu u kabul edilmektedir. Bu e ilim, toplumsal güvenlik ile yerel siyaset arasında bir ili ki oldu u ekinde açıklanmı tır. Bu ili kiyi kurarken yerel siyaset yapan otoritelerin sadece yerel ki i ve kurumlar olmadı ı, merkezi yönetimin yereldeki (ta ra) örgütlerinin yaptı ı siyasetin de “yerel” oldu una ve bunların da toplumsal güvenlik hizmetinde birer aktör olduklarına dikkat çekmektedir.¹³²

Devletin tüm kademelerinde oldu u gibi iç güvenlik yönetiminde de yerinden yönetim zorda olsa bir de i im olarak kabul edilebilir. Birçok kurumda oldu u gibi iç güvenlik kurumlarında da yerelle meye do ru bir e ilim oldu u söylenebilir. u anki ülkemizin bulundu u ba ta terör olmak üzere siyasi ve ekonomik artlar kısa vadede buna müsaade etmese de uzun bir süreç sonucunda devlet ve ülke idaresinin de i ime u rayaca ı ve bundan da iç güvenlik kurumlarının da yerelle meye do ru yeni bir olu umun olaca ı söylenebilir.

¹³² **AYDIN A.Hamdi, Toplumsal Güvenlik ve Yerel Siyaset, Yerel Siyaset Dergisi, s.17**

KAYNAKÇA

AKAR E. Ve Di erleri, Kar ıla tırmalı Polis Yönetimi, EGM Strateji Daire Ba kanlı ı Yayınları, Ankara 2008

AYDIN A.Hamdi, Toplumsal Güvenlik ve Yerel Siyaset, Yerel Siyaset Dergisi

AYDIN A.HAMD , Demokratik Kültürün Geli mesinde Güvenlik Hizmetinin Yerelle mesinin Rolü ve Önemi, Yerel Siyaset Dergisi, Sayı 27,Mart 2008

AYDIN, H.Ahmet, “155. Yıldönümünde Polisin Toplumdaki Yeri, Rolü ve Önemi”, Emniyet Genel Müdürlü ü, Polis Dergisi, Sayı 22, Ankara, 2000

BIÇAKLI Buket, TÜRK YE’DE L ÖZEL DARELER N N GEL M VE DÖNÜ ÜMÜ YÜKSEK L SANS TEZ , SDÜ,2009

Bursa TDK 2011 Faaliyet Brifingi

Bursa Toplum Destekli ube Müdürlü ü ÇOGEP Projesi Aralık 2012

Bursa Toplum Destekli ube Müdürlü ü Güvenli Alı veri Projesi 2011

Bursa Toplum Destekli ube Müdürlü ü E-TDP Projesi 2011

Bursa Toplum Destekli ube Müdürlü ü H GEP Projesi 2010

Bursa Toplum Destekli ube Müdürlü ü Ma dur Destek Projesi 2011

BÜYÜKANIT Ya ar, Açılı Konu ması. Güvenli in Yeni Boyutları ve Uluslararası Örgütler, Harp Akademisi Mayıs 2007

C NO LU H.SEVER M.Terörle Mücadelede TDP Uygulamalarının Etkinli i, Suçla Mücadelede Ça da Yakla ımlar, Polis Akademisi Yay. Ankara 2011

ÇEV K H.Hüseyin ve di erleri, Güvenlik Yönetimi, Seçkin Yay. Ankara 2010

DERD MAN R.CENG Z, dare Hukuku, Alfa Aktüel Yay.2010

Dünyada Mahalli dareler, T.C. İçişleri Bakanlığı Mahalli dareler Genel Müdürlüğü, Ankara, 1995

EGM TDP Hizmetleri Yönetmeli i madde 5 www.tdp.aksaray.pol.tr

EK NC Serdar, Devletin Dönüşümünün Güvenlik Alanına Yansıması: Türkiye’de Güvenlik Yönetimi Doktora Tezi, Ankara 2011

Fairchild,E And Harry Dammer, Comparative Criminal Justice Systems Belmont, CA (USA) :Wadsworth,2000

FREVEL, B., “Urban Safety”, German Policy Studies,2006, No.1 s.3

FINDIKLI Remzi, ‘ dare Hukuku’, Selim Kitapevi, Ankara 2009,

GERAY Cevat ve diğ erleri; “Can Güvenlikli Kent”, Ada Kentliyim, Açık Oturum, Yıl: 1, S. 3, A ustos-Kasım 1995

GÖKKAYA S.DO AN M.TDP Bilinenler ya da Bilinmesi Gerekenler, Polis Dergisi, Sayı 71

GÖKAÇTI M. Ali, Dünyada ve Türkiye’de Belediyecilik, Ozan yay. stanbul, 1996,

GÖREL .Hakkı, 1 dairesi, SBF Yayınları, Ankara, 1952

GÖYMEN Korel, “Türkiye’de Yerel Yönetim”, Cumhuriyet Dönemi Türkiye Ansiklopedisi, c. 10, leti im Yay.

GÜRBÜZ D.ATAÇ E. Kentsel Mekânda Geli en Suça Müdahale Etmede Disiplinlerarası Güvenlik Politikaları Polis Dergisi Cilt11-1,S.34

KARAKILÇIK Y.-ÖZCAN A.”Yerellilik (Subsidiarite) ilkesinin Türk Yerel Yönetim Sistemine Uygulana birli inin irdelenmesi”Ça da Yerel Yönetimler Dergisi C.14 sayı.4Ekim 2005,TODA E s.10-11

KAYA Erol,Kent Güvenli inin Sa lanması,www.yerel siyaset.com.Nisan 2008

KAYPAK Afak, **Suçla Mücadelede Ça da Yaklaşımlar**, Polis Akademisi Yay. Baskı, Ankara 2011

KELE Ru en, **Yerinde Yönetim ve Siyaset**, Cem Yayınları 1994

KELE Ru en, **Kentleşme Politikası**, mge Yay., 3. Baskı, Ankara, 1996

KELE Ru en. **Yerinden Yönetim ve Siyaset**, İstanbul: Cem Yayınevi, 2000

KÖKSAL Bekir, **BELEDİYELERDE ÖRGÜT YAPILARININ STANDARDİZASYONU ve STANBUL ÖRNEĞİ** Y.L.T.2006

KUYAKSLI Ali, **Yeni Kamu Yönetimi Ve Toplum Destekli Polislik Uygulamaları**, Polis Dergisi, Haziran 2012

LONEL D.Feldman-ÜNLÜ Halil, **Metropolitan Yönetim: Dünyada ve Türkiyede**, BB Yayını, 1987

Kamu Yönetimi Araştırma Projesi (Yerel Yönetimler Araştırma Raporu) TODA E Yayınları, 1992

NADAROLU Halil, **Mahalli idareler: Felsefesi-ekonomisi-Uygulaması**, Sermet Matbaası İstanbul 1978

NADAROLU Halil – **KELE** Ru en, "Merkezi idare ile Mahalli idareler Arasındaki Mali ilişkilerin Dünü ve bugünü" (Türkiye örneği), VII. Maliye Sempozyumu'na sunulan tebliğ, 23-25 Mayıs 1991, Marmaris,

NTAS Koraltay, (2003), "**Belçika Yönetim Sistemi**", *Yirmibirinci Yüzyılda Yönetim*, Ankara: İçişleri Bakanlığı Stratejik Araştırmalar Başkanlığı Yayınları

RECHEL, Philip. L., (2002), **Comparative Criminal Justice Systems** Prentice Hall, New Jersey 2002

UYAR Hakkı 28 Mart 2004 yerel seçimleri öncesinde, CHP İzmir İl Örgütü'nün düzenlediği Yerel Yönetimler Okulu'nda verilen (16 Kasım 2003) konferans metni

ÖZEREN S.C NO LU H., **Terörle Mücadelede TDP Uygulamaları**, TDP, Adalet Yay., Ankara 2010

PARLAK Bekir, “Tarihi Perspektifte ve Reform Sürecinde .Ö. .”, **Yerel Yönetimler Üzerine Güncel Yazılar I Reform**, Nobel Yayın Da ıtım, Ankara

PEL T Kemal ; **Özel Güvenlik Te kilatları**, Yayınlanmamı Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi SBE, stanbul, 1998

Polis Vazife Ve Selahiyetleri Kanunu

Sahil Güvenlik Komutanlı ı, ,www.tsk.sgk.tr.

SBYKP Yerel Yönetimler Özel htisas Komisyonu Raporu

SKOGEN Wesley G.,**Advocate-The Promise of Community Policing Police nnovation-Cosrasting Perspectives**,Cambridge Press

SÖZER M.Alper,**Total Quality Management: The Standards of SO 9000** Police Journal 2000

STEVENS D.J.,**Applied Community Policing n The 21st Century**.Boston: **A and B Publishing** 2003

TANKUT Gönül, **Bir Ba kentin marı Ankara (1929-1939)**, Anahtar Kitaplar, stanbul, 1993.

TEKEL İhan, **Türkiye’de Belediyecili in Evrimi**, Ankara, 1978

TORTOP Nuri,Mahalli dareler,Yargı Yay.Ankara 1999

Türk Kolluk Hizmet Tarihi,www.polislik.net,12.12.2009

Türkiye’de Yerel Yönetimler, Yapısal ve levsel nceme, [www.icisleri.gov.tr/yayınlar/belbası/a.htm](http://www.icisleri.gov.tr/yayinlar/belbası/a.htm) 01.03.2004

UMMR(Union of The Municipalities of Marmara Region), **Local Government in Turkey**, stanbul, 1980

UZUN entürk,**Federal Almanya 21.yy.’da Yönetim**. çileri Bakanlı ı Stratejik Ara tırmalar Merkezi Yayını,Ankara 2003

YILDIZ S. **AH N B.**,**Tdp’nin Terörle Mücadele Kullanımı Ve Mardin Örne i**, TDP, Adalet Yay.,Ankara 2010

YILMAZ A.Emin.,**Yeni Modelde Vali Yok,Süper Büyük ehir**,Olay Gazetesi,15.11.2012

www.ailepolisi.com.,**Aile Polisi Projesi Uygulamaya Geçti.**17.1.2008

2972 sayılı ‘Mahalli idareler ile Mahalle Muhtarlıkları Ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanun

5302 sayılı İl özel idaresi kanunu